National Library
Bibliothèque Nationale
JUL 24 1974
Gestion des Journaux

R103/A/140/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Lvna Ave., Chicago, Ill. 1063; California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 29 SESTDIENA, 1974. GADA 20. JŪLIJS 24. GADS SATURDAY, JULY 20, 1974.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Trimdas dzīves problēmu izvērtējums

DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀS VALDES SĒDE NO 27. LĪDZ 29. JŪNIJAM LATVIEŠU MĀJĀ ALMELIJĀ, ANGLIJĀ

DV Centrālās valdes locekļi un zemju pārstāvji pulcējās uz trīs dienu ilgu spraigu darba sēdi 27. jūnijā Latviešu mājā Almēlijā, Anglijā. Sēdi atklāja un vadīja DV priekšnieks J. Frišvalds un īsā uzrunā sveica tālo un tuvo zemju viesus. Ar klusuma brīdi godināja mūžībā aizgājušos DV darbiniekus.

J. Frišvalds norādīja, ka visā pasaulē tagad valda ne tikai saimnieciska un politiska krize, bet arī morālā krize. Mūsu tautas morālais spēks ir stiprs kā okupētā dzimtenē, tā trimdā. Tauta dzimtenē cieš smagi, un, kaut arī okupanti dara visu iespējamo, lai latviešu skaitu samazinātu, garīgā ziņā latvieši tur ir stipri. Cīņa, ko pirms 29 gadiem pārtrauca latviešu karavīrs, jāturpina ar pašreiz piemērotiem līdzekļiem. Visām trimdas organizācijām jāsaslēdzas ciešāk kopā, lai būtu panākumi. Pēc priekšnieka runas atskanēja Latvijas himna.

Sēdes dalībniekus Latvijas sūtniecības un Latvijas lietveža T. V. Ozoliņa vārdā sveica sūtniecības pārstāvis P. Priedītis un norādīja uz Pad. savienības milzu bruņošanās plānu un tā īstenumu, kā arī runāja par komūnistu lielo atbalstu nemiernieku rīcībā.

LAK EC priekšsēdis P. Reinhards uzsvēra nopietno brīdi, kādā šī sēde notiek: saimnieciskā krize ir smagāka nekā iedomājas. No tās cieš visas tautas pasaulē lielākā vai mazākā mērā. P. Reinhards informēja par Eiropas drošības konferences norisi un uzsvēra, ka visas 9 Eiropas koptirgus zemes tagad runā ar „vienu balsi", kam liela nozīme. Mūsu delegāciju apmeklējumi dod konferences dalībniekiem gandarījumu, ka tie necīnās par tukšu deklarāciju, bet par patiesu un nopietnu problēmu.

DVF vārdā sveicināja DVF priekšsēža vietnieks G. Rītiņš, Kanadas DV valdes un priekšsēža G. Brikmaņa vārdā B. Šmita-Kalēja, pasniedzot DVF valdes priekšsēža vietniekam fotoalbumu ar uzņēmumiem no ģenerāļa Bangerska viesošanās laika Anglijā; savā laikā DVF valde to bija dāvinājusi ģenerālim atmiņai no šī apmeklējuma.

Austrālijas DV sveicienus nodeva pārstāvis M. Tenisons, teikdams, ka Austrālijā latvieši, liekas, izjūt visvairāk dzimtenes zaudējumu, jo tur visa daba ir savādāka un pat gada laiki tieši pretēji mūsu dzimtenes laikiem.

DV Vanadžu priekšniece M. Ķeņģe nodeva Kanadas vanadžu priekšnieces M. Jonānes sveicienus. Ar rakstu bija sveicinājuši no DVF valdes L. Rumba, DV ideoloģiskās nozares vadītājs V. Hazners, LNPL prezidija priekšsēdis A. Abakuks un ASV Vanadžu vārdā A. Tīdemane.

Priekšnieks ziņoja, ka plkv. A. Oša atraitne ir nodevusi viņam kādu kokgriezumu, ko darinājis frontē kaprālis Stepāns, kas kritis Kurzemes ielenkumā. CV šo dāvinājumu ar pateicību pieņēma un vienojās to novietot Kanadas DV piemiņas mūzejā. Pirms darba sēdes sākuma visi klātesošie nosūtīja sveicienus DV goda priekšniekam plkv. V. Janumam un ideoloģiskās nozares vadītājam un bij. priekšniekam V. Hazneram.

Pēc iepriekšējās sēdes protokola pieņemšanas, DV priekšnieks nolasīja pārskatu par aizvadīto darbības gadu, par ko

(Turpinājums 20. lp.)

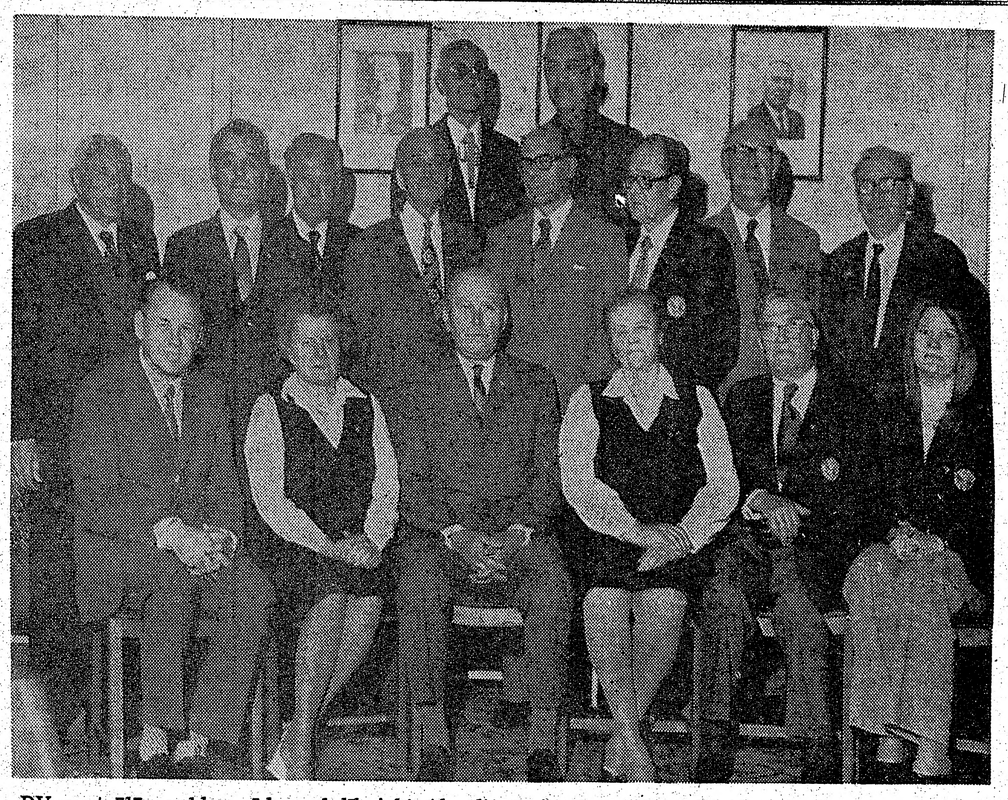

DV centrālās valdes sēdes dalībnieki Almelijā, pirmā rindā no kreisās: A. Bērziņš, A. Liepiņa, J. Frišvalds (DV priekšnieks), M. Ķeņģe (vanadžu priekšniece), J. Utināns (ASV) un Baiba Šmita-Kalēja; 2. rindā — A. Lazdiņš, A. Freimanis, N. Bisenieks, R. Šmitmanis, S. Lindiņš, J. Leitītis, P. Reinhards un tagad mirušais Pēteris Priedītis; aizmugurē M. Tenisons (Austrālija) un I. Kažociņš. Foto: H. Blezūrs

Maskavas plāni pret Pekingu

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Niksona un Brežņeva trešā tikšanās neapšaubāmi raksturīga ar zīmīgu pagriezienu turpmākās Vašingtonas un Maskavas attieksmēs. Britu karaliskās aizsardzības studiju kolledžas ilggadējo vadītāju Alisteru Buchanu uzskata par objektīvu lietpratēju starptautiskās stratēģijas jautājumos. Arī viņš atzīst, ka pēc trešās ASV un Pad. savienības politisko vadoņu konferences Vašingtonas un Maskavas sadarbība (detante) nav ne par mata tiesu pārveidojusi abu lielvaru tiešās attieksmes. Šīs attieksmes, tāpat kā pagātnē, šodien un arī nākotnē neiezīmēs faktisku abu lielvaru tuvināšanos vai draudzību. Pašos pamatos ASV un Pad. savienības attieksmes ir naidīgas. Tagad pierādījies, ka atklāta demokratiska iekārta, kāda ir ASV, var tuvināties autoritātīvai diktatūrai, kāda ir Pad. savienība, tikai līdz zināmai robežai. Nav jābrīnās, kādēļ Niksons sarunās ar Brežņevu nav pieskāries problēmām, kas saistītas ar Pad. savienības sociālo un politisko nostāju. Pašu amerikāņu kritika par notkušo Niksona un Brežņeva apspriedi arī rāda, ka politiskiem nolūkumiem abu lielvaru starpā ir noteiktas robežas. Notikušajā Maskavas apspriedē, kā zināms, nepanāca nekādu nozīmīgu vienošanos par stratēģisko ieroču ierobežošanu. Visai pasaulei ir zināms, ka tieši pēdējo divu gadu laikā Pad. savienība ir drudžaini bruņojusies. Maskavā akreditētie ārzemju preses pārstāvji saviem laikrakstiem ziņo, ka Pad. savienībai vēl joprojām esot histeriskas bailes no ASV militārā spēka pārākuma. Lai gan Pad. savienībai ir vairāk moderno tālšāvēju raķešu, konkrētā gadījumā 2358 Maskavai, salīdzinot ar 1750 Vašingtonai, šo raķešu atomlādiņu arsenāls amerikāņiem ievērojami lielāks. Vienkāršos skaitļos runājot, krieviem ir 2358 atomlādiņi, bet amerikāņiem šo lādiņu ir 6282. Būtu naīvi pieņemt, ka abu lielvaru eventuālu militāro sadursmi izšķirtu tikai atomlādiņu arsenāla lielums.

Neaizmirsīsim arī Maskavas un Pekingas saspīlētās attieksmes. Varbūt ka tieši tālo austrumu militārās konfrontācijas dēļ Maskava visiem līdzekļiem cenšas uzturēt pie dzīvības amerikāņu un krievu sadarbību. Kā zināms, tad tieši pēdējos mēnešos sarkanā Ķīnā ar Mao svētību notiek liela apmēra iekšpolitiska tīrīšanas akcija. Singstošā Čuenlaja aizstāšana ar citu Pekingas politbiroja lo-

(Turpinājums 20. lp.)

Aicinājums pieteikties Minsteres ģimnazijas direktora amatam

Ar 1975./76. māc. gadu atbrīvojas Minsteres latviešu ģimnazijas direktora vieta. Kandidātiem jābūt ar pabeigtu universitātes izglītību un spējām latviešu jaunatnes nacionālās audzināšanas un izglītības administrācijas darbam. Administrātīvā saskarē ar vācu iestādēm ir nepieciešama vācu valoda. Kandidātiem jābūt spējīgiem veikt arī paidagoģiskus pienākumus. Atalgojums pielīdzināts vācu valsts ierēdņu likmēm.

Pieteikšanās līdz š. g. 15. augustam, rakstot Latviešu centrālās komitejas izglītības nozares vadītājam prāv. M. Lizdikam, 6 Frankfurt/M 90, Zeppelin Allee 64, West Germany, un iesniedzot universitātes diploma kopiju, profesionālas, darba pieredzes un rakstura atsauksmes, paša rakstītu īsu dzīves gājumu un foto uzņēmumu.

Šo sludinājumu ir sagatavojusi un ievietojusi LNAK saziņā ar LCK un ALA. Latviešu sabiedrība tiek lūgta palīdzēt sameklēt labus kandidātus šim nozīmīgajam un pienācīgi atalgotam amatam latviešu jaunatnes audzināšanā.

LNAK, P. O. Box 285, Terminal "A", Toronto, Ont.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1974. GADA 20. JŪLIJS, 29. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —
par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.
Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

1970-1971

Voldemārs Korsts

Paskatīsimies spogulī

Ja man ilgāku laiku nav bijis izdevības pašam sevi aplūkot spogulī, vai esmu tajā tikai pavirši paskatījies, atmiņā es sev liekos tāds pats, kā varbūt priekš 30 vai 35 gadiem. Tā bieži notiek daudziem, kas sevi uzmanīgi neapskata. Daudzi arī latviskos jautājumos ir dziļi apmierināti paši ar sevi, kaut īstenībā neko nedara, kas kaut drusku ietekmētu mūsu tautas likteni Latvijā un tās nākotni, vai pat varbūt mūsu latviešu tautas eksistenci. Tas attiecas uz veco, jaunveco, vidējo un jauno paaudzi. Protams, mums ir organizācijas, personības un darbinieki, kas visi enerģiski un bieži pat pašaizliedzīgi strādā kāda latviska mērķa labā. Bet vēl vairāk mums ir cilvēki, kas vai nu baidās ko darīt, vai ir kļuvuši vienaldzīgi. Bieži gan tikai līdz tam brīdim, kad pašu starpā varam nomelnot viens otru vai rodas izdevība kritizēt mūsu pašu vadītājus, bet vēl vairāk patvēruma zemju valstu valdības, parlamentus un valstu galvas. Liela daļa šo kritiķu balstās uz pavisam nenozīmīgiem žestiem vai diplomātiskajā protokolā paredzēto nostāju un tradicijām. Bieži šādi kritizētāji savu kritiku balsta uz emocijām, aiz sāpēm par mūsu tautai nodarīto netaisnību. Mums ir pat nedaudzi vadoši darbinieki, kas raksta ne sevišķi pārdomātas vēstules vadošiem valstsvīriem vai izgādā sev kādu vizīti, ne jau katrreiz pie nozīmīgām personām, lai pēc tam ar lielāko steigu to ievietotu mūsu preses izdevumos. Vēstules tikai reti nonāk augstāko valstsvīru rokās, bet vizītēm pie palīgu palīga nav pat nekādas nozīmes.

Būtu laiks apzināties, ka mūsu pamatotās kritikas un brīdinājumi ir jādara zināmi ne tikai to valstu valstsvīriem, kurās mēs dzīvojam, bet arī atklāti šo zemju pilsoņiem. Lai to efektīgi varētu panākt, ir aktīvi jāpiedalās šo valstu politisko partiju dzīvē. Mūsu brīdinājumi un pieredze jādara zināma, rakstot šejienes laikrakstu un citu preses izdevumu redaktoriem, kongresa locekļiem un visām citām personībām, kuru domas un nostāja var ietekmēt pasaules politikas izveidošanos. Ka tas ir iespējams, to mums ir pierādījuši pāris cilvēku, kuru domas, brīdinājumi un pat prasības ir iespiestas simtos amerikāņu un kanadiešu laikrakstos. Lai ar atzinību pieminam Tedi Zieriņu, bet vēl lielāku ietekmi, ar pāri par 3000 lasītāju vēstulēm, pat ievadrakstiem, ir sasniedzis Latviešu republikāņu apvienības informācijas daļas vadītājs prof. Dr. Aleksandrs Berķis (1200 Fourth Ave., Farmville, Virginia). Pāris cilvēku darbs nespēj panākt tādu ietekmi, kādu mēs vēlamies un kāda ir nepieciešama. Tedis Zieriņš ir savrup ceļa gājējs, un arī tāds ir jāvērtē un jācienī. Prof. Dr. Berķis meklē sev līdzstrādniekus, bet to skaits ir ļoti mazs. Būtu ieteicams ikvienam, kam mūsu lieta ir tuva, stāties sakarā ar prof. Berķi, lai mūsu domas un prasības dzirdētu un lasītu arvien lielāks pilsoņu skaits. Nav jānokar galva, ja katru vēstuli neievieto, to vismaz izlasa, un ja ir kopēja, vispārēja nostāja un prasība, ar laiku tā gūst nozīmi un panākumus. Tāpat ir nepieciešams rakstīt un atbalstīt ikviena senātora vai tautas vietnieku nama locekļa mūsu labā iesniegtās rezolūcijas. Jo sevišķi tās, kas attiecas uz Baltijas valstu varmācīgās okupācijas neatzīšanu un šī paša jautājuma noraidīšanu Eiropas drošības konferencē. Ir jāraksta ne tikai rezolūcijas iesniedzējam, bet arī katras pavalsts senātoriem un tautas vietnieku nama locekļim. Tā kā ir ļoti daudz patiesi labi domājošu latviešu, kas, iespējams, nežēlotu 20 minūtes laika vēstules uzrakstīšanai un 10 centu pastmarku, ir nepieciešams, lai Amerikas latviešu apvienības ārējās informācijas daļa steidzīgi izdotu un piesūtītu nedaudz lapu biezu brošūriņu ar rezolūciju tekstiem

(Turpinājums 6. lp.)

Okupētās Latvijas archibīskaps J. Matulis paskaidrojis, ka Rūjienas Sv. Bērtuļa baznīca „pati aizdegusies".

Dadža zīmējums

Lasītāju vēstules

MĀTES

Diendienā braucot rītos agri ar publiskās satiksmes līdzekļiem uz darbu, manu uzmanību saista kāda īpaša neliela pasažieru grupa — jaunas mātes ar maziem bērniem. Jādomā, tik agrā rīta stundā viņas savus mazuļus nodod dienas uzraudzībā, lai pēc tam pašas steigtos uz darbu un vakarā tos atkal mīļām rokām saņemtu. Kas mani nodarbina visvairāk, ir atšķirīgās attieksmes starp māti un bērnu. Es redzu pavisam jaunas mātes, kas lielā rūpībā te sakārto savа mazuļa apģērbu, te atglauž matu cirtu no pieres, atbild uz bērna jautājumiem, rāda, skaidro, stāsta. Visa jaunās sievietes būte staro mīlestību, rūpību, gādību.

Uzmanību saista arī cita aina — jauna, šmauga, uzposusies māte sev klēpī nosēdinājusi mazuli. Bērns jautā, runā. Cieši sakniebtām lūpām, nepacietīgu skatienu viņa stingi raugās ārā pa logu. Klusums. Atbilžu nav. Mazajam izkrīt rotaļlieta — pliķis, skarbi vārdi. Un es jautāju sev — vai tas ir mīlēts bērns?

Laikam taču šīm mātēm dzīves apstākļi nav viegli, jā tik mazi bērniņi agrā rīta stundā jānodod svešu roku gādībā, pašām dodoties maizes darbā. Un tomēr, kā var laist bērnu pasaulē un ļaut tam augt bez mīlestības?

Tādus skatus redzam ne tikai satiksmes līdzekļos, arī veikalos, kad mātei nav pacietības uzklausīt savu bērnu. Parasti tās ir gados ļoti jaunas mātes. Nejauši rodas jautājums — vai tiešām šis jaunās mātes pašas ir savu agro jaunību maz izdzīvojušas, vai nav pāragri uzņēmušās ģimenes rūpes, un nu tās jūt bērnu it kā par apgrūtinājumu un šķērsli savai bezrūpīgajai dzīvei. Īpaši pēdējos gados izplatītas laulības ļoti jaunu cilvēku starpā ne tikai starp kanadiešiem, bet arī latviešiem. Bērns viņiem vairs nav laime, bet apgrūtinājums. Bērnam atņemtas tiesības uz saulainu bērnību.

Atkal kāda cita impresija. Jauni akadēmiski izglītoti pāri ar it kā visu dzīvei nepieciešamo — labu māju, greznu dzīvokli, dārgu mašīnu, varbūt arī vasarnīcu un laivu. Paiet gadi. Bērna neviena. Nāk prātā Leonids Breikšs, kas šos greznos dzīvokļus Latvijā nosauca par zārkiem. Tāda apzināti gribēta bezbērnu ģimene (īsteni tā nemaz ģimene nav) dzīvo savam priekam, bez atbildības pret nākamām audzēm. Ja zinām, ka mūsu tauta dzimtenē tiek pārkrievināta dažādiem līdzekļiem, ka tur jauniem laulātiem pāriem ir tiešām iemesls nelaist pasaulē bērnus, tad te mēs labprātīgi kārojam dzīves ērtības un ejam pretī savas tautas iznīcībai. Par to derētu padomāt.

Marija Kalnroze

KUR PALIKUŠI LATVIEŠU SKAUTI?

Laikrakstā Latvija Amerikā lasām par daudz un dažādām sabiedriskās dzīves norisēm, gan rosmēm latviešu skolās, gan par pensionāru sanāksmēm un sarīkojumiem, bet ļoti maz par skautiem. Nesen kādā nometnē starp daudz citām aktīvitātēm bija arī paredzēts sagatavot nometņu vadītājus. Vai šie paši jaunie cilvēki nevarētu vadīt arī kādu skautu pulciņu? Ja mūsu jaunatne vairāk pievērstos skautismam, mums nebūtu tik daudz atlūzušu zaru no tautas koka. Būdams zēns, es Rūjienā piederēju pie 45. skautu pulciņa, un kad stāstīju tēvam, ka uzcelsim mežā nometni, tēvs mudināja mācīties dzīvot brīvā dabā, kā viņam karš to mācījis.

Tanī laikā skautu pulciņā bija ap 100 zēnu, un tiem nebija jāmaksā liela nauda par dzīvi nometnē, kā to prasa tagad. Skautu vadītājiem rūpēja jaunatne un tauta.

T. Muchts, ziemeļos

Redakcijas piezīme: Arī Kanadā vēl šinīs laikos jaunieši un bērni rosīgi skauto. Par to der palasīt mūsu laikraksta 28. numura rakstā par skautu un gaidu lielo Daugavas nometni.

JAUNATNES REĀLISMS

Laikraksta 29. jūnija n-ra lasītāju vēstulē Kad ābols krīt tālu no ābeles autors neapmierināts ar jauniešu izrādi Trimdas apskaidrošana. O. L. gan savā laikā recenzijā par šo izrādi Toronto mēģināja meklēt izlīdzinājumu, norādīdams, ka mums vajadzētu mācīties par savām kļūdām arī pazoboties.

Šīs pirms gada sāktās izrādes plānā ietelp mērķtiecīgi padziļināt paaudžu plaisu. Ļoti žēl, ka tagad, paaudžu asumiem beidzot izlīdzinoties, tos par jaunu cenšas uzturēt kāds Kanadas jauniešu grupējums ar cinisku inscenējumu — izrādi, apvainojot veselu vai vismaz lielu daļu trimdas sabiedrības.

Tas tiešām būtu ģeniāls padsmitnieks, kas ar savu skatuves darbu spētu apskaidrot visu trimdu. Trimdas apskaidrotājiem jāzina, kas ir patriotisms, tēvijas mīlestība un gatavība dot, ja vajadzīgs, asins upuri. Jāzina, ka daudzi latviešu karavīri atdevuši par to savas dzīves, daudzi kļuvuši invalidi. Ir arī dzīvi palikušie. Tie atminās savu cīņu biedru kapus redz bez krustiem, un viņu sirdīs mīt dziļi slēpta tēvzemes mīlestība. Ja arī bijušo cīņu biedru vidū, atceroties kopējos ceļus, kādreiz tiek cilāta alus glāze, nemetīsim tāpēc akmeni uz visu organizāciju. Karš pārvilka svītru daudzām tā laika jauno cīnītāju iecerēm, dzīve bija jāsāk celt no pašiem pamatiem. Tikai ciets raksturs var celt jaunu ēku uz gruvešiem. Varbūt tā ir mūsu bērnu nelaime, ka tie, uzauguši pārticībā, dzīves grūtumus nepazīst, un, galvenos vilcienos, tiem nav arī lielu mērķu. Ja vēl var saprast, kādēļ dzer bijušais karavīrs, tad nav attaisnojuma jauniešiem. Lai tikai atceramies savus sarīkojumus, kad pēc pusnakts parādās jaunieši nedrošā gaitā un ar skaļu valodu. Dzeršanu nevar vispārināt. Būtu liels apvainojums visiem jauniešiem pārmest dzeršanu, tāpat to arī nevar vērst pret visiem bijušajiem „grāvju vīriem".

K. Purenis

Jauns ievērojams latviešu romāns

ELVĪRA KOCIŅA „JĀDZĪVO VIEN IR", GRĀMATU DRAUGS, 1974., 292 LP.

Glītā apdarē ar Harija Gricēviča vāka zīmējumu pie lasītājiem nonācis jauns Elvīras Kociņas romāns. Tas plaši iecerēts un attēlo daudzveidīgo latviešu sabiedrību Losandželosā piecdesmitajos un sešdesmitajos gados, bet tas tāpat varētu notikt arī kaut kur citur ASV. Romāns no sākuma līdz beigām patur lasītāju savā varā gan ar veikli savīto stāstījumu, parādot daudz dažādu cilvēku un notikumu, gan arī ar domu un atziņu bagātību. Romāna personas bieži ir simbolu nesējas, bet stāstnieces māka ir tik liela, ka arī pēc simboliem nemeklējot, romānu var lasīt ar vislielāko interesi.

Romāna sākumā rakstniece rāda, kā nesen atbraukušie visu zaudējušie latvieši cīnās par eksistenci un mēģina iesakņoties svešajā zemē. Tas ir sāpīgs process, visiem neklājas vienādi, grūtus un nepierastus darbus strādājot. Kopīgi svinot Jāņus kādā skaistā dabas stūrītī, kas atgādina dzimteni, viņi vēl jūtas vienota saime.

Tālākā posmā sākas diferencēšanās un nogrupēšanās. Galvenā mēraukla ir materiālā labklājība un prestižs. Tie, kas strādā vienkāršu darbu, vairs neiederas augstākā sabiedrībā. Bērni pieaug, iegūst izglītību, meklē savus ceļus un nonāk svešu ideju strāvojumos. Izveidojas arī savs intellektuāla avangvarda klubs, kas spriež par mākslu un literatūru, grib iet līdz laika garam, kļūt moderni, pilnīgi atmetot visas vecās vērtības. Šāda sanāksme asprātīgi parādīta satiriskā izgaismojumā. Šīs grupas dalībniekus pie sevis pulcina Izolde Nātrēna, kas bez garīga seguma vēlas būt uzmanības centrā un visus apburt ar savu skaistumu un eleganci. Viņas vīrs Pēteris gan šādās reizēs pazūd no mājas. Viņš labāk jūtas pie Mārča Bites, kur nedēļas nogalēs pulcējas bijušie leģionāri, pieminot kopīgās kara gaitas.

Ir arī vientuļnieki, kas nekur nejūtas piederīgi. Tādus pārstāv Velta Liepa, traģiskākais tēls visā romānā.

Sprieguma pilnās īsās ainās rakstniece parāda, kā rodas plaisas ne vien sabiedrībā, bet arī ģimenēs. Bruno Sārnim galvenā dzīves vērtība ir bagātība un augsta stila dzīve, kādu viņš sasniedzis ar neatlaidīgu darbu un praktisku izmaņu, bet viņa sieva Elīna lepnajā mājā izjūt baigu tukšumu. Viņa ilgojas pēc vienkāršas dzīves un sirds siltuma. To viņa atrod Pēteŗa Pujeņa personā, kas savukārt saskatījis savas sievas Izoldes garīgo tukšumu un iekšējās gaismas trūkumu.

Arī laikmetīgajam narkotikas postam rakstniece nepaiet garām. Tas skāris mātes lutināto Leonu Nātrēnu. Viņa apmātība un garīgais un fiziskais sabrukums parādīts baigā ainā. Leons ir pilnīgs pretstats savai garīgi līdzsvarotai māsai Mārai, kas savu ceļu zina un no tā nekad neatkāpjas.

Rozālija Kaņepe var sekmīgi sacensties ar Moljēra Skopuli. Tikpat karsti kā Harpagons savu naudas lādi viņa mīl savu bankas grāmatiņu. Ar to viņa dzīvo un mirst. Liekuļoti pazemīga pret darba devēju, nekaunīga pret Ievu, kuŗu izspiež no darba.

Savu bagātību daudz vairāk izbauda Bruno Sārnis, kas savā jaunajā modernajā mājā patiešām dzīvo augstā stilā un ar lielu gandarījumu un panākumiem to izrāda mazāk veiksmīgiem viesiem.

Īsta sava tēva meita ir Lolita. Skaista un iznesīga, ar pārākuma apziņu apveltīta, viņa studē tikai modes dēļ. Viņa arī cer studentu starpā sastapt kādu, kas viņai pavērtu ceļu uz amerikāņu augstāko sabiedrību. To viņa domā atradusi Šarlā, kas nāk no šādām aprindām. Bet arī seksuālā pieļāvība nepalīdz. Lolita atduŗas pret snobisma un sabiedrisko tradiciju valni, kas pastāv arī šai demokratiskajā zemē un par ko var lasīt amerikāņu literatūrā. Neizdodas arī nākošais laulību mēģinājums ar Ģirtu, kam vismaz ir spoža loma latviešu sabiedrībā. Viņa nebija pamanījusi Ģirta otru seju un viņa fanātisko apsēstību ar destruktīvām idejām. Bet Lolitai ir vēsa galva, un nekas viņu nesalauž. Kad Ģirts pazūd un arī māte pametusi ģimeni, viņa palīdz tēvam pārvarēt šo trieciemu un strādā līdz viņa pasākumos. Viņi ir ceļā uz vēl lielāku bagātību.

Pirmreizējs tēls latviešu literatūrā ir Pegija, ar kuŗu lasītājs iepazīstas jau romāna pirmajās lappusēs. Kautra un maiga, ārēji trausla, bet ar iekšēju stingrību, Pegija 18 gadu vecumā zaudējusi abus vecākus un viena cīnās par eksistenci, nejuzdamās nekur piederīga un neapzinādamās, ka nāk no latviešu cilts. Tikai vecmāmiņas saktiņa un mātes uzvārds atklāj viņas piederību mūsu tautai. Viņas jaunības ziedēšanas pilnā mīlestība pieder gaisa spēku leitnantam Jānim Alksnim, kas atvaļinājuma laikā viesojas pie krustmātes Ievas kaimiņu mājā. Šī laime tomēr ir īsa. Jānis no Korejas neatgriežas. Pegija pamazām ieaug latviešu vidē un pēc daudziem gadiem atrod savas īstās mājas pie Mārča, atgriezdamās pie savas tautas.

Ieva savā darbā dabū ieskatīties vairākās bagātnieku mājās, kur dzīvo visādu dīvainību apsēsti cilvēki, kas nebūt nav laimīgi. Lai varētu dzīvot un strādāt grūto slimnieku kopējas darbu, Ievai jāmācās apvaldīt savu līdzjūtīgo sirdi. Savu pēdējo ģimenes locekli zaudējusi, viņa paliek tuva Pegijai.

Latvešu literātūrā jauns tēls ir Ģirts, Mārča padēls. Kopš bērnu dienām gandrīz vai paraugzēns, bet pārākuma apziņas un apslēptas nicināšanas pilns, viņš tikai vēlāk parāda savu otru seju, atklādamies kā fanātisku destruktīvu ideju apsēsts cilvēks, kas grib uzspridzināt ne vien to, ko cēlis viņa gādīgais patēvs, bet arī ārdīt to valsti, kas viņam devusi izglītība un labu sabiedrisko stāvokli. Iznesīgs un izskatīgs, viņš ir sabiedrības apbrīnots un arvien uzmanības centrā. Tomēr viņa pārākuma apziņu nedrīkst aizkart, jo tad viņš smagi atriebjas — Māru apvij neglītām tenkām, Mārča māju uzspridzina. Visbīstamākie ir tie, kas valkā divas sejas. Ģirts ir Dostojevska apsēsto gara radinieks. Aiz pravieša bārdas un tērpa slēpdamies, Ģirts diriģē jaunatnes demonstrāciju, kas vēršas pret iekārtu. Romāna beigās Ģirts, Mārča māju uzspriedzinājis, pazūd no latviešu apvāršņiem. Viņu varētu labi iedomāties atkal uznirstam kādā citā vietā kādas „atbrīvotāju armijas" priekšgalā, varbūt ar citu vārdu.

Pilnīgs pretstats Ģirtam ir viņa jaunākais brālis Ivars, sirsnīgs un līdzjūtīgs. visas dzīvās radības aizstāvis. Svārstīgs un mācībās mazāk centīgs, viņš īsti nezina, kādu ceļu izvēlēties. Drīz arī jādodas kaŗa gaitās uz Vietnamu, no kuŗas atgriežas kaŗa traumas un smagu pārdzīvojumu nomākts un tikai tuvībā ar patēvu pamazām atspirgst un atrod savu vietu dzīvē.

Romāna galvenā persona ir izskatā necilais, lēnīgais un sabiedrībā mazrunīgais Mārcis, bijušais leģionārs. Mārcis nes smagumus un iekopj atmatā pamestu svešas zemes gabalu, kaut arī nav aizmirsis, kā smaržoja zeme Āgenskalna dārzniecībā. Mārcis pārstāv to mūsu tautas konstruktīvo spēku, ko apbrīnojis profesors Roche, vērojot, kā latvieši nedaudz gados atjauno Pirmā pasaules kaŗā izpostīto zemi. (Sk. Baltijas zinātnieku konferencē nolasītā referāta atstāstījumu ZVV. nd. 12, 31.—32. lp.). Šo pašu spēku svešumā paņēmuši līdz daudzi latviešu iecelotāji, kas to liek darbā arī svešajā zemē. Mārcis ir zemes bērns, kas dzīvo aktīvai šodienai un domā, ka debesis var dažreiz saskatīt cilvēku acīs.

Mārča tēls veidojas ieģendārā un ūtopiskā gaismā. Viņš uzplēš zemi ar roku spēku, nelietojot mašīnas, kaut arī tā paiet ilgāks laiks. Atmatā pamesto zemi viņš iekopj par ziedošu dārzu. Kad no Vietnamas atgriežas Ivars, mātes vairs nav, bet tuvība ar patēvu un darbs viņa dārzā dziedina kaŗa vainas. Šai mājā nonāk arī Māra, apprecoties ar Ivaru. Mārcis savā mājā dziedina dzīves ievainoto Pegiju. Vēlāk viņa tur atrod savu īsto mājvietu, kur auklē Mārča dēlu un mācās latviešu valodu.

Ir grāmatas, kuŗas izlasījuši, vaicājam: Kas tur īsti notika? Kas slēpjas aiz tikamās vārdu plūsmas, varbūt tā ir pašmērķis? Elvīras Kociņas romānā notiek tik daudz, ka vielas pietiktu vairākiem romāniem un lugām, bet rakstniece izveidojusi savu īpatnēju stilu un izteiksmes veidu. Romānā nav plašu tēlojumu un garu dialogu. Viņa nedodas uz mērķi pa plato likumoto lielceļu, bet to sasniedz ātrāk pa īsāku, mazāk iebrauktu ceļu. Šai dinamiskā stilā radītie tēli nav gluži tādi kā dzīvē, bet daudz spilgtāki un pārstāv arī citus, vārdā nesauktus. Bieži tie ir simbolu nesēji.

Romāns „Jādzīvo vien ir" ir plašuma un dziļuma dimensijām bagāts, kas pelna ievērību un atzinību.

Anna Dārziņa

Austra Balode

ES ĻAUJOS VASARAI

Es ļaujos vasarai:
debesu akvamarīnā peldēties eju,
slauku seju
mākoņu palagos baltos;
to mirdzošās apmales acīs sienu,
lai nakti un dienu
viņu mirdzēšana sirdi vieglu dara.

Es māju vasarai:
vēju pasitu padusē,
zemes akmeņiem pāri slīdu
uz apvāršņiem — tālajiem apvāršņiem,
uz kuŗiem cerību zīmogu spiežu
un piepildīšanās smeldzīgās alkas.

Es smaidu vasarai:
bites sanēšanā dziesmu rodu,
aplausus dodu
vilnim priecīgam
un sienāža raitajai dejai.

Es ļaujos vasarai:
lapu robotās ēnās
zili sapņi plaukst,
un iztēles krāšņajos spoguļos
iecerēm spārni aug.

Es ļaujos vasarai:
viņa aprok mani
ar raibu ziedu kņadu,
putnu svilpēm
un vēju čalošanu.

Teātŗa dienas Sanfrancisko

Teātŗa dienu rīcības komitejas priekšsēdis Gvīdo Augusts ziņo, ka ceturtās latviešu teātŗa dienās Amerikā, Sanfrancisko no 28. līdz 30. novembrim, pieteikušies trīs ansambļi: Toronto latviešu teātris, Sietlas drāmatiskā kopa un „mazais teātris Sanfrancisko". Visas izrādes notiks uz nesen pārbūvētās un modernizētās Draudzes nama skatuves.

Patīkamu pārsteigumu sagādāja Augusta paziņojums, ka Latviešu teātŗa apvienība aizdevusi rīcības komitejai 500 dol. 4. Teātŗa dienu priekšdarbu izdevumu segšanai. Teātŗa dienas Sanfrancisko rīko Latviešu teātŗa apvienība Amerikā un vietējā rīcības komiteja.

Izrāžu seriju ievadīs „Mazais teātris Sanfrancisko", kas 28. novembŗa vakarā izrādīs Albi lugu „Kam ir bail no Virdžinijas Vulfas". Piektdienas vakarā uzstāsies Sietlas drāmatiskā kopa, kas lugu izrādei nav vēl izmeklējusi, bet sestdienas vakarā rietumu krastā pirmo reizi redzēsim Toronto latviešu teātri, kas izrādīs K. Vitlingera „Vai pazīstat piena ceļu?"

Plašajā teātŗa dienu programmā bez lugām paredzēta serija referātu par dažādām teātŗa problēmām. Visas trīs dienas paredzētas nodarbības „teātris praksē", kuŗās režisori aktieŗiem un entuziastiem iestudēs skices un vingrinājumus dažādās skatuves tehnikās un stilos. Nodarbību apjomā paredzētas arī speciālas grupas jauniešiem, kam interesē teātŗa māksla.

Teātŗa dienu laikā paredzēta plašāka izstāde par latviešu teātŗa vēsturi. Materiālus šai izstādei apsolījis dažādu kultūras vērtību kollekcionārs Zigurds Ritmanis no Portlandes. Viņa krājumos ir sevišķi plaši materiāli par Latvijas neatkarības laikiem un vēl agrākiem periodiem. Šie materiāli vēl nekad nav plašākai sabiedrībai rādīti.

Teātŗa dienu ietvaros plānota vēl otŗa izstāde — latviešu mākslinieku jaundarbu-zīmējumu skate, kuŗā sagaidāma mākslinieku piedalīšanās ne tikvien no ASV un Kanadas, bet arī no Austrālijas un Eiropas. Izstāde vēl ieceres stadijā, un par to dzirdēsim vairāk nākošajos mēnešos.

Kopš pirmās iniciātoru sanāksmes janvārī, rīcības komitejas sastāvā ir notikušas pārmaiņas. Voldemāra Švāna vietā priekšsēža pienākumus ir uzņēmies Gvīdo Augusts, bet Rasmas Slavinskas vietā sekr. darbu tagad veic Māra Celle. Priekšsēža palīgs ir Ivars Lindbergs, kasieris — Andrejs Muzikants, par izstāžu iekārtojumu gādā Raimonds Sladiņš un Lauma Zunte, sarīkojuma vadītājs — Laimonis Stabulis, saimnieciskos darbus pārzina Viviana Ramāne, publicitāti — Ojārs Celle, komitejā vēl darbojas Andrejs Gulbis, Edgars Ieva, Juris Jaunzems, Andra Kadile, Ingūna Pampe, Laimonis Siliņš, Pēteris Slavinskis un Mārīte Stabule.

Plašo Teātŗa dienu programmu beigs 30. novembŗa vakarā ar sekmīgāko ansambļu apbalvošanu un balli.

O. Celle

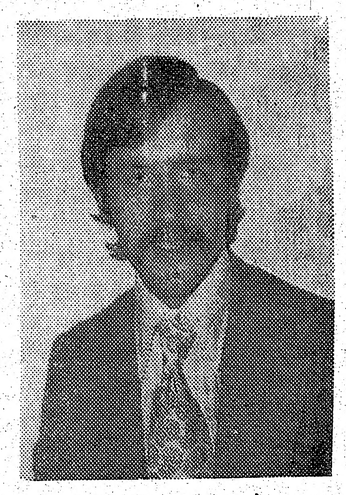

John M. Stengrevics

1971. g. beidzis Sirakūzu universitāti ar inženieŗa elektriķa gradu, pēc studiju turpināšanas Bostonas universitātē ieguvis maģistra gradu ar uzslavu uzņēmumu vadībā. LFE elektroniskās rūpniecības sabiedrībā viņš ir Assistant Product manager.

Gunārs Janovskis

Sarkanā krāce

NOVELE

(7. turpinājums)

— Pagaidi! Es nomizošu. Tu tikai nobārstīsi visu galdu.

Viņa runā kā ar bērnu, nodomā Uldis.

Linda mizo. Viņas pirksti ir tik izmanīgi un veikli. Ar elkoņiem atspiedies galdā, Uldis to vēro un jūt, ka viņa lūpas sāk atkal šķiebties vieglā smaidā.

— Tā. Ēd nu.

— Un tu?

— Es tev rītdienai sagatavošu maizi.

Viņa atritina iepirkumu turzas. Tur ir siers, sašķēlēts cepetis.

Uldis ēd lēnām un pamatīgi. Reizēm viņa zobi apstājas malt. Pēc brīža, kā atģidies, viņš sāk atkal sparīgi kožļāt. Piepeši viņš skaļi noliek dakšiņu pie malas un uzsit ar dūri pa galdu.

— Tā tas tomēr neiet, — viņš gandrīz nikni saka.

— Kas neiet?

— Nu viss tas, ko tu te dari. Es taču nevaru tev atļaut te nākt un strādāt un ko visu nē. Es redzu, augšā pat ir uzmazgāta grīda.

— Bet ja nu tas man dara prieku? Arī vecajam skolotājam es vārīju un apkopu viņa istabu.

— Viņš tev par to maksāja. Vai es tev varu maksāt?

— Tu? Ko tad mamma teiks? Bet svētdien tu man Ņūstedē varēsi izpirkt torti un kafiju.

Uldis atkal paņem dakšu un sāk ēst.

— Kas tev tur īsti bija ar to skolotāju? Kāpēc tu viņam vairs nevārīji?

— Vai tad es tev jau reiz nestāstīju? Pamēģini tu ap mani knakstīties. Tad redzēsim!

— Es? Vai tev te? — un viņš ar pirkstu piesit sev pie deniņiem.

— Nu jā. Tu jau esi citāds cilvēks, — saka Linda. Viņas balsī ir viegla vilšanās pieskaņa.

— Diez?

— Cits tavā vietā man jau sen būtu vismaz apglaudījis plecus.

— Vai tu to gribi?

Ulža acīs ir jautra dzirkstis.

— Tagad vairs nē, kur es to esmu pateikusi. Tā, te būs tavas sviestmaizes. Vai savu šķīvi nomazgāsi pats? Un galdu piekopsi?

Viņa noraisa priekšautu un piekar to aizdurvē.

— Tev kur jāiet?

— Jā. Mani gaida.

Uldim gribas prasīt: kas tad tevi tā gaida? Vai Harijs ar savu motociklu? — Bet viņa jau ir pievērusi priekšnama durvis, un ārā pagalmā aizdip soļi.

Uldis paēd un nomazgā traukus. Un tad viņš vienkārši sēž pie virtuves galda. Divas mušas sīc pie rīts. Viņš atver logu un tās iztrenc ar avīzes lapu.

Locekļos jūtams nogurums. Pie tam tā nemaz nebija pilna darba diena.

Violeta aiziet uz darbu, sakrāsojusies un sacirtojusies.

Cik briesmīgi garšs gan var būt vakars.

8.

Baironu kādreizējais īpašums — Ņūstedas abeja ir veca pils, un ap to milzīgs parks. Tur ir rožu dārzi, mākslīgi radīts ezers, ūdenskritums, zālāji un līkloču celiņi. Lords Bairons te kādreiz ir staigājis un izsapņojis savus cildenos dzejnieka sapņus. Zīmīgā kārtā viņa pirmais literārais darbs saucas „Bezdarbība". Viņš bija dāmu, galma, sabiedrības un kritiķu luteklis. Šodien liekas mazliet pagrūti saprast, ar ko gan viņš ir iemantojis šādu slavu, pie tam galvenokārt ārzemēs. Visvairāk par to brīnās paši angļu literāti.

Bairons aizgāja cīnīties kopā ar grieķiem viņu brīvības karā un mira ar drudzi. Pa viņa iekoptajiem zālājiem Ņūstedas abejā tagad darbdienās ganās zosis un svētdienās ar ziņkārē atplestām mutēm klaiņo tūristu bars.

Linda un Uldis izkāpj no autobusa. Reizē ar viņiem atbrauc krietns pulciņš ļaužu. Pie parka vārtiem ir kasiera būda. Šauri skrituļvārti viņus pa vienam palaiž garām.

Gluds grantēts ceļš. Ļaužu un mašīnu plūsma. Abās pusēs ceļam vecas egles. Miers, klusums, riepu čirkstoņa un benzīna smaka.

Vairums apmeklētāju soļo pārī, gan cieši apskāvušies, gan tāpat vien apskāvušies rokās.

Cik Linda gan ir slaida! Viņa ar Uldi ir gandrīz vienā augumā. Soli solī liekot, viņu pleci reizēm saskaras. Reizēm, roku vēzienā, elkoņi noslīd tikko samanāmi viens gar otru.

Linda šodien ir skaisti uzposusies. Kājās viņai ir jaunmodes kurpes ar augstu klucīgu papēdi un biezām korķa zolēm. Tas ir brīnums, kā ar tādām vispār var paiet. Reizēm Lindas soli mazliet sašķobās, bet ar mazu paskrējienu viņa atgal atgūst līdzsvaru.

Mugurā viņai ir gaiši puķots tērps. Tas ir nekrietni īss, bet tik kupls, ka kāda kroka vienmēr nosedz viņas kājas, kad liekas, ka vēja brāzma vai gaŗāks solis to atklās ziņkārīgam skatam. Arī izgriezums ap kaklu liekas viltīgi tāls un gandrīz vai bīstams. Uz pleca pakārta gaŗā siksnā svaidās sarkana somiņa.

Uldim nāk prātā Dorīna ar lūpu kaktā iespraustu cigareti, nāk prātā lēta pūdeŗa smarža. Uz brīdi viņš aizmiedz acis, lai aizbiedētu nepatīkamas atmiņas.

Viņi pienāk pie mākslīgā ezera. Tur jau stāv ļaužu pulks un skatās, kā gulbji, kakļus izliekuši, slaidi peld gar krastu, ubagodami maizes drupačas.

Visi te uzvedas savādi klusi, iet rāmos soļos, it kā šeit vēl mājotu Bairona apgarotā dvēsele un to nedrīkstētu traucēt. Varbūt šai vietai piemīt kāda burvība, kas te staigājot liek pacelties tālos gara augstumos? Varbūt tā ir bijība? Bet ja nu izlikšanās? Diez, cik gan te ir tādu, kas ir lasījuši un izbaudījuši senā dziesminieka vārdus?

Ūdens un gulbji. Cik ilgi lai tā skatās?

Viņi soļo tālāk. Korķa zoles reizēm sagrīļojas zem Lindas soļiem, un tad viņu pleci un elkoņi atkal saskaras.

Vai viņu rokas meklēja viena otru? Lindas pirksti aptver Ulža īkšķi, tad satver arī rādītāju un tā arī paliek. Laikam jau viņiem abiem liekas, ka īsti pareizi tas nav, un nodurtu galvu viņi raugās ejamā ceļa grantī.

Uldis jūtas neērti. Tā vien šķiet, ka visi pretimnācēji viņus vēro un klusībā smīn. Viņš atbrīvē savu roku un iebāž to kabatā.

Nu Linda vairs nesoļo viņam blakām un viņu pleci nesaskaŗas.

Uldis jūt: Lindai tas nebija pa prātam.

— Nāc man tuvāk, — viņš saka.

— M? — viņa izliekas nesaprotam.

— Tuvāk. Un pieķeries man zem elkoņa.

— Vai tā? — Linda smaida.

— Nu jā, ka tā.

— Un es jau domāju, ka tu manis negribi.

— Taču nē. Bet tā — pirkstus turēdami — iet tikai jauni ļaudis. Man tas vairs nepiestāv.

Linda arī otru roku iekaŗ viņa elkonī un pret plecu atglaužatirušu matu strēli.

— Man vēl tev jāpasaka paldies, — Linda saka.

— Paldies? Par ko tad tā?

— Par šo tērpu. Un kurpēm. Un tu man vēl nemaz neesi teicis, kā man piestāv un vai tev patīk.

— Kā nu nē. Tikai —

— Kas ir — tikai?

— Es nezinu. Vai tev pašai neliekas, ka tavs tērps ir mazliet tāds kā gaisīgs? Vai tu pati to izmeklēji vai mamma?

— Mēs abas. Tāds tagad ir modē. To sauc par „atsedzīgu".

— Jā jā. Laikam gan.

Pēc maza brīža:

— Es tev gribēju kaut kā tā sevišķi pateikt paldies. Vai neiesim tur? Cik skaisti kupli koki!

— Tu jau man paldies pateici. Divreiz tas nav jādara. Iesīm labāk tur, — un viņš rāda uz tālumā redzamu statuju rindu.

— Kāpēc tu esi tāds?

— Kāds?

— Sabozies. Neapmierināts.

— Mīļā Linda. Es ilgi esmu bijis projām. Es vēl labi nezinu, kādam man ir jābūt. Diez, vai tās ir grieķu statujas?

— Man ir vienalga, kas tās par statujām, — pusbalsī atsaka Linda un tīšām skatās kaut kur projām.

Tā ir padziļa, līdzena, ar zālāju noaugusi ieplaka, tāds kā izžuvis ezers ar vienmērīgiem lēzeniem krastiem. Saule un ēnas glauž baltos marmora tēlus. Tie stāv divās rindās un liekas skatāmies viens otrā, it kā gaidītu zīmi kādas dejas sākumam. Tikai zīmi neviens nedod. Viņi stāv un gaida. Un kopā ar viņiem liekas apstājies laiks.

— Un kas tur ir tāds? — prasa Linda, jo viņai šīs statujas nemaz nepatīk.

Viņi pieiet pie liela četrstūraina akmens uzmūrējuma. Tas ir kapa piemineklis. Tajā ir mazliet padzisis ieraksts. Uldis burto un lasa.

— Tas ir sunim, — viņš tad saka.

— Sunim?

— Pati redzi. Labradors. Pat dzimšanas gads pielikts klāt. Vārdā — Botsmanis. Pagaidi, kas tad te tālāk rakstīts?

Pār māna drauga pīšļiem
akmens krāvums klus.
Man draugs bij tikai viens,
un te tas dus.

— Vai tu vari saprast?

— Es? Nē. Nāc, iesim projām, — saka Uldis. — Es te negribu vairs palikt.

— Kas tev ir? Vai es tevi nokaitināju?

— Tu? Nē. Bairons. Vai tu vari iedomāties? Piemineklis sunim!

Uldis iet tik steidzīgi, ka Linda uz savām augstajām zolēm tikko jaudā turēties līdz.

— Bet ja nu viņš šo Botsmani tik ļoti mīlēja?

— Tieši tāpēc! Viņš mīlēja savu suni. Bet paskaties te visapkārt, uz visiem šiem zālājiem un mauriņiem. Tajos laikos zāles pļaujammašīnu vēl nebija. Kādi vīri divdesmit vai vairāk te pļāva no rīta līdz vakaram. Jo nenoplauts angļu mauriņš vairs nav mauriņš. To taču tu zini. Un šos divdesmit vīrus ar izkaptīm rokās lords Bairons savās apgarotajās pastaigās pat nepamanīja. Varbūt viņiem pat bija klusi jāpaiet pie malas un pacietīgi jāgaida, kamēr lords tiem paiet garām ar zīmuli un papīru rokā. Un ar savu suni.

— Tu esi tik uztraukts.

— Kā nē! Un paklausies tālāk. Gan jau kādam no šiem vīriem bija meita. Tikpat skaista kā tu.

Linda manāmi nosarkst.

(Turpinājums sekos)

Jaunatnes un Draudzības dienas

NIAGARĀ NO 27. — 28. JŪLIJAM

Sestdien, 27. jūlijā,

plkst. 6.00 Sheraton Brock viesnīcas lielajā zālē (Grand Ballroom)

- *Svētbrīdis. Svētku atklāšana*
- *Indianapoles jauniešu aktieŗu „Pudele - Smilts- Sienāzis" priekšnesumi J. Pūteļa vadībā*
- *Koklētāji Vaidelotis, vad. K. Staško*
- *Toronto studenšu koris. Diriģents J. Ķeniņš.*

VASARAS NAKTS NIAGARĀ —

SVĒTKU BALLE

Spēlēs visu iecienītie RUNČI TRIMDĀ

Svētdien, 28. jūlijā,

Garden City Beach, Port Weller, Ontario ezera krastā pie Sv. Katrīnām

Niagaras kausu izcīņa vīriešu un sieviešu komandām volejbolā

Latv. Sporta Apv. Kanadā vadībā. *Spēļu sākums plkst. 10.00.*

SVĒTKI ZAĻUMOS

ar jautrām un nopietnām izdarībām LNJAK izkārtojumā.

ATVADU BALLE

Visus laipni ielūdz

LNJAK un Rīcības komiteja

Latviešu tauta svešas varas kalpībā ir apdraudēta

Lielu satraukumu trimdas latviešos radījusi dievnamu postīšana un dedzināšana okupētajā Latvijā, tāpēc mūsu laikraksta redakcija griezās ar dažiem jautājumiem pie archibīskapa A. Lūša. Viņa paskaidrojumus sniedzam šai intervijā.

Jautājums: Kas būtu jādara, lai novērstu dievnamu demolēšanu un dedzināšanu Latvijā?

Atbilde: Visām draudzēm, it īpaši tām, kas pieder pie dažādām sinodēm, tagad vajadzētu rakstīt sinožu prezidentiem vai arī Luterāņu federācijas vadītājiem darbiniekiem un aicināt viņus prasīt no attiecīgām Pad. savienības iestādēm atļauju, lai Luterāņu federācija vai Pasaules baznīcu apvienība legālā veidā drīkstētu materiāli palīdzēt mūsu dzimtenes baznīcai. Luterāņu federācijas prezidenta Dr. Miko Juva paskaidrojums mācītājam V. Vārsbergam, ka Pad. savienība neatļauj baznīcām saņemt palīdzību no ārzemēm, neko jaunu nepasaka. To mēs zinājām jau divdesmit gadus. Tāda atbilde liecina tikai par izvairīšanos kaut ko darīt mūsu dzimtenes baznīcas labā. Mums tāpēc ir jācenšas ar draudžu palīdzību ietekmēt Luterāņu federācijas vadību aktīvākai un neatlaidīgākai rīcībai šai virzienā.

Kopš esmu stājies archibīskapa amatā, esmu izmantojis katru izdevību, lai prasītu palīdzību dzimtenes baznīcai. To es darīju 1969. gadā, Luterāņu federācijas asamblejā, Eviānā, Francijā. To esmu darījis divi reizes tiekoties ar Federācijas un Pasaules baznīcu apvienības vadītājiem darbiniekiem Ženēvā, 1970. un 1973. gadā. Arī pagājušā gada novembrī es nosūtīju attiecīgu vēstuli Federācijas ģenerālsekretāram Dr. A. Appelam.

Jautājums: Kāda ir dzimtenes baznīcas vadības nostāja šai jautājumā?

Atbilde: Atturīga. Protams, ka Luterāņu federācijas vadība būtu atsaucīgāka, ja arī okupētās Latvijas baznīcas vadība atzītu, ka palīdzības sniegšana būtu vēlama un vajadzīga. Bet viņiem jau jāievēro attiecīgo valdības iestāžu dotie norādījumi, kā to skaidri deklarē tagadējā dzimtenes baznīcas satversme.

Jautājums: Vai arī mums pašiem būtu līdzekļi dažu dievnamu remontiem un atjaunošanai Latvijā?

Atbilde: Līdzekļus varētu dot Baznīcas rītdienas fonds. Fondam ziedotās summas gan pagaidām nav visai lielas, bet ja rastos konkrēta vajadzība — es ceru gūt lielāku atsaucību. Protams — dievnamiem nodegot, bojā iet arī neaizstājamas kultūras vērtības. Bet palīdzēt mēs varētu, vismaz tikdaudz, lai salabotu dievnamus lietošanas kārtībā. Īstenībā jau gan to vajadzētu darīt okupētās Latvijas apdrošināšanas sabiedrībām, jo draudzes tām maksā 2 proc. gadā no dievnama vērtības. Draudzēm tā ir smaga nasta. Bet — nav jau nekādas garantijas, ka pēc atjaunošanas dievnami tiks nodoti draudžu lietošanā. Pagaidām zinu tikai vienu tādu gadījumu — Bolderājā, bet liekas, ka uguns postījumi tur nav bijuši lieli.

Jautājums: Vai ir īsteni zināms, cik dievnamu vēl atrodas draudžu lietošanā Latvijā?

Atbilde: Pilnīgi precīzu ziņu mums, protams, trūkst. Bet liekas, ka tādu dievnamu skaits nebūs lielāks par vienu trešdaļu no 259 luterāņu baznīcām, kas bija draudžu lietošanā pirms kara.

Esmu iepazinies ar materiāliem, kādi par dievnamu postīšanu ir Latv. nacionālā fonda rīcībā Zviedrijā. Andrejs Eglītis laipnā kārtā man atsūtījis arī kādu divdesmit nopostīto dievnamu fotogrāfijas. Sadarbībā ar Nac. fondu esam iecerējuši izdot arī attiecīgu brošūru par šo mūsu dzimtenes dievnamu demolēšanu. Tā, piemēram, Pampaļu luterāņu baznīcā tagad iekārtota mechaniskā darbnīca, Snēpeles dievnamu izmanto par kolhoza klēti, Vecsaules dievnamā iekārtotas dzirnavas, Mežotnes — mākslīgo mēslu noliktava, Kokneses dievnamu izmanto mākslas izstādēm, Lielstraupes dievnams — koncertzāle, Krāslavā — dievnamā iekārtota sporta zāle, Vidusmuižas dievnamā — veikals, Kacēnu baznīcā — labības noliktava, Preiļu dievnamā — kino u. t. t. Esmu te pieminējis tikai dažus lauku dievnamus. Lielo, skaisto pilsētu dievnamu liktenis Rīgā, Valmierā, Kuldīgā un citur — mums jau zināms, par tiem esam lasījuši laikrakstos.

Uz kaŗa nopostītā Bārtas dievnama portāla ar vēl skaidri salasāmiem burtiem rakstīti vārdi: „Mēs gaidot nomirām" . . . Tiešām, tā ir skumja ainava, kāda paveŗas, raugoties nopostīto un kaŗā sagrauto dievnamu uzņēmumos . . . Tā izrīkoties var tikai barbari. Un, diemžēl, tādi atrodas arī starp latviešiem . . .

Jautājums: Esam lasījuši, ka jūs vācot materiālus, kas raksturo garīgo vidi un mūsu tautiešu dzīvi okupētajā Latvijā. Kādi ir iespaidi, ko esat guvis šai virzienā?

Atbilde: Šie jautājumi mani interesē kā mācītāju, jo gribu zināt, kāda ir tautas tikumiskā un nacionālā stāja. Izmantoju tikai tās ziņas, kas atrodamas okupētās Latvijas avotos, jāatzīstas: aina neiepriecina. Tauta svešas varas kalpībā ir apdraudēta dažādā veidā. Jaunatni baro ar meliem un bezdievīgu propagandu, un ja tā vēl gadiem turpināsies, izaugs tāds latvietis, kādu mēs vairs nepazīsim — pūļa cilvēks, atradināts no domāšanas, ar iedragātu morāli. Pagaidām, īpaši nacionālās apziņas, latviešu stāja, liekas, ir stingra, bet cik ilgi tas tā būs? Vai trešā paaudze būs tāda pati kā pirmā un otrā, kas, kaut aptuveni, vēl atceras neatkarības gadus un brīvo Latviju?

Jautājums: Ko varētu darīt, lai stiprinātu tēvuzemē palikušo latviešu nacionālo stāju, lai palīdzētu turienes kristiešiem?

Atbilde: Iespējas te ir daudz un dažādas. Šoreiz gribētu atkārtot tikai jau pirms pāris gadiem izteikto aicinājumu tiem, kas brauc ciemos uz dzimteni: Apmeklējiet dievkalpojumus, aicinait savus tuviniekus un paziņas darīt to pašu, atstājiet savu ārtavu upurtraukā. Nebaidaities pavadoņiem un ierēdņiem jautāt, kas liecina, ka mūs nevar barot ar meliem, izmantojiet katru izdevību, lai tautiešus dzimtenē stiprinātu un drošinātu. Un galvenais — neklūstiet par mūsu tēvuzemes un tautas apspiedēju iztapoņām, kas cenšas glaimot tur, kur glaimi skan liekulīgi . . . Tad, ar Dieva palīgu, mūsu tauta izturēs pašreizējos pārbaudījumus.

Roberta Krūkliša

GRĀMATNĪCA

511 Charles St., East Lansing, Mich. 48823 U.S.A.

Jaunizdevumi, lietotas un retas grāmatas

LATVIJAS ARMIJA 20 GADOS otrā iespiedumā (Ofsetā) iznāks vēl pirms Ziemsvētkiem, apgādu AKA un GAUJA izdevumā. Cena $25.—. Pasūtinot un samaksājot LĪDZ Š. G. 15. AUGUSTAM, $20.—. Pasūtinot 5 vai vairāk eks. līdz tam laikam, līdz ar samaksu, cena $19.— par eks. Bez tam katrs pasūtinātājs piedevām kā prēmiju saņems kapt. A. Kontrovska grāmatu „Kādiem mums jābūt".

Par tālāk šinī sludinājumā minētām grāmatām naudu iepriekš lūdzu nesūtīt (dažas grāmatas ierobežotā daudzumā).

M. Kovaļevska. DEVIŅPADSMIT. Atmiņas	$ 11.—
Jānis Cimze. DZIESMU ROTA. Izlase, izd. Rīgā	4.50
Rasma Aizupe. 16 GADI SIBIRIJĀ	12.—
K. Ieviņš. DVĒSEĻU NEMIERS. Stāsti	6.50
Reinis Kaudzīte. DOMU IZTEIKUMI (Aforismi), izd. Rīgā	1.30
Valentīns Pelēcis. MALĒNIETIS KAŖĀ. Atmiņas	5.50
E. Koljers. TRIJATĀ ČILKOTINAS MEŽOS. Stāsts par Kanadas indiāņiem, izd. Rīgā	2.—
Guntis Zariņš. DVĒSEĻU BOJĀ EJA. Romāns	1.—
Jānis Lejiņš. MANA DZIMTENE. Atmiņu un pārdomu atspulgā	7.50
Lūcija Bārene. ARDIEVAS. Romāns par Jelgavu	6.—
Jānis Rudzītis. Tālos ceļos, savos ļaudīs. Ceļojumu piezīmes	6.—
ZIEMEĻNIEKI. Rakstu krājums II d.	7.—
ARHEOLOĢIJA UN ETNOGRAFIJA X (1973) Par Latgali. Ilustrēts	6.40
LATVIEŠU LITERĀRĀS VALODAS VĀRDNĪCA 8 sējumos. Jau iznākuši I un II sējums, izd. Rīgā	6.40
Alberts Bels. SAUCĒJA BALSS. Romāns, izd. Rīgā	1.—
Jānis Venners. ĢIMENES MĀJAS AUGĻU DĀRZS	6.—
Alģirts Landsberģis. PIECI STABI. Drāma 3 cēlienos	
Ādolfs Erss. SATĪRS UN KRUSTS. Romāns	3.—
Tālivaldis Ķiķauka. LEONARDS. Fantastisks romāns	2.50
Irma Grebzde. PŪRA ZIRGS. Stāsti	—.25
Irma Grebzde. SVEICINĀTA, MANA ZEME. Atmiņas	3.50
Bērziņš Arturs. JĀNIS JAUNSUDRABIŅŠ. Monograf.	2.50
LATGAĻU DZIESMINIEKI. Dzejas antoloģija	—.50
Pāvils Rozītis. DIVAS SEJAS. Romāns	2.—
CĪRUĻU ZVANI. Bērnudienu pasaule dzejā	4.—
Indra Gubiņa. GANDRĪZ KARALIENE. Romāns	3.—
Rūta Skujiņa. SIRDS DZĪVO NO NIEKIEM	2.80
Ansis Gulbis. ZIGFRĪDS ANNA MEIEROVICS. Biografisks romāns	4.50
Dr. Dūlijs Toms. DEGOŠAIS KALNS. Romāns	2.50
Aleks. Dimā. TRĪS MUSKATIERI. Romāns	2.—
Remarks, E. CEĻŠ UZ MĀJĀM. Romāns.	2.50
Alberts Sprūdžs. SAULE LĪDUMĀ. Stāsti	2.—
Kora Sandela. KRANES KONDITOREJA. Romāns	2.—
J. Torvalds. MIKLAINIE LIKTEŅI. Daži Otrā pas. kaŗa notikumi	1.20
J. Miesnieks. DZĪVĪBAS SAPNIS. Romāns par paša dzīvi	2.—
J. Jaunsudrabiņš. URŠULITE. Stāsts	1.—
Teodors Tomsons. SPĒLE. Dzejoļi	2.50
Ed. Salna. AUSMAS ATBLĀZMA. Stāsti	3.—
Kārlis Siliņš. MANA DZĪVE. Manu dienu atmiņas	1.80
Irma Grebzde. TIKAI MEITENE. Jaunatnes romāns	3.—
J. Jaunsudrabiņš. TĀ MUMS IET	3.—
A. Plaudis. IESLĒGTIE. Romāns	2.—
Lilija Dzene. ELZA RADZIŅA. Aktrises dzīve un darbs, izd. Rīgā	2.—
Skaidrīte Kaldupe. VĒSTULES NO OŠU ZEMES. Dzejoļi, izd. Rīgā	—.80
Jānis Rainis. VĒTRAS SĒJA. G. Krolla ilustrācijas, izd. Rīgā	—.80
Anšl. Eglītis. PANSIJA PILĪ. Stāsti un noveles	3.—
Arv. Brastiņš. GAILĪTIS UN VISTIŅA. Ilustr. tautas pasaka	—.40
Teodors Tomsons. DRĀMATISKĀ SEPTIMA. Poēma	1.—
APVĀRŠŅI. Prozas izlase, Kn. Lesiņa sakārtojumā	—.45
P. Aigars. LABAIS MALUMS. Stāsti	—.30
Mint. Eglītis. PASTA STĀSTI. 3 Stāsti	—.40
J. Jaunsudrabiņš. BEZ DZIMTENES. Stāsti	—.25
P. Klāns. SALGALES MADONNA. Stāsti	—.20
Olģ. Liepiņs. DĒKLAS RATIŅS. Stāsti	—.25
Henrijs Moors. PORTREJA. Stāsti	—.45
Emīls Skujenieks. SĪKĀS KĻŪMES. Stāsti	—.25
Jānis Plaudis. LOŽMETĒJU ROTA. ĢIMNAZISTI. Romāni, izd. Rīgā	1.60
DZIMTAIS KRASTS. Skatu albūms. Uzņemti krāsās, izd. Rīgā	4.50

Anglijā

LIDSA

R. Pureniņa 65 mūža gadi

DVF valdes locekļa un Līdsas latviešu draudzes pr-ka R. Pureniņa 65 g. dzimšanas dienas sarīkojums norisinājās draudzes vakara veidā, un Līdsas DV nodaļas namā tas bija pulcinājis ap 100 dalībnieku. Ar svētbrīdi un jubilāra cildinājumu sarīkojumu ievadīja draudzes mācītājs E. Bergmanis, bet vīru koris Daugava, kura goda biedrs ir jubilārs, ievadījuma daļu papildināja ar īsu, latvisku dziesmu koncertu. Kā pirmais sveicināja draudzes priekšnieka vietnieks J. Rulliņš, cildinot jubilāra darbu draudzes labā, pasniedzot kopēju draudzes, padomes un valdes locekļu dāvanu. Visi svinību dalībnieki no savas puses sumināja jubilāru, nodziedot Daudz baltu dieniņu. Draudzes dāmu komitejas vārdā sveica priekšniece V. Balode, pasniedzot svečturus un ziedus, DVF līdsas nodaļas valdes priekšsēdis J. Pētersons no nodaļas dāvāja grāmatu — Kārlis Ulmanis, bet vanadžu kopas vadītāja A. Krieviņa pievienoja ziedu velti. Daugavas vīri savam goda biedram dāvāja kokā darinātu šķīvi ar tam piestiprinātu sudraba pieminas plāksnīti. Šo dāvanu pasniedza koŗa priekšnieks K. Birzgalis, bet dziedoņi nodziedāja savu apsveikuma dziesmu. Kluba pārzinis Austriņš kluba vārdā pasniedza dāvanu. Mazas „nepatikšanas" jubilāram sagādāja latviešu skolas vadītāja R. Jefimova, gan sirsnīgi viņu sveicot, bet skolas un tās audzēkņu dāvanu tikmēr nepasniedzot, iekām „ilgadīgais dēls", kas jau neskaitāmas reizes veicis Ziemsvētku vecīša pienākumus, šoreiz pats nebija noskaitījis kādu pantiņu. To viņš arī spīdoši veica.

Jubilārs saņēma arī vairākus rakstveida apsveikumus.

Pie klātajiem galdiem tērzējot un dziesmas dziedot aizritēja vairākas stundas omulībā un sirsnībā.

DVF Līdsas nodaļas biedru skaits pašreiz ir 225, no tiem 82 ir vanadzes. Pagājušā darbības gadā, sakarā ar mājas piepirkšanu un dziesmu svētkiem Ķelnē, kas prasījuši prāvus izdevumus, plašāka rakstura sarīkojumu nav bijis. Klubs saimniekojis sekmīgi. Nodaļa abonē 12 eks. Latviešu ziņu aģentūras biļetēnu angļu valodā, izdalot to vietējām avīzēm, pašvaldību darbiniekiem un pils. bibliotēkai. Jaunatnes un skolas darbs bijis saistīts ar gatavošanos dziesmu svētkiem. Rosīgi darbojušās arī Kamoliņa un Dziesmu rotas kopas; pirmo vada Ilga Mieriņa, otru Gunta Turciņa.

Nodaļas vanadzes pulcējušās 42 reizes uz vakarēšanām. Pie dažādām vanadžu rosmēm pieder arī grāmatu galda vadība. Šis pasākums devis 220 mārc. lielu peļņu. Nodaļu jau 10 gadus vadījis J. Pētersons, viņu par valdes priekšsēdi ievēlēja arī turpmākajam darbības gadam. Architekts piesūtījis pieprikās blakus mājas pārbūves izmaksas aprēķinu, kas lēsts uz 24.500 mārc.

Līdsas nodaļas valdē, bez jau pieminētā valdes priekšsēža J. Pētersona, ievēlēti: J. Lērums, Dž. Breikšs, J. Turciņš, R. Pureniņš, K. Hochbergs, I. Muravskis. Revīzijas komisijā — S. Lindiņu, J. Šneideru, A. Arbidānu, J. Pelīti un R. Priedi.

☆

Iepazīstoties ar vairāk nekā simts pieteikumiem iesūtītiem DVF valdei veco ļaužu atpūtas nama līdzekļu sagādes jautājumā, redzams, ka jādara viss, lai īpašumu iegādātos. Iedzīvotāju būtu, bet atpūtas nama vēl nav. Žēl, ka apskatītais īpašums Kelhamā, kas būtu bijis ļoti piemērots, pārdots apgabala pašvaldībai par 325.000 mārciņām. DVF tā gan bija augsta cena, un fonds nebūtu varējis sacensties ar pašvaldību. Fonda valde ieskata, ka jāapzina citi īpašumi. Tie ir raugāmi Anglijas vidienē, tiem jābūt ar 120—140 istabām.

Lai iecere nepaliktu tikai sapnis, ikviens lūgts aktīvi atbalstīt līdzekļu sagādi, iesūtot DVF aptaujas lapas ar savu pieteikumu. Ļoti augsti vērtējami līdzšinējie pieteikumi, kas dod jau tuvu pie 60.000 mārc. Atzīmējams, ka kāds tautietis pieteicis testamenta novēlējumu 6.000 mārc, vērtībā.

A. P.

BRADFORDA

No **Bradfordas** nodaļas 240 biedriem vanadzes gada sapulcē piedalījās 105. Valdes priekšsēdis J. Putniņš ziņoja, ka biedri visumā savas saistības pret nodaļu kārtojuši laikus, kūtro skaits palicis ļoti mazs. Notikuši ap 40 dažāda rakstura sarīkojumi, no kuŗiem plašākais bija 12. Vanagu dienu izkārtošana. Veicināma ziedojumu vākšana Eiropas drošības konferencei, kuŗas sēdes aizvien vēl turpinās. Zāles paplašināšanas darbi izmaksājuši mazliet pāri par 8.000 mārc. un parādi vēl ir 3.000. Nodaļas jaunā valdē ievēlēja: T. Dambīti, G. Kronbachu, G. Alferovu, V. Bušēvicu, O. Aivaru, E. Novadnieku, A. Krauzi, V. Nabrovski, J. Putniņu. Revīzijas komisijā — J. Rulliņu, A. Lagzdiņu, A. Dzeguzi, K. Birzgali, E. Zvaigzni.

Halifaksas nodaļā no 114 biedriem, starp tiem 28 vanadzes, sapulcē piedalījās 40 biedri. Nodaļas līdzekļi, pašreiz sasniedz 15.000 mārc., tāpēc bijis iespējams izpalīdzēt ar aizdevumiem kaimiņu nodaļām, kopsummā 6.000 mārc., no kuŗām lielāko aizdevumu sakarā ar nama iegādi saņēmuši hudersfīldieši — 4.000 mārc. Pašas Halifaksas nodaļas blakus nama iegādes jautājums vēl nav izkārtojies.

Vanadžu darbs galvenokārt saistījies ar aprūpi un saimniecisko darbu izkārtošanu nodaļas sarīkojumos.

Nodaļas valdē ievēlēja: E. Miķelsonu (izraugot arī par valdes priekšsēdi), E. Zobenu, P. Liepiņu, K. Graubergu, J. Silinski, A. Kurzemnieku, G. Kollinsu, K. Jansonu un A. Grūnbergu. Revīzijas komisijā — A. Dzītaru, E. Liepiņu un G. Priedīti.

A. P.

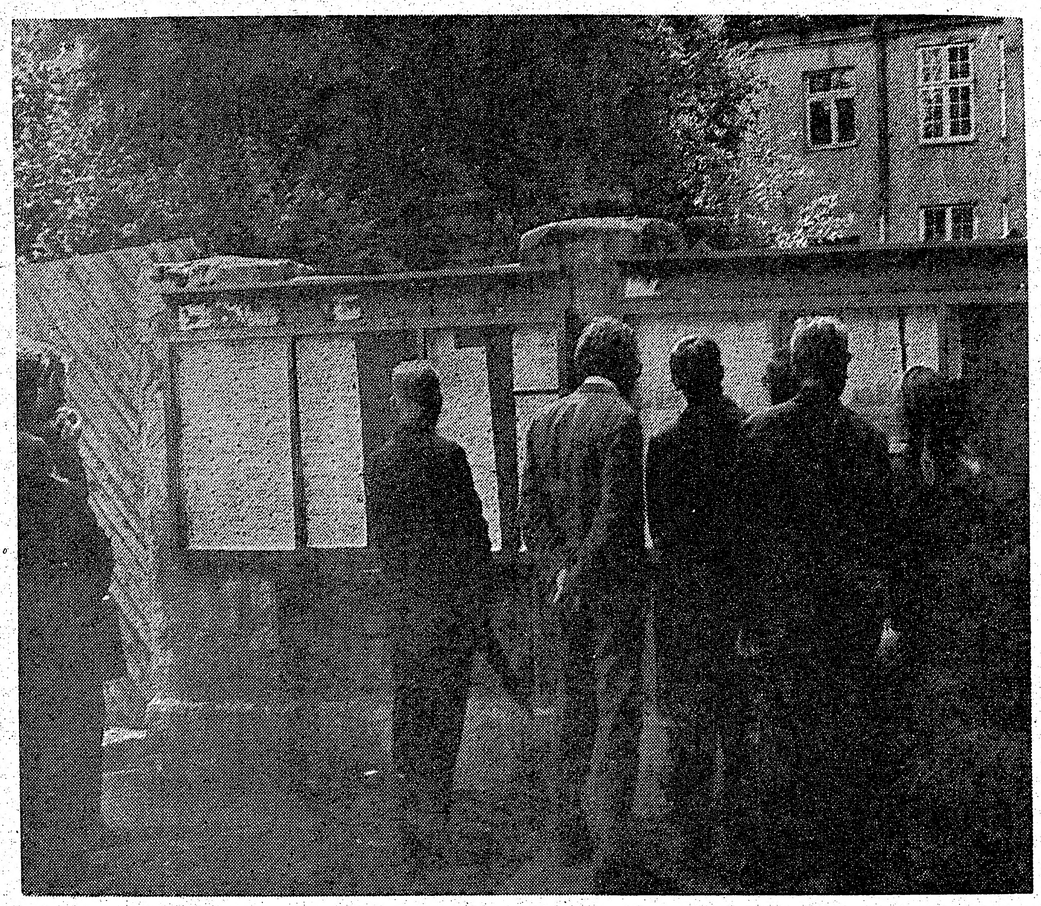

Pie laika zoba saēstā vitrīnas mūŗa tagadējās Rīgas iedzīvotāji lasa izliktos ziņojumus. Arī ietve, uz kuŗas viņi nostājušies, kā redzams, nav labota gadiem. Rīga tagad kļuvusi tikpat pelēcīga kā tās iedzīvotāji.

LNF archīvs

Īru dumpinieki Londonas ielās

Anglijā jūnijā miris Glosteres hercogs, karalienes Elizabetes II tēvabrālis. Nelaikis bija karaļa Džordža V, pēc vecuma trešais no četriem dēliem. Dzimis vēl karalienes Viktorijas laikā 1900. gadā, Glosteres hercogs kā princis Henrijs piedalījās 1. pasaules karā. Vēlāk viņš karaļa uzdevumā veica dažādus pienākumus, daudz ceļoja un apmeklēja britu imperijas vistālākās zemes. Viņš bija labs jātnieks un mednieks, un savus medību piedzīvojumus Afrikā aprakstījis grāmatā. Glosteres hercogs aktīvi piedalījās arī 2. pasaules karā. 1944. gadā karalis viņu iecēla par Austrālijas ģenerālgubernātoru. Beidzamos gados Glosteres hercogs dzīvoja Anglijas vidienē, kur saimniekoja savā lauku īpašumā. Pēc trieka lēkmes 1969. gadā viņš vairs neatkopās. 1972. gadā traģiskā nāvē mira viņa vecākais dēls un mantinieks princis Viljams: viņš sadega lidmašīnas katastrofā. Otrs dēls princis Ričards ir architekts, kam ir sava firma. Tagad viņš manto hercoga titulu un visus īpašumus. Glosteres hercoga ģimene nav no bagātajām, un jaunajam hercogam būs diezgan lielas grūtības, apsaimniekojot ģimenes īpašumu. Jaunā Glosteres hercogiene ir dzimusi dāniete, advokāta meita.

Mirušo karalisko princi apglabāja Frogmoras kapsētā pie Vindzoras, turpat, kur ir viņa dēla Viljama un vecākā brāļa Vindzoras hercoga miera vieta.

☆

Lielu satraukumu britu parlamentā un arī Londonas iedzīvotājos radīja lielā īru demonstrācija jūnijā. Cietumā pēc 65 dienu badošanās mira īrs Gohens (Gaughan), kas bija sodīts par bruņotu bankas aplaupīšanu it kā īru dumpinieku uzdevumā. Viņa nāvi IRA deklarēja par angļu valdības „slepkavību" un mirušam izkārtoja plašas un svinīgas bēres. Notika, ka šo bankas laupītāju pārveda uz Londonas Kilburnas rajonu (kur vairums ir īru), viņam notu-

(Turpinājums 16. lp.)

Paskatīsimies spoguli

(Turpinājums no 2. lp.)

un pāris paraugvēstulēm. Man ir vēlreiz jāpasvītrā, ka ir nepieciešams darboties līdz Amerikas politisko partiju dzīvē. Darbojoties kādas partijas atzītā organizācijā, ir iespējams pateikt mūsu domas un prasības. Strādājot partijā, nebūt nav nepieciešams visur teikt tikai „jā!", bet gluži otrādi, ja prezidents, valdība vai partijas vadība iet ceļu, kas mums nav pieņemams — nav jāizstājas no partijas. Mūsu prasības ir jādara zināmas tikpat kā valdībai, tā partijas vadībai. Pašreiz Maskava izmanto tā saukto sadarbību tikai savu mērķu labā, tāpēc jāprotestē pret:

1) Nevajadzīgu un lētu kredītu piešķiršanu Padomju savienībai, lai glābtu tās sabrūkošo ekonomisko dzīvi.

2) Angļu politiskie analisti saka, ka Amerikas technologisko zināšanu nodošana Maskavai ir briesmas visai brīvās pasaules nākotnei.

3) Ir jābrīdina no nākotnes katastrofas, ja līgumi noliktu Ameriku militāri otrā vietā. Arī pret to ir steidzīgi jāprotestē.

Ar to, ka galēji kreisais spārns Niksonam pastāvīgi uzbrūk un tiklab presē, kā televīzijā dzirdam tikai vienpusīgu informāciju, prezidents nonāk stāvoklī, kur viņam ne arvien ir iespējams runāt no pārākā spēka stāvokļa. Šajā stāvoklī mūsu pienākums ir protestēt un brīdināt, kas draud ne tikai pārējām brīvajām valstīm, bet arī pašai Amerikai. Viceprezidents Fords, pieņemot nelielu republikāņu nacionālitāšu padomes delegāciju, savā uzrunā norādīja uz latviešu vērtību, un apzīmēja Amerikas latviešus par vislabāk organizēto nacionālitāšu grupu. Attaisnosim viceprezidenta Forda un citu valstsvīru ticību mūsu vērtībai un organizātoriskam spēkam un attaisnosim viņu ticību mūsu vērtībai. Tas prasīs darbu. Lielu darbu tiklab no ALAs, kā arī citām organizācijām, jo sevišķi pieminot Daugavas vanagus. Tas prasīs darbu arī no katra individa. Tajā pašā laikā mums ir jāapzinās, ka mūsu prasības ir jāsaista arī ar Amerikas interesēm. Ir daudz veidu, kā to panākt, norādījumiem ir jānāk no mūsu centrālajām organizācijām. Amerikas latviešu republikāņu apvienība neatlaidīgi atgādina, ka Amerikai gaiša un droša nākotne būs tikai tad nodrošināta, ja visas tautas un valstis būs atguvušas tiesības pašas izlemt savu likteni un valsts iekārtu. Tā ir viena pieeja, bet ir vēl daudz citu, varbūt pat efektīgāku! Mums ir draugi, kas mūs aizstāv, kā, piemēram, kongresa loceklis Dervinskis. Senātors Persijs labprāt atbalsta mūsu prasības, ja vien tās nav pārspīlētas. Es varētu minēt vēl veselu rindu citu valstsvīru, kas mūs saprot un atbalsta, bet mēs nedrīkstam pievilt viceprezidenta ticību, ka esam vislabāk organizētā nacionālitāšu grupa. Pierādīsim to ar darbu un drošu mūsu domu, prasību un brīdinājumu izteikšanu, ne tikai ar vienu parakstu organizācijas vārdā, bet ar katra latvieša drošu savu domu izteikšanu. Neprasīsim visu tikai no PBLA vadības, ne tikai no ALAs vadības, bet pieliksim katrs savu roku, sirdi un darbu drošai Amerikas nākotnei un Latvijas tiesību atgūšanai.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.,
L8R 2T8

MAKSĀ

6% par noguldījumiem
7% par 1 gada ilgtermiņa noguldījumiem
8% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem
8% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00,
māju obligācijas līdz $50.000.-.

Toronto birojs pirmdienās slēgts.

Tas atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Hamiltonas birojs

atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

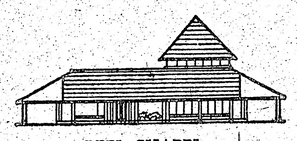

PEEL CHAPEL
2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL
2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJI

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

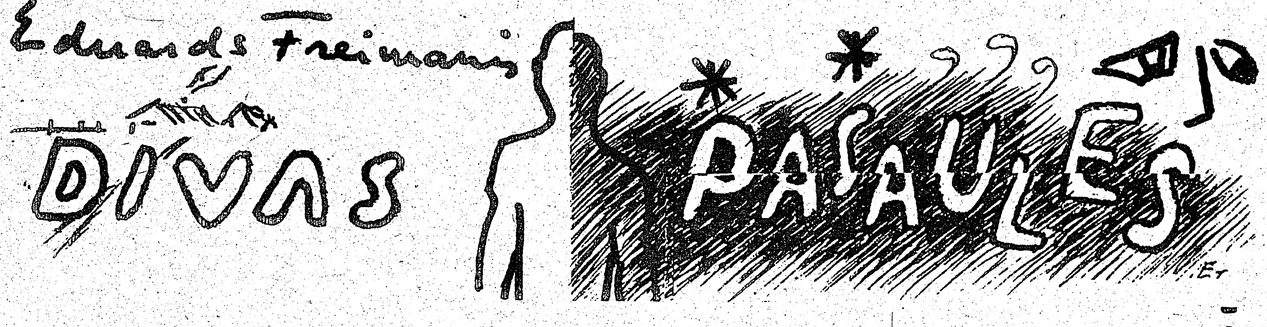

romāns

(43. turinājums)

Pēc mēneša man vairs nepietika ar bibliotēkas krājumu un aizņemšanos; mīļākās draudzenes gribējās paturēt pie sevis. Pirmo nopirku par iekrāto kabatas naudu, bet otrai kapitāla vairs nebija. Aleksandra Grīna Dvēseļu putenis kārdināja ar krāsainajiem vākiem. Grāmatnīcā ieskatījos pirmajā sējumā: rindkopa lika aizsapņoties; krūtīs kaut kas vibrēja, it kā būtu apstājies pie Dievmātes kājām. Romns bija trīs grāmatās — katra maksāja latu un astoņdesmit santīmu.

Kādu dienu, kad staigāju kā krusas padebesis, pienāca Arvīds. Viņš pavērās manī — vai maz drīkstētu runāt? Tad sadūšojās un teica:

„Gunti, tu esi sadudzis. Kāds kreņķis?"

„Nemin uz varžacīm —" atrūcu.

Arvīds knosījās aiziet, bet pēkšņi izšāvu:

„Naudas nav! Vai vari aizdot?"

„Cik?" Draugs bija nobijies.

„Pieci lati četrdesmit."

„Tik daudz nav. Jāmaksā Ernestam — par algebras stundām."

„Ernests tev mājskolotājs?"

„Palīdz, kad netieku galā."

„Es tev palīdzēšu!" teicu tieši, aizmirsis profesijas morāli. „Būšu lētāks. Cik Ernests tev noplēš?"

„Latu par stundu."

„Es — par pus latu!"

Arvīdam atbilde sprūda kaklā: „Tev matēmatikās bija trijnieki — Vai visu saproti?"

„Trijnieki aiz nolaidības! Senāk bija četrinieki, piecnieki. Būs atkal!"

„Tu par pus latu iemācītu tāpat kā Ernests par latu?"

„Pamatīgāk, jo Ernestam tavs lats ir vienaldzīgs!"

„Nē — viņam acis sprēgā, kad naudu saņem."

„Bet man ir bads! Ernestam maks kā krupis pietūcis. Esi ievērojis?"

„Vecais Audiņš nav skops" — Arvīds aplaizīja lūpas.

„Dēls tērējas par pastmarkām. Kāda jēga aplaizītos papīrīšos? Ernests ir faraons — grib mūžībai sakrāt."

„Kam tu krāsi?"

„Vēderam! Brālim zirgs pārlauza kāju — aizvilkām uz lapsu bedrēm — nu jāžņaudz nauda citam zirgam. Grib lai skolu pametu."

Arvīdu sapurināja līdzcietība: „Skola svarīgāka par pastmarkām."

„Zirgs arī! Drīz būs lauki jāecē!"

„Vai vari mani mācīt šodien? Tad atteiktu Erestam."

„Šodien gan! Citādi meklēšu citu skolnieku."

„Nemeklē vis. — Esmu vecāks nopietnāk klausīšos."

„Iedosi piecus latus četrdesmit — avansam?"

Ar stīvu roku Arvīds noskaitīja naudu.

„Kur tiksimies?" noprasīju.

„Aizputes ielā septiņi — pie tēva brāļa. Pēc vakariņām?"

„Nē, tūliņ pēc stundām — es taču esmu no laukiem."

Vēlāk Arvīdu ne tikai mācīju, bet arī mācījos viņa vietā. Uzrakstīju viņam domrakstu — par to lats. Uztriepu dabas skatu zīmēšanā — par to trīsdesmit pieci santīmi. Sīpola audu zīmējums bioloģijā ienesa deviņdesmit santīmu. Par cenām Arvīds netiešajās, baidīdamies no manas spītības. Pilsēta kļuva viņa spīgana; nakts — lauma ar magoņsēklu vīnu. Arvīds tā sapinās savos vēlmju niķos, ka nespēja sev aizliegt ne kino izrādes, ne ciemošanos pie jaunkundzēm. Krusttēvs viņu paviršī uzmanīja, jo bija vecpuisis un nodevās runcībām.

Lai kā cinisms mani ķircināja par goda iztirgošanu, turējos pie paša izstrādātām algu likmēm. Nopelnīt vairāk nekā latu stundā šķita kā drauga izmantošana, par ko sirdsapziņa sauca pie atbildības. Tiesājot Arvīdu un viņa krusttēvu, uzziedēja pašapziņa; tā mīlinājos ar savu tikumību, ka cinisma kopšana likās kā nopelnīta izprieca. Kārtīgam bērnam taču pienākas klēpju sunītis? Tā kā es biju cildens, man ar vienu nepietika; cinismam atradu rotaļu biedru — pašapziņu. Kad tie diendienā viens ar otru spēlējās, abi bija spraukni un veselīgi — abi ātri attīstījās.

No četriem līdz pieciem dzinu Arvīdam galvā matēmatisku sajēgu. Draugs cīnījās ar izklaidību kā pieguļu puisis ar sapņiem par laumām, bet jo vairāk viņš lūpās koda un dūres žņaudzīja, jo mazāk dzirdēja manus izskaidrojumus.

„Saproti?" iejautājos, bet baidījos prasīt, lai Arvīds atkārto manu izskaidrojumu.

„Tu esi prožektors," viņš centās smaidīt. „Viss skaidrs kā —"

„Pa nakti gudrību neizgulēsi?"

„Zināšanas nobriedīs."

„Neuztraucies tikai, kad izsaue — citādi apjuksi."

„Rīt nesauks. Matēmatiķis mani atminas pēdējo."

Arvīds pašķielēja uz pulksteni.

„Jāsteidzas uz bibliotēku?" draugam palīdzēju.

„Nē, iebrauks Liepājas dejotāju grupa. Apsolīju sagaidīt piestātnē."

„Tad tev jārikšo!"

Nebija šaubu: tikko Arvīds aizvēra durvis, viņā ielidoja tāds pats vieglums kā manī. Sapratām viens otra mānīšanos; abi zinājām, ka to viens otram nevaram noslēpt — tomēr ik pēcpusdienas turpinājām šo ākstīšanos.

Sākumā biju slims — tāda sajūta, it kā dzertu ricina eļļu. Gribējās skriet projām un rīt ar Arvīdu vairs nerunāt. Bet cinisms bija manī uzbikstījis interesi: cik ilgi var spēlēt tādu klaunu spēli? Cik tālu var aiziet? Kādu pakāpi var sasniegt?

Visādas mākas der apgūt. Sevišķi tādā pasaulē, kur pat mācītājs var noturēties uz taisnības takas tikai tāpēc, ka spredikо par gadsimtos izgludinātiem baušļiem pēc priekšraksta, pēc tradicijas, pēc vectēvu tikuma. Ja mācītājs iedrošinātos iespert kāju kādā pretrunu dūkstī, tad diezin vai debesis to paglābtu. Kas notiktu, ja viņš no kanceles vaicātu: „Draugi, kas cilvēcei atnesis bargāku nāves lāstu — pagānisms vai kristiānisms, komūnisms vai demokratija, fašisms vai monarchija? Kuŗš ir visvairāk cilvēku aizsūtījis karot, kaut, slepkavot — kaut kāda uzfrizēta ideāla, kādas politiskas filozofijas vai, godīgi sakot, kādas uzkarsētas dogmas dēļ? Nerons vai Atila; pāvests Urbāns II vai Ludviķis XVI; Napoleons vai Staļins; Hitlers vai Maocetungs; Salazars vai Niksons; vai varbūt kāds cits no dučiem vēstures dzemdēto varasvīru?"

No bērnu dienām mēs mācāmies mānīšanās mākas. Ja iemācāmies, varam cerēt, ka ādu vai nagus mums nenomauks; lai kā mūsu smadzenes apstrādās, no vājprātīgo iestādēm izvairīsimies.

Man mānīšanās skola noderēja gadu vēlāk, kad policruks mani apcietināja un ieslēdza apdomāties milicijas nama pagrabā. Tumsa čukstēja, ka esmu zvērs, ko drīz vedīšot nošaut; gaŗās iztaujāšanas atmiekšķēja sajēgu; neziņas čūska tinās ap kaklu, bet vilcinājās dzelt. Lūdzos, lai tā apžēlojas un atpestī mani ar indes pilienu. Bet čūska tikai ņirdza, ka vispirms gribot sasildīties.

Cinisms man lika ledu uz pieres, lai nemisās, atbildot policrukam. „Tev pamatīga mānīšanās skola," čukstēja velnišķīgā daļa manī.

„Kas tavs labākais draugs skolā?" policruks interesējās.

Iedomājos Ernestu. Vai atkal būšu liekulīgs draugs kā toreiz, kad atņēmu viņam skolnieku? Šoreiz mēģināšu uz viņu pakāpties, lai tiktu ārā no milicijas pagraba?

„Īsta drauga nav," es teicu. „Esmu savrupis."

Ar policruka muti ņirdza tāds cinisms, ka manējais nobijās. Lai kā lolots, manējais bija tikai pusaudzis.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Dainas koŗa gada sapulcē par aizvadīto gadu ziņoja koŗa priekšnieks U. Maksiņš, bet revīzijas komisijas loceklis A. Vītols par kases stāvokli. Atlikums uz 1. jūniju bijis 1438 dol. Komponistes un diriģentes Ērikas Freimanes piemiņas fonda valdes priekšsēde Emma Dzeguze ziņoja, ka fonda kasē ir 600 dol. Līdzšinējam priekšniekam U. Maksiņam atsakoties kandidēt, par koŗa priekšnieci ievēlēja Silviju Birkhāni, bet valdē Uldi Maksiņu, Arturu Bērziņu, Helgu Meijeri, Eduardu Puķīti un Ainu Zichmani. Sakarā ar koŗa 25 gadu darbības atceri (koncerts jau notika pavasarī), 6. decembrī, koŗa gada dienā, rīkos internu vakaru koristiem un viesiem. Dainas korī reģistrēti ap 70 dziedātāju, no tiem sapulcē piedalījās vairāk nekā puse. Nākamo gadskārtējo koncertu veltīs Emīļa Dārziņa darbiem.

● Nelaimes gadījumā savā mājā, 147 Beresford Ave., 11. jūlijā nogalināts 59 g. vecais Jānis Juškēvics, darbinot elektrisko tecilu. Tē sašķīdusi, un lidojošās šķembas ietriekušās viņa ķermenī. Juškēvics tecilu lietojis krāsu skrāpēšanai. Kaimiņš viņu atradis mirušu pie garāžas. Policija izteikusies, ka J. Juškēvics pievienojis tecilu spēkzāģim savā garažā, kas griezies ar augstu apgriezienu skaitu, tādēļ akmens saplīsis gabalos. Nelaimes gadījuma upuris atstāj dzīvesbiedri Paulīni un meitu Gitu.

● Pēc ilgākas slimošanas ar laundabīgu mazasinību 12. jūlijā Veleslejas slimnīcā mirusi 43 g. vecā Aldona Ziemane. Izvadot lietuviešu mācītājam, nelaiķi 15. jūlijā apglabāja Port Credit kapsētā. Nelaiķe atstāj dzīvesbiedru Leonu un audžudēlu Paulu.

● Klērmontā Ont.) 6. jūlijā 96 g. vecumā mirusi Anna Erdmane, dzimusi Ventspilī. Pirms 13 gadiem viņa ar dēlu palīdzību iecelojа Kanadā no Latvijas, apmetoties dēla Kārļa Erdmana ģimenē Klērmontā. Aizgājēju uz Jorkas latviešu kapiem 8. jūlijā izvadīja māc. I. Gaide. Nelaiķei Toronto paliek dēls Ādolfs, vedekla Mirdza, mazbērni Rita un Edmunds, bet Klērmontā dēls Kārlis, vedekla Vera mazmeita Daina ar ģimeni un 3 mazmazdēliem.

● Archibīskaps A. Lūsis salaulājis Dainu Siliņu ar Juri Līviti. Līgava darbojās Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolā par skolotāju.

● Austrumu draudzes lauku īpašuma Tālava pārvalde 4. augustā rīko draudzes mājā pl. 1 pēcpusdienā priekšlasījumu ar saviesīgu saietu. Pirms tam pl. 11 no rīta dievkalpojums Tālavas brīvdabas baznīcā.

● Saulaines nometņotāju iniciātīvā iznākusi Saulaines bērnu nometnes rotēta avīzīte — Saulziņas — par nedēļas notikumiem. Tās izdošanā piedalās 10 nometņotāju. Saulziņas iznāks reizi nedēļā — svētdienās.

● Mednieku un makšķernieku klubi šī gada otrā pusē un nākošā gada sākumā iecerējuši vairākus sarīkojumus un sacīkstes. 27. jūlijā — internās māla baložu šaušanas sacīkstes ar balli Bērzainē; 10. aug. — turpat eksternās sacīkstes baložu šaušanā un balle, 18. aug. — internās sacīkstes ar 22 kal. šautenēm un pistolēm. 24. aug. Hamiltonas klubs rīko eksternās sacīkstes baložu šaušanā un balli Lielupē. Sv. Katrīnu klubam 7. sept. eksternās sacīkstes baložu šaušanā Gun Club šautuvē un vakarā sezonas beigšanas balle Franču zālē Sv. Katrīnās. Baltiešu šaušanas sacīkstes ar 22 kal. šautenēm Lielupē. Toronto kluba rudens sezonas atklāšanas balle 19. oktobrī Latviešu namā, bet 27. okt. tītaru šaušanas sacīkstes Bērzainē; 24. nov. Bērzainē tītaru šaušanas nobeigums. Zaķu balle paredzēta 18. janvārī Latviešu namā. Sv. Katrīņu klubs 2. februārī rīko eksternās zībulēšanas sacīkstes Simko ezerā.

● Sv. Andreja draudzes bērnu un jauniešu vasaras nometnē Sidrabenē, ko atklāja 7. jūlijā ar 60 nometņotājiem, tagad bērnu skaits jau ir ap 70, to vidū arī no Otavas, Sūsenmarijas un Klīvlandes. Nometnē no 7.—13. jūlijam jau otru gadu notiks basketbola skola J. Daugavieša un V. Kauliņa vadībā ar 16 jauniešiem. Latviešu valodas nepratējiem bērniem būs speciāla programma no 16.—25. ugustam. Dalībnieki šai programmai vēl var pieteikties pie nometnes administrātores Z. Kalnas. Nometnes bērnu svētki 28. jūlijā un sporta svētki 11. augustā.

Nopietnajā statūtu maiņas darbā DV namā Toronto, no kreisās: DV Kanadas valdes priekšsēdis G. Brikmanis, advokāts A. Semenovs, R. Puriņš un A. Šterns. Foto: V. Cinis

Mūsu koŗu problēmas

Par tām runāja īpašā paneļdiskusijā Sidrabenes lielsarīkojumā, piedaloties 80 klausītājiem, kas nobeigumā bija arī rosīgi debatētāji. Paneli vadīja komponists Imants Sakss, piedaloties panelistiem — Rotas koŗa diriģentam Valdim Aldiņam no Mančestras, Toronto Dainas koŗa jaunajai priekšniecei Silvijai Birkhānei, koŗa diriģentei Almai Skudrai-Kārkliņai, Dziesmu svētku biedrības priekšniekam Žanim Šmitam un latviešu gaidu jendas priekšniecei un koŗa dziedātājai Gundegai Dāvidsonei. Pārrunas galvenokārt skāra koŗu problēmas un latviešu dziesmu svētkus trimdā.

I. Sakss jau diskusiju ievadā aprādīja problēmas, vienu no tām, ka koŗi nebauda pietiekamu latviešu sabiedrības atbalstu, kā tas, piemēram, vērojams citu tautu koŗos, it sevišķi somu, kuŗos dzied liels skaits arī no akadēmiskajām aprindām. Mūsu koŗiem bieži pietrūkst arī līdzekļu, lai veiktu gaŗākus ceļojumus. Līdzekļu rašanai jārīko tā saucamās koŗu koncertu balles. Par atbalsta trūkumu mūsu koŗiem žēlojās arī G. Dāvidsone. S. Birkhāne aprādīja, ka koristiem ne reti pašiem jāsedz ceļa izdevumi un arī jāmaksā par pārnakšņošanu izbraukumos. A. Skudra-Kārkliņa savukārt žēlojās par balsu trūkumu mūsu koŗiem. Sabiedrības lutinātā jaunatne no koŗu dziedāšanas atturas, pievērsdamās citām interesēm. V. Aldiņš minēja, ka mūsu koŗi sāk „novecoties", nerodoties klāt gados jauniem dziedātājiem. Arī Ž. Šmits saskatīja jauno dziedātāju trūkumu koŗos un vājo sabiedrības atsaucību. Dzirdama doma, lai koris dziedātu „tikai par skaistām acīm un paldies". Jūtams arī koŗu vadītāju trūkums, arī tādu, kas uzņemtos vadīt jauniešu koŗus. „Vai mēs vairs esam dziedātāju tauta?" jautāja runātājs.

No klausītājiem diskusijās vēl piedalījās J. Mežaks, V. Slavieša, J. Kleperis, V. Ķuze, komp. J. Norvilis, Br. Upāns, Inta Kalniņa, J. Lapiņš u. c. Bijis vērojams, ka pēc aizvadītiem dziesmu svētkiem daļa dziedātāju no koŗiem aiziet. Savā ziņā paši esam vainīgi arī par jaunatnes atturību, jo izvēloties repertuāru, neievērojam viņu vēlmes. Koŗi saskaldījušies starp daudzām vienībām; būtu jācenšas arī panākt labāku kvalitāti. Vērojams labu tenoru un basu trūkums. „Labprāt garšojam no dzimtenes atsūtīto šokolādi, bet atsakāmies savos dziesmu repertuāros ierādīt vietu dzimtenes komponistu darbiem," bija dzirdams kāds iebildums. Daži runātāji aizrādīja, ka „esam bijuši pakūtri iemācīties dziesmu tekstus".

Pārrunās par nākošiem dziesmu svētkiem izskanēja doma, ka būtu rīkojami koŗu gājieni. Dziesmu svētku naudas atlikums būtu sadalāms starp koŗiem un jaunu diriģentu apmācīšanu. Nebūtu sevišķi jācenšas dibināt patstāvīgus jauniešu koŗus, bet tie iesaistāmi jau esošajos koŗos. Dziesmu svētku kopkoncertā būtu ierādāma vieta arī skolu koŗiem, kā to dara igauņi.

Komponists J. Norvilis gaŗākā paskaidrojumā pieskārās koŗu un dziesmu svētku problēmām, norādot, ka nepieciešams izkopt dziedātāju balss techniku un celt viņu kvalitāti. Debašu nobeigumā Ž. Šmits pateicās paneļa dalībniekiem, ieteicot šādas pārrunas rīkot biežāk, lai rastu labāku dziesmu svētku programmas izkārtojumu. O. K.

Jānis Lācis ar dzīvesbiedri Annu 13. jūlijā nosvinēja zelta kāzas. Jubilāram Ventspilī piederējušas divas zvejas laivas. Viņš 1944. gada rudenī pārvedis no Kurzemes krasta uz Zviedriju 35 latviešus, palikdams tur arī pats, bet 1955. gadā kopā ar dzīvesbiedri izceļojis uz Kanadu, kur Toronto dzīvo viņa divas meitas — Mirdza Erdmane ar znotu Ādolfu un mazbērniem Ritu un Edmundu, bet Austra Andžāne ar mazbērniem Rutu un Richardu Niagarā. Vecāku laulības dzīves jubilejā no Zviedrijas bija ieradusies trešā meita Benita ar znotu Ali Strunki, mirušā gleznotāja Niklāva Strunkes dēlu un divi mazbērniem, kā arī jubilāra māsa Anna un svainis Jānis Lācis (ar to pašu uzvārdu). Abi jubilāri dzimuši Ventspilī. Viņiem pavisam kopā ir seši mazbērni.

Baltiešu sadarbība

Pasaules baltiešu apvienības sanāksmē 11. jūlijā igauņu namā Ņujorkā pārrunāja kārtējos notikumus. Eiropas drošības konference Ženēvā pārtrauc 26. jūlijā darbu uz piecām nedēļām, kaut krievi tam ilgi pretojās, un darbību atsāks tikai septembŗa sākumā. Konferencē piedalās 35 Eiropas nācijas, atskaitot Albāniju, kā arī Kanada un ASV. Tā sanāca jau aprīlī, bet šinī laikā maz papanākts. Rietumnieki pievienojušies atzīt pašreizējās robežas; krievi to iztulko kā stāvokļa atzīšanu pēc otrā pasaules kaŗa, un uzskata, ka šīs pašas robežas varētu palikt arī nākotnē. Rietumu valstis nav spējušas no krieviem nekā izspiest.

ASV valdībā Vašingtonā ar 1. jūliju baltiešu nodaļas vadību uzņēmies Šepards. Tagad nodaļa ir apvienota ar ungāriem, kaut pirms tam baltiešu nodaļā bija arī čechi.

Paredzams, ka Eiropas drošības konference varētu beigties novembrī vai decembrī. Pēc ASV ārlietu ministra Kisingera domām tā būtu saistīta ar lielvalstu vadītāju sanāksmi.

Plašāka Pasaules baltiešu apvienības sēde paredzēta 8. vai 9. septembrī Ņujorkā, kur piedalītos kā baltiešu prese, tā daži centrālo organizāciju vadītāji.

Latviešu sludinājums Otavas laikrakstā NATO konferences laikā uzskatāms par morālisku panākumu, jo baltiešu pārstāvjiem palīdzēja tikt pie citu valstu delegācijām. Tās šoreiz baltiešiem veltīja lielāku uzmanību. No daudzām valstīm saņemti atbilžu raksti. Tādi saņemti no ASV, Kanadas, Vācijas un citu zemju pārstāvjiem, tāpat no NATO ģenerālsekretāra. Helsinkos atbildēja tikai viena valsts. Atsauksme ziedot baltiešiem bijusi ļoti vāja, tā ka ieņemts tikai ap 50 dol.

Portugales delegāciju baltiešu pārstāvji nebija varējuši atrast, bet kad jau baltiešu delegācija Otavu bija atstājusi, turienes baltieši saņēma aicinājumu ierasties pie Portugales delegācijas pārstāvja, tāpēc Otavas igauņu pārstāvji ierādās pie Portugales ārlietu ministra uz pārrunām. Ievērojamais ASV laikraksts Christian Science Monitor savās slejās atzīmējis baltiešu sludinājumu Otavas laikrakstā.

No starptautiskā Sarkanā krusta igauņi saņēmuši paziņojumu, ka Igaunijas prezidents Konstantins Petss miris 1956. gada 18. janvārī, bet viņa dēls Viktors Konstantinovičš Petss miris jau 1952. gada 4. martā. Igauņi šo gadu bija izsludinājuši par Petsa gadu, sakarā ar viņa 100 gadu atceri. Starptautiskam Sarkanam krustam un valdību pārstāvjiem igauņi rakstīja 30. janvārī. Igauņi nodomājuši rakstīt vēl otru rakstu, lūdzot noskaidrot miršanas un apglabāšanas vietu.

Tēva un dēla Brazinsku izceļošanas vīzas no Turcijas vēl nav saņemtas. Pirms dažiem gadiem viņi lidmašīnā izbēga no Pad. savienības, bet Turcijas valdība viņus apžēloja un paredzētais tiesas process nenotika. Abi bēgli vēlas Turciju atstāt, bet nevar saņemt vīzu. Lietuvieši savu tautiešu aizstāvēšanai bija nolīguši divus advokātus. Vienam bija jāmaksā, otrs solījās strādāt bez atlīdzības. Kā tagad noskaidrojies, arī otrs advokāts lietuviešiem iesniedzis prasību par 20.000 dolariem. Iespējams, ka šis ir viens no iemesliem, kāpēc vīzu neizsniedz.

Igauņu pasaules dienas paredzētas 1976. gada vasarā Baltimorā. Sanāksme pieņēma atzinumu, ka visos sarīkojumos jābūt visu triju Baltijas valstu karogiem. V. I.

Atzinība skautiem un gaidām

Kanadas Latviešu skautu un gaidu jendu 20. nometne šogad norisinājās jūnija pēdējās nedēļas nogalē Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālava. Tālavas pārvalde bija patīkami pārsteigta par skautu un gaidu priekšzīmīgo disciplīnu nometņošanas laikā. Ne tikvien nometņošanas vieta un telpas tika atstātas nevainojamā kārtībā, bet skauti pat izravēja un uzkopa apstādījumus apkārt nometnes galvenajai ēkai. Dievkalpojumu brīvdabas baznīcā ar dziesmu kuplināja gaidu koris jendas vadītājas G. Dāvidsones vadībā. Paldies vadītājām un vadītājiem — jūsu gaidas un skauti būs gaidīti viesi Tālavā arī turpmāk.

Ervīns Ziplāns

Sabiedrība interesējas par mūsu nākotnes problēmām

2000 APMEKLĒTĀJU LIELSARĪKOJUMĀ SIDRABENĒ

Otrs lielsarīkojums Sidrabenē šovasar risinājās no 12. līdz 14. jūlijam un bija pulcinājis ap 2000 apmeklētāju. 48 stundās, naktsmieru ieskaitot, bija 24 dažādi sarīkojumi, to vidū arī divi dievkalpojumi un vairāk nekā divi ar pus stundu gara teātŗa izrāde. Par šī lielā apmēra sarīkojumu talku liecināja arī 2000 ēdienu porcijas, ko Sidrabenes virtuve četrās ēdienu reizēs izsniedza bez maksas programmas dalībniekiem. Tas bija liels Sidrabenes pārvaldes sabiedrisks veikums, nedomājot tik daudz par ienākumu gūšanu, kā par sabiedriskās rosmes veicināšanu arī citkārt klusajā vasaras sezonā, tajā pašā reizē pulcinot mūsu kultūras un sabiedriskos darbiniekus svarīgu latviskās dzīves problēmu iztirzāšanā nākotnes skatījumā. Liekas, Sidrabenes pārvalde vadījusies no atziņas ņemt un dot, nebaidoties riskēt arī ar varbūtējiem zaudējumiem. Programmas sakārtotājs un vadītājs Osvalds Liepa sarīkojuma talkas beigās optimistiski izteicās: „Iekrituši nebūsim, bet varam cerēt pat uz kādu tūkstoti atlikuma." Ar to rīkotāju pūles, protams, ne tuvu nebūs atmaksātas, bet sabiedrības atsaucība un daudzo talcinieku līdzdalība bijusi lielākais gandarījums.

Piektdienas vakarā pēc bērnu nometnes vakara dievkalpojuma, kuŗu vadīja mācītājs J. Cālītis un ar flautas solo kuplināja Valda Mackare un nometnes ugunskura ar bērnu priekšnesumiem Dr. L. Luksa vadībā, klātesot turpat 200 dalībniekiem, risinājās Sidrabenes vasarnieku un talkas rīkotāju pēdējā apspriede, kas pie ugunskura beidzās tikai īsi pirms pusnakts. Tajā piedalījās arī māc. J. Cālītis, Sidrabenes pārvaldes priekšnieks P. Plīsis, lielsarīkojuma vadītājs O. Liepa, sarīkojuma administrātīvās daļas vadītājs B. Upāns un tehniskās daļas vadītājs A. Kalniņš ar palīgiem. Pēdējais veica arī kārtības dienesta priekšnieka pienākumus, tātad savā ziņā Sidrabenes prefekta.

Sestdienas rītā, kad jau sāka ierasties pirmās lielsarīkojuma apmeklētāju automašīnas, vairāk nekā 60 klausītāju pulcējās māc. A. Čopa lielsarīkojuma ievada priekšlasījumā par audzināšanu un ticību. Stundu vēlāk jau sākās Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazijas paneļdiskusija — Kas mums jādara latviešu tautas nākotnes labā, ko organizēja ģimnazijas direktrise V. Slavieša un vadīja absolvents Pēteris Zariņš, piedaloties panelistiem Sandrai Bāderei, Jurim Brammanim, Mārai Briedei, Andrim Briedim, Dagnijai Tauriņai, Vilim Osim un Jūlijai Pakalnei. Tūliņ pēc 15 minūtēm sākās Latviešu preses biedrības Kanadas kopas paneļdiskusija — Vai latvieši var atļauties apolītisku literātūru un mākslu, ko vadīja Rūdolfs Norītis, panelī piedaloties Maksim Čulītim, Jānim Mežakam, Baibai Rubesai un Gunai Ikonai. Paneli noklausījās ap 120 apmeklētāju. Paneļa vadītājs nolasīja arī dzejnieka Andreja Eglīša vēstuli, kuŗu tas bija sūtījis, dodoties atvaļinājumā uz Somiju. Viņa atzinums bija, ka brīvā pasaule noraida ikvienu literātūras uniformēšanu. Ar to mēs atšķiramies no Maskavas pavēļu devējiem. Arī okupētajā Latvijā ir mazāka apmēra Solžeņicini. Debatēs vēl piedalījās Indra Gubiņa, ASV viešņa Rita Gāle, Ella Andersone, Juris Kaža no Bostonas, no vietējiem vēl Ojārs Ieviņš, Biruta Senkēviča, J. Mežaks un K. Purmals.

Tajā pašā laikā vēl notika Latviešu teātŗa apvienības Ziemeļamerikā paneļdiskusija, kas bija apvienota ar otru paneli par kultūrpolītiskiem jautājumiem un kuŗus vadīja Inta Purva un Dr. E. Upenieks, abos paneļos piedaloties Dr. P. Vasariņam, O. Cakaram, Ainai Zemdegai, Indrai Gubiņai, Dr. V. Freibergai, H. Miķelsonam, G. Alchimovičam, E. Jurševskim, Raimondam Rūtītim un Imantam Purvam. Vienā laikā citā vietā vēl risinājās komponista Imanta Saksa vadītais panelis par koŗa dziedāšanas problēmām, piedaloties Valdim Aldiņam, Silvijai Birkhānei, Gundegai Dāvidsonei un Žanim Šmitam. Šo paneli noklausījās 80 apmeklētāju, tikpat, cik iepriekšējos abos paneļos.

Jaungaitnieku sarīkojumu noklausīties bija ieradušies ap 160 interesentu, un to vadīja Dr. P. Vasariņš, piedaloties Olģertam Cakaram, Indrai Gubiņai, Intai Purvai, Veltai Tomai un Ainai Zemdegai, kas lasīja savus darbus. Dr. P. Vasariņš sniedza plašāku pārskatu par žurnālu Jaunā Gaita, kas var atzīmēt jau savu 20. gadskārtu ar 100. jubilejas numura iznākšanu.

Vislielāko apmeklētāju skaitu, ap 600, bija pulcinājusi teātŗa izrāde, kas risinājās uz Sidrabenes vecās brīvdabas skatuves sestdienas vakarā. Viesojās Grand Rapidu teātrinieki ar Austrālijas autora Uļža Siliņa 3 cēlienu komēdiju Vēstule no dzimtenes Elvīras Brūnas režijā. Talkā bija nākuši arī divi sidrabenieši — Arvīds Kalniņš, kas veica skatuves meistara pienākumus, un Anna Briede — administrātore. Skatītāji izrādi uzņēma atsaucīgi un neskopojās aplausiem. Izrādes beigās tēlotāji saņēma ziedus. Režisore E. Brūna savukārt pateicās Sidrabenes pārvaldei par viesmīlību, izsakot gandarījumu par sirsnīgo publikas atsaucību, kas ir liels palīgs visiem teātŗa darba veicējiem. Sidrabenes pārvaldes un Sv. Andreja draudzes vārdā ansamblim pateicās Arvīds Kalniņš, aicinādams suminât arī lugas autoru.

Pēc izrādes lielākā skatītāju daļa pulcējās kalna otrā pusē, kur uz jaunās skatuves risinājās viegla satura mūzikāli vokāli priekšnesumi ar nosaukumu Vecais rožu dārzs, duetus un solo dziesmas dziedot Andim Ceram, Almai Skudrai-Kārkliņai, Ženijai un Albertam Vītoliem un Žanim Zentiņam, klavieŗpavadījumus spēlējot Jānim Grīnvaldam un Pēterim Zariņam. Deju prieka mīļotāji tajā pašā laikā pulcējās deju laukumā, kur līdz pusnaktij spēlēja E. Bones kapella Unisons. Vecā rožu dārza, kas bija arī atticcīgi dekorēts un apgaismots, programmu atjautīgi vadīja Osvalds Liepa.

Kad novīta Rožu dārzs un otrpus kalnam pusnaktī apklusa arī deju mūzika, visi sapulcējās vecās skatuves priekšā, kur jau dega lielais pusnakts ugunskurs, ko vadīja Staņislavs Leimanis. Vēlais laiks tomēr neatturēja 400 skatītāju sapulcēties pie ugunskura, kur satikās ar Bebeni, Pindacīšu, Tomulīšu un citiem veciem paziņām. Tā vecais Rožu dārzs bija atkal atplaucis kalna otrā pusē.

Svētdienas rītā jau sākās koŗu kopmēģinājums ar dziedātāju brokastīm brīvā dabā, bet pēc divām stundām jau bija jāpulcējas māc. J. Cālīša vadītā dievkalpojumā brīvdabas baznīcā. Šeit bija ieradušies 450 dievlūdzēju, kas, pārlaizdami īso nakti, bija agri cēlušies. Dievkalpojumā dziedāja vīru koris Viesturs, kuŗu diriģēja Viktors Rundāns.

Malkas šķilas brīvdabas baznīcas altāŗa priekšā vēl lēni dūmoja, kad turp pēc dievkalpojuma jau tūliņ pulcējās klausītāji LPB Toronto kopas literārajam sarīkojumam Senču valoda mums svēta, ko vadīja Biruta Senkēviča. Ar savu darbu lasījumiem piedalījās viesi Kaldējs Ārums, Austra Balka, Rita Gāle un Zane Zemdega (Ella Andersone), bet no pašu māju autoriem Indra Gubiņa, Guna Ikona, Modris Lorbergs un Jānis Taniks. Sarīkojumu iesāka ar Dr. Vairas Freibergas interesanto referātu — Dainu atskaņas mūsdienu Latvijas dzejā. Šis bija viens, ja ne pats labākais literārais sarīkojums, ko rīkojusi LPB Kanadas kopa, pulcinot vairāk nekā 200 atsaucīgu klausītāju. Sarīkojuma vadīja Biruta Senkēviča nobeigumā pateicās arī dzejniecei Veltai Tomai, Ainai Zemdegai un citiem pazīstamiem autoriem, kas bija ieradušies šajā sarīkojumā kā klausītāji.

Ne mazāk interesanta bija paneļdiskusija par latviskajām paražām laikmetīgā skatījumā, ko vadīja Inta Purva, pulcinot brīvdabas baznīcā arī ap 200 apmeklētāju. Panelī piedalījās mācītāji Juris Cālītis un Ādolfs Čops, Dr. Vaira Freiberga, Jānis Palieps un ģimnazijas direktrise Vera Slavieša. Par pārrunājamo tēmatu izcēlās dzīvas debates ne vien pašu panelistu starpā, bet tajās rosīgi piedalījās arī vairāki runātāji no publikas, domām dalo-ties par kristīgās ticības un dievturības jēdzieniem. Paneļa vadītāja beigās varēja tikai konstatēt, ka „nevaram atrast atrisinājumu latviskās dzīves ziņai," aicinot līdzīgu tematu uzņemt kādā citā reizē.

Improvizētā panelī Osvalda Liepas vadībā par latviešu eksistenci svešumā ar īsreferātiem piedalījās Elfrīda Ezera, Jānis Mežaks, Georgs Alchimovičs, Imants Saksss un Rūdolfs Norītis. Temats bija aktuāls un svarīgs, taču klausītāju bija tikai pāris desmitu. Varbūt tur vainīgi bija daudzie sarīkojumi un karstais laiks, kuŗu visi bija jau pārcietuši un vēl cieta. Negribētos ticēt, ka apskatāmie jautājumi sabiedrību neinteresētu. Vairāki runātāji izteicās visai pesimistiski, bet bija arī cerīgas domas. LN AK valdes priekšsēža vietnieka J. Mežaka priekšlasījums par vispārējo politisko stāvokli un mūsu izredzēm turpretim bija ieinteresējis vairāk nekā simt klausītāju.

Pēcpusdienas stundā, kad saule jau sāka slēpties aiz Sidrabenes augstajiem kokiem, dejotāji pulcējās kalna rietumu pusē tautas deju uzvedumam, piedaloties Diždanča, Diždancīša (abu grupu) un Daugaviņas dejotājiem, kopskaitā tuvu pie 80, kā bija minēts programmā. Arī skatītāju skaits sniedzās vairākos simtos, kas tur bija pulcējušies koku paēnā. Dejotāji turpretim savas vairāk nekā 20 tautas dejas raiti nodejoja saules apspīdētā brīvdabas skatuvē, brīžiem paceļot gaisā veselu putekļu mākoni.

Kad pēc deju uzveduma turpat sākās kopkoŗa koncerta programma, pamalē jau ducināja pērkons un skatītāju simti, saplūduši saules piekarsētā laukumā, bažīgi raudzījās tumšajos mākoņos, kas savilkās pār viņu galvām arvien biezāki. „Lietus nebūs!" drošināja Sidrabenes pārvaldes priekšnieks P. Plīsis, un nelija arī — nesalija skaistie tautas tērpi, nesalija vasarīgi tērptā publika, kas noklausījās visu plašo programmu, turpat 20 dziesmu, mierīgi krēslos un solos sēdot, kas visiem pietika, ja vien kāds pats nevēlējās palikt kājās zem kuplajiem vītoliem.

Koncertu atklāja LNAK valdes priekšsēža vietnieks J. Mežaks, kopkorim un klausītājiem nodziedot Dievs, svētī Latviju. Tad sākās ap 140 dziedātāju lielā kopkoŗa koncerts ar pieciem diriģentiem — Almu Skudru-Kārkliņu, Viktoru Rundānu, Jāni Norvili, kas diriģēja divus savus tautasdziesmu sabalsojumus, Valdi Aldiņu un Jāni Barušu, kas diriģēja savus Viesturs vīrus, tiem braši atskaņojot četrus Emīļa Melngaiļa tautasdziesmu sabalsojumus, jo programmas lielākā daļa bija tieši veltīta Melngailim, par kuŗu dziesmu starpbrīdī īsā referātā pastāstīja komponists Imants Saksss.

Kad koncerts bija izskanējis, Sv. Andreja draudzes māc. J. Cālītis pateicās visiem programmas veicējiem, organizētājiem un klausītājiem, novēlot visiem laimīgu atgriešanos mājās, lai nākošā reizē atkal tikpat kuplā skaitā sapulcētos Sidrabenē, kaut pārvaldes priekšnieks P. Plīsis, sviedrus slaucīdams, mācītājam teicis: „Nekad vairs!" Bet šī atbilde bija nākusi tikai pārpūlēšanās un noguruma rezultātā un būtu jāsaprot — Nākamreiz atkal! Tāda bija arī daudzo apmeklētāju vēlēšanās, ko tie apliecināja ar saviem sirsnīgajiem aplausiem.

—ls—

„Ja pieaugušie studenti var neslēpt savu plikumu un kļūt par 'strīkeriem', kādēļ es to nevaru darīt?" saka mazā latviešu atvasīte vasaras nometnē Saulainē, dodoties pāri zāļājam ar savu Superekspresi. Foto: Jānis Tannis

Apspiesto tautu nedēļa

ASV kongress 1959. gadā pieņēma likumu (Public Law 86-90), kas izsludināja katru jūlija trešo nedēļu par Apspiesto tautu nedēļu. Šogad šī nedēļa gadījās no 14. līdz 21. jūlijam. Jūtami spēki, sevišķi no ārlietu ministrijas un paša ārlietu ministra puses, kas mēģina Apspiesto tautu nedēļu pārvērst par tīru formālitāti. Ne velti amerikāņu laikrakstos bija lasāmi raksti, ka „Kisingera kungs" esot apgalvojis „biedram Brežņevam", ka šādas nedēļas atzīmēšana neesot nekas vairāk kā ASV „folkloras paradums" un iekšpolitiska lieta, jo nevarot taču ignorēt daudzās čechu vēlētāju balsis Klīvlendā, ne poļu balsis Detroitā, ne arī lietuviešu un latviešu nostāju Čikagā vai kādā citā pilsētā, kur dzīvojot daudz amerikāņu, kas vēl apzinās savu izcelsmi.

Runājot par ārlietu ministru Kisingeru, nav domājams, ka šis tikko atrastais ģenijs ierosinās kādu deklarāciju vai arī demonstrāciju, kas prasītu Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Slovakijas, Ungārijas, Polijas, Rumānijas, Ukrainas, Baltkrievijas vai citu apspiesto tautu brīvību, jo tas satricinātu tā saukto detanti. Bīstama nav prezidenta Niksona tirdzniecības politika, kur Amerikas limonādi apmaina pret krievu vodku. Bīstama nav arī dažādo zemju mēslojumu apmaiņa, bet gan „tirdzniecība" ar brīvības principiem. Ja ASV dod lētos kredītus Maskavai, tad valdības, kongresa un arī ārlietu ministra pienākums būtu prasīt zināmas tiesības un stāvokļa atvieglinājumus arī apspiestajām nācijām. Izskaidrojumam par neiejaukšanos padomju iekšējās lietās nav seguma, jo Pad. savienība iejaucas ikvienas brīvas valsts dzīvē, kur vien tas iespējams, arī pašā Amerikā.

Daudzi kongresa locekļi un senātori ir ieskatos (Dženksons, Dervinskis, Goldvoters), ja Pad. savienībai detante ko nozīmē, tad tai ir arī kas jādod pretim, lai šo detanti uzturētu. Prezidenta Apspiesto tautu nedēļas proklamācija kļuvusi arvien bālāka, jo to sastāda ārlietu ministrija. Kamēr ārlietu ministriju vadīs tagadējais ministrs, mums būs maz cerību, ka kaut kas tiks darīts apspiesto tautu labā. Būtu laiks par jaunu atgādināt, ka līgumiem ar Pad. savienību nav pat to papīra vērtības. Viss, ko mēs varam darīt, ir droši izteikt savas domas, sviniņās un demonstrācijās apstiprināt kongresa locekļa Dervinska domu, ka amerikāņu vairākums ir par brīvības atdošanu apspiestajām nācijām.

Nobeigumā gribu izteikt savu sen lietoto aicinājumu: Apzināsimies stāvokli — sāksim strādāt!

Voldemārs Korsts

Latvijas sūtniecības Londonā sekretārs Pēteris Priedītis (attēla centrā) tikai dažas dienas pirms savas nāves vēl uzrunāja atbildīgās DV amatpersonas latviešu mājā Almelijā. No viņa pa kreisi DVF valdes priekšsēdis L. Rumba, pa labi DV priekšnieks J. Frišvalds. Tālāk redzami: vanadžu priekšniece M. Ķeņģe, DV centrālās valdes loceklis S. Lindiņš, Latviešu mājas pārzinis J. Skujēvics, DV ģenerālsekretārs A. Bērziņš, DV Vācijas zemes valdes priekšsēdis J. Leitītis, preses referente A. Liepiņa, DV CV jaunatne nozares vadītāja Baiba Šmita-Kalēja, DVF valdes loceklis I. Pālītis, darbvedis A. Lazdiņš un DVF valdes loceklis A. Freimanis.
Foto: H. Blezūrs

Kipras salā briest jauni notikumi

Kipras 11.000 vīru lielā nacionālā gvarde 650 grieķu armijas virsnieku vadībā izdarīja 15. jūlijā apvērsumu salā, nogāžot tās prezidentu arhibīskapu Makariosu un izsludinot par prezidentu agrāko grieķu pretestības kustības vadītāju Nikos Sampsonu, kas atbalsta Kipras pievienošanu Grieķijai. Kipras prezidents arhibīskaps Makarioss, kas vadīja mazo republiku kopš 1959. gada, izglāba savu dzīvību, izbēgot uz angļu militāro bazi Vidusjūras salā. Armija pret viņu kļuvusi nelojāla, un tikai nepieciešams stiprs internacionāls spiediens var garantēt Makariosa atgriešanos pie varas.

Kipras sala atrodas 40 jūdžu no Turcijas krastiem. To apdzīvo 400.000 grieķu un 80.000 turku. Apvērsums draud ar konfliktu starp Grieķiju un Turciju. Turcija jau izsludinājusi trauksmes stāvokli saviem bruņotiem spēkiem, un turku aizsardzības ministrs paziņojis, ka Turcija nepieļaus nekādas pārmaiņas salas statusā. Ar šo sadursmi tiek vājināts Ziemeļatlantijas organizācijas dienvidu flanks, un, tāpat kā 1960. gadā, situācija draud ieraut konfliktā lielvaras.

Apvienoto Nāciju miera armija līdz šim bija sekmīgi novērsusi grieķu un turku konfliktu Kipras salā, bet pēdējais apvērsums sagādā Apv. Nāciju spēkiem lielu risku. Pretēji terroram un intrigām, kas izpaudās salā, Makariosam līdz šim tomēr izdevās uzturēt mieru. Tagad tikai Apvienotās Nācijas var pierunāt Atēnas atteikties no jebkādām interesēm Ķiprā un atsaukt savus virsniekus no Ķipras.

Maskava un Pekinga apmierinātas

Kanadas parlamenta vēlēšanās 8. jūlijā liberāļu ministru prezidents Trudo ieguva 42,9 proc. balsu, konservātīvie — 35,6 proc., Jaunie demokrati 15,6 proc., sociālā kredita partija 5 proc. No šīs partijas Toronto Ziemeļjorkas iecirknī kandidēja Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes priekšsēdis V. Upeslācis, iegūstot 359 balsis; uzvarēja līdzšinējais liberāļu deputāts Dansons, par kuru nobalsoja 33.383 vēlētāji.

Par Kanadas parlamenta vēlēšanām komūnistu partijas laikraksts Pravda Maskavā rakstīja, ka vēlēšanās uzvarējis ministru prezidents Trudo viņa vadītās liberāļu partijas kreisā spārna saimnieciskās programmas un ārlietu politikas dēļ. Vēlētāji esot bijuši labvēlīgi Trudo nodokļu paaugstināšanas programmai monopolu peļņai, lai apkarotu Kanadas saimnieciskās grūtības.

Pekinga, kam ir draudzīgas attieksmes ar Kanadu, laikrakstā The Peoples Daily paziņojot Kanadas vēlēšanu rezultātus, piebilda, ka ministru prezidenta Trudo vadītie liberāļi ieguvuši pārliecinošu vairākumu, no 264 vietām parlamentā iegūstot 141. Novērotāji pieņem, ka Pekinga ir labvēlīga Trudo ievēlēšanai, kas pēc 1970. gada Ķīnas tautas republikas atzīšanas pagājušo gadu personiski apmeklēja Ķīnu.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

20. jūlijā pl. 9 rītā Bērzainē DV Toronto nodaļas internās šaušanas sacīkstes. Zaļumballe.

2.-5. augustam — bērnu un sporta svētki Saulainē.

4. aug. pl. 1 pēc. saviesīga dzīve Tālavā.

14. un 15. septembrī. — Austrālijas latviešu teātŗa viesizrādes — rež. Gustavs Grauds.

21. septembrī, sestdien, Latviešu namā Jaunās Gaitas 100. numura jubilejas sarīkojums — Kokteilis ar vakardienas balsīm un skatiem, šāsdienas un rītdienas dzeju.

12. oktobrī, Toronto, ASV Bostonas ansamblis viesosies ar lugu Rīga dimd — Mārtiņa Zīverta vēsturisku spēli par kalendāru nemieriem 16. gadsimta Rīgā.

19. okt. pl. 7 vak. DV namā Toronto nodaļas gadasvētki.

28. oktobrī Toronto teātris izrādīs Kārļa Vitlingera lugu Vai pazīstat piena ceļu? V. Pukata režijā.

2. novembrī — Latviešu nama 10 gadu atceres sarīkojums ar koncertu, vakariņām un balli. Piedalīsies Viestura vīru koris, solisti A. Spricenieks un E. Beitāne. Sarīkojuma vadītājs Edgars Ābele.

9. nov. pl. 7.30 vak. DV namā Karavīru daudzinājums.

9. novembrī, — plkst. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās, V. Kārkliņa „Sarkanvīns". H. Miķelsona režijā. Ģimnazijas abitūrientu sarīkojums.

Toronto koncertapvienības koncerti

17. oktobrī pl. 8 vak. Town Hall — pianists Arturs Ozoliņš.

5. decembrī pl. 8 vak. Convocation Hall — Skaidrīte Hildebrante no Indianapoles (soprāns) un Anita Rundāne (ērģeles).

1. februārī pl. 8 vak. Town Hall — Norma Auziņa (vijole) un Ronalds Leonards (čells).

12. aprīlī pl. 8 vak. Town Hall — Ileāna Pētersone, Stokholmas operas soliste (mecosoprāns).

1975. gada

1. febr. DV Toronto tautas deju grupas Daugaviņa lieluzvedums.

NIAGARA FALLS, ONT.

27. un 28. jūlijā Jaunatnes un draudzības dienas Sheraton-Brock hotelī, Garden City Beach, St. Catharines.

ŠELBURNA

17. augustā — Latviešu pagastā DV Druvas un Bramptonas nodaļas šaušanas sacīkstes un pēc tam zaļumballe A. Kalniņa saimniecībā.

Latvijas laika redaktoru skaits samazinās

MIRIS VECĀKĀ LATVIEŠU LAIKRAKSTA TRIMDĀ REDAKTORS PĒTERIS PRIEDĪTIS

Nesen ziņojām, ka Ņujorkā pēkšņi miris redaktors Fricis Strazdiņš, viens no vecākajiem Latvijas laika žurnālistiem. Nupat no Londonas pienākusi ziņa, ka 10. jūlijā miris vecākā latviešu laikraksta trimdā Londonas Avīzes redaktors Pēteris Priedītis, kas reizē veica arī Latvijas sūtniecības Londonā sekretāra pienākumus. Tieši pēdējā pusgadā nelaikis bija ļoti aktīvi piedalījies Anglijas latviešu sabiedriskajā darbā, sevišķi Daugavas Vanagu fonda informācijas laukā. P. Priedītis aprīļa beigās bija klāt DVF informācijas darbinieku sanāksmē Boltonā un tikai dažas dienas pirms savas nāves vēl piedalījās DV centrālās valdes sēdē jūnija beigās Latviešu mājā Almelijā. Nosvinēja tur arī Pēteņus.

Pēc atgriešanās Londonā P. Priedītis saslima un tika ievietots slimnīcā zemā asinsspiediena dēļ. Radās sarežģījumi, kas stāvokli pasliktināja, taču visļaunāko negaidīja. Dienu pirms nāves slimnieku vēl apmeklēja prāvests Mužiks.

Pēteris Priedītis dzimis 1896. gada 4. aprīlī Vietalvas pagastā. Pirmā pasaules kara laikā studējis Maskavas komercinstitūtā; nodibinoties Latvijas valstij, beidzis Latvijas universitātes tiesību zinātņu un tautsaimniecības fakultāti. Jau 1924. gadā sācis strādāt Latvijas telegrafa aģentūrā Leta, būdams par tās pārstāvi Maskavā; gadu vēlāk bijis tādā pašā amatā Kaunā un pēc tam Varšavā. 1939. un 1940. gadā P. Priedītis bija Latvijas ārlietu ministrijas preses nodaļas, tad Latvijas sūtniecības Londonā konsulārās nodaļas darbinieks.

Nelaikis visus 25 gadus bijis Londonas Miera draudzes priekšnieks, bet kopš 1964. gada uzņēmās arī Londonas Avīzes redaktora pienākumus. Bijis biedrs LPB Anglijas kopā, DVF Londonas nodaļā un Latviešu zemnieku savienībā.

Ar Pēteŗa Priedīša nāvi mūsu trimdas prese atkal kļuvusi nabagāka par vienu piedzīvojušu žurnālistu un redaktoru; tie saskaitāmi vairs tikai uz vienas rokas pirkstiem. Nopietni jāpārdomā, kas notiks ar mūsu brīvo presi nākotnē, ja neradīsies vecajiem žurnālistiem jauni aizstājēji?

Rd.

Padomju pārbēdzējs runā latviski

Pad. savienības baleta zvaigzne 26 g. v. Michails Barišņikovs, kas 29. jūnijā pēc Maskavas Lielā baleta pēdējās viesizrādes Toronto aizbēga, saņēmis Kanadas ārlietu ministrijas atļauju uzturēties Kanadā ar tiesībām uz darbu. Viņš dzimis okupētās Latvijas krievu ģimenē Rīgā un skaidri runā latviski. To uzzinājis latviešu baletmeistars Pauls Fībigs Melburnā, kad M. Barišņikovs ar Kirova baletu viesojās Austrālijā pagājušā gada augustā. M. Barišņikovs arī baletu līdz 15 gadu vecumam sācis mācīties Rīgā pie latviešu baletmeistara V. Lemberga. Jaunā baletnieka izcilās spējas ātri ievērotas un viņš aicināts uz Ļeņingradu, bet vēlāk uz Lielo baletu Maskavā. M. Barišņikovs ir augstas klases pasaules dejotājs un pat pārspēj Rūdolfu Nurējevu, kas savā laikā pārbēga no Kirova grupas uz rietumiem.

M. Barišņikova vecāki dzīvo Rīgā, kur viņa tēvs ir pensionējies inženieris. Padomju sūtniecība Otavā paskaidrojusi, ka neizdarīs nekādas represijas pret viņa 64 g. veco tēvu, bet lūgusi caur Kanadas valdību satikšanos ar baletdejotāju.

Pēc pārbēgšanas Barišņikova pirmā uzstāšanās nebūs Kanadā, bet gan ASV 27. jūlijā un 5. un 9. augustā ar Amerikas baleta teātri Ņujorkā, jo baletdejotājs vēlas sākt dejošanu, cik ātri vien iespējams. Ar Kanadas nacionālo baletu viņš dejos no 14.—30. augustam Ontario Place forumā baletā La Silphide. Kanadas nacionālā baleta mākslinieciskais direktors Dēvids Habers izteicies, ka nav norādījumu, ka baleta apvienības ierosinātā turneja pa Pad. savienību būtu apdraudēta ar Barišņikova pārbēgšanu Kanadā.

DV CV jaunatnes nozares vadītāja Baiba Šmita-Kalēja pasniedz Kanadas DV vēlti DVF valdes priekšsēža vietniekam G. Rītiņam. Foto: H. Blezūrs

PELĒKAIS

BRĪVĀ DABĀ

UZ FORELĒM

Ar skumjām jākonstatē, ka latviešu makšķernieku saimi pēdējā laikā lielā mērā ietekmējuši starptautiski vēji un personības. Ja kāds latviešu izcelsmes amerikāņu makšķernieks piedzīvo neveiksmi, iecelot laivā palielu līdaku, šķendējas: „Ak tu Niksons tāds! Bija jau turpat uz āķa un aizgāja projām, atpakaļ nepaskatījies," tad tā ir tikai viena parādība. Būtu lieki pieminēt, ka 4—5 mārc. smagus zušus tie paši makšķernieki sauc vai nu par „Henrijiem" vai arī par „Kisingeriem".

Kanadas latv. makšķern. saimē, izceļot 3 mārc. līdaku, var dzirdēt apgalvojumu: „Pjērs kas Pjērs." Pamazu, glītu karpiņu izceļot, tie filozofē: „Margrieta kas Margrieta." 4—6 collu asarīšus sākuši saukt par „Justiniem", bet *sprīdi gaŗus grundulīšus par „Sašiņiem"*. Vai lai atgādinu to, ka 2 mārciņu sakerus, kas zivju pasaulē pazīstami ar savu visai šauro domāšanas veidu, tie dēvē par „Stanfīldiem"?

Šoreiz lai atļauts pafilozofēt par zivju cilts skaistāko princesi foreli. Par īstenu makšķernieku kļūst tikai tad, kad izdevies piemānīt visskaistāko, tramīgāko un gudrāko zivi — foreli. Pati skaistākā ir varavīksnes forele. Lai attaisnotu savu nosaukumu, tā arī laistās visās varavīksnes krāsās. Parasti tās muguŗa ir zaļi zilgana, viducī pārejot sidrabaini zaļā krāsā. No galvas līdz pat astei varavīksnes foreli dekorē iesarkana līnija. Šī rozā svītra ir vairāk izteikta pieaugušām zivīm, sevišķi foreļu tēviem, pēc tam kad tie lietā likuši visas savas zināšanas par seksa attieksmēm. Foreļu mātītēm šī līnija var būt tikai manāma vai pat pavisam trūkst. Viss varavīksnes foreles ķermenis, ieskaitot astes un muguŗas spuras, ir kā nosēts maziem tumšiem punktiņiem. Kā jau skaistiem radījumiem, arī varavīksnes forelei ir vairāki vārdi — to sauc par Kalifornijas foreli, lašu foreli un karalieni. Te jāpiezīmē, ka tā saucamā tēraudgalvas (Steelhead) forele ir varavīksnes foreles miesīgā māsa, kas dzīvo lielākos ūdeņos, jūŗā vai lielos ezeros un atgriežas upēs tikai, lai nodotos mīlestības dēkām.

Labākā foreļu makšķerēšana ir aprīlī un maijā, kad šīs skaistules dodas pa upēm un straumiem panārstot. Otrs labs periods ir septembrī, oktobrī un novembrī, kad foreļu tēvi un mātes atkal atgriežas no lielajiem ezeriem atpakaļ upēs. Mazākās forelītes var izmakšķerēt arī karstajos vasaras mēnešos. Dienas stundai, ūdens temperātūrai piekrīt ievērojama loma foreļu makšķerēšanā. Agrā pavasarī un vēlā rudenī labākā makšķerēšana ir dienaš vidū. Tāpat dienas vidū labi panākumi var būt augstos kalnu ezeros un ziemeļu apgabalos. Siltākā klimatā un vasaras mēnešos makšķernieks izies ārā agrā rīta stundā vai pievakarē.

Varavīksnes forelēm patīk straujākās upju un strautu vietas. Tās atrodamas zem ūdenskritumiem, krācēs un atvaŗu tuvumā. Ezeros tās uzturas pie strautu un upju ietekām un avotainās ezeru piekrastēs.

Varavīksnes forele ir īsta gardēde, jo tās iecienītākā ēsma ir lašu kaviārs, bet bieži viņa neatteiksies arī no skaistas, sarkanas slieciņas vai sprigana mailītes. Neviens īsts makšķernieks neapmierināsies ar dabiskās ēsmas piedāvāšanu vien. Īstam foreļu makšķerniekam ir jāapspraužas ar mākslīgiem māneklīšiem no galvas līdz kājām, lai bez grūtībām varētu atrast piemērotāko vizulīti. Bieži gadās, ka, izmēģinājis visus mākslīgos mānekļus, makšķernieks izvelk skaistāko foreli ar turpat piekrastē zem akmens atrastu slieciņu.

Kā pasniegt forelei ēsmu, tā ir māksla, kuŗu nevienā neklātienes skolā nevar iemācīt. Dažreiz aukla ir jāietin strauji, citreiz pallēni, dažreiz mierīgi, citreiz ar piecirtienu.

Izvilkt foreli nav bērnu spēle. Bez lieliskas izcīnīšanās forele rokā nedosies. Tā straujā skrējienā iztiš gandrīz visu makšķeres auklu, izlēks no ūdenš un nepārprotami izrādīs tādu cīņas sparu, kas atstās ēnā daudzas citas sporta zivis.

Caurmēra varavīksnas forele, kas uzķērusies uz kaviāra, mušiņas, šliekas vai vizuliša, svērs savas pāris mārciņas, bet lielākos ūdeņos, kur barības šīm skaistulēm netrūkst, tās sasniedz 15 un vēl vairāk mārciņu smagumu. Kanadā viena no iecienītākām foreļu upēm ir Saulaines upe Notavasāga. Tā saucamā Kamlūps varavīksnes forele, kas visvairāk sastopama Britu Kolumbijā, izaug daudz lielāka. Tā bieži sasniedz 30—40 mārciņu smagumu. Pasaules rekords ir 52 un pus mārriņas, un šis loms 1933. gadā izvilkts Britu Kolumbijaš Jewel Lake.

Foreļu makšķerēšanu uzņēmīgi veikalnieki mēģina padarīt par necilu lietu. Te domājami komerciālie makšķernieku dīķi, kur samaksājot dīķa īpašniekam attiecīgu ieejas maksu, var makšķerēt foreles kā siļķes. Mākslīgi audzētās foreles ne tuvu nestāv klāt mežonīgo foreļu cīņaš garam un arī garšaš ziņā nav tik iecienītas. Izvilkt kaut vai foreli — pusaudzi nav nieka lieta, izvilkt lielu foreli ir neaizmirstams brīdis makšķernieka dzīvē. Diemžēl, šie neaizmirstamie brīži gadās ļoti reti, bet tas nedod iemeslu mest makšķeri krūmos.

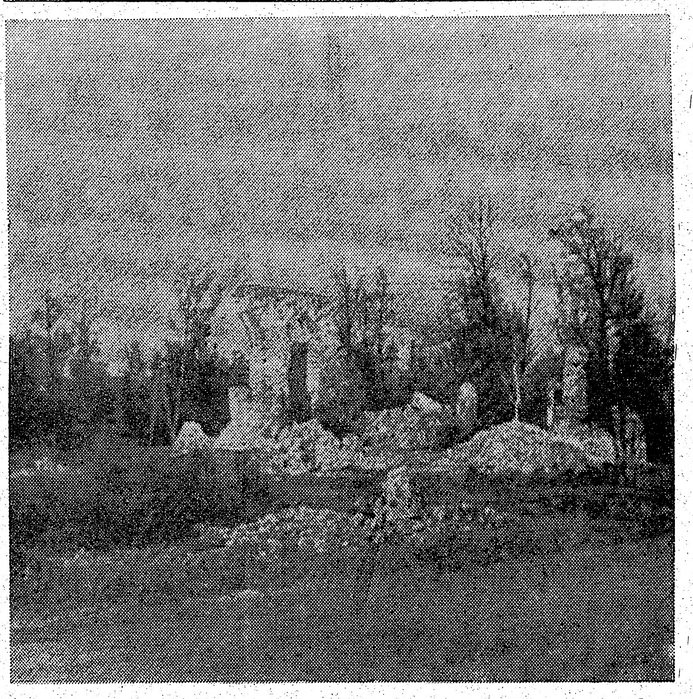

Ļaudonas baznīcas drupas okupētajā Latvijā. Dievnamus lēnām sagrauž laika zobs, bet ko tas nepaspēj — palīdz uguns... LNF archīvs

Pirms 100 gadiem A. G. Bells, jauns kurlmēmo skolotājs, pavadīja atvaļinājumu Brantfordā, Ontario., apciemojot savus vecākus. Tur viņš izgudroja aparātu, kas ar elektrisko viļņu palīdzību var noraidīt un uztvert skaņas no lielāka attāluma. Līdz ar to Brantforda kļuva pazīstama par telefona pilsētu. Tagad Bellu lauksaimniecība pārvērsta par mūzeju; tur izstādīti daudzi priekšmeti, kam sakars ar viņa izgudrojumu. Bells stingri ievēroja iepriekšējos zinātnes atzinumus un sasaistīja tanī laikā šķietami atšķirīgus zinātnes laukus — fizioloģiju, elektrību un akustiku. Bells miris 1922. g. Jaunskotijā. Attēlā redzama jaunā 8 centu pastmarka, atzīmējot tālruņa simtgadi. To zīmējis torontietis Rejs Vebers (Ray Webber).

Univerāālveikals tagadējā Rīgā. Tā ieejas priekšā redzama ļaužu drūzma — sievietes gaišās vasaras kleitās, vīrieši pa lielākai daļai kailām galvām, dažam krievu standarta žokejcepure. Privileģētā šķira saulojas Rīgas Jūrmalā, kas pašlaik pārpildīta ar iebraucējiem no pārējām „brālīgajām republikām". Raksturīgi, ka šajā attēlā nav nekas redzams, ka ļaudis lielajā veikalā būtu ko iepirkušies; tiem rokā nav pat raksturīgās somas. LNF archīvs

Gaŗezera sezonas atklāšanas koncerts

Līdzīgi iepriekšējai sezonai, arī šovasar visus Gaŗezera sarīkojumus un dievkalpojumus organizē padomes loceklis V. Miķelsons. Viņa iepriekšējo gadu pieredze garantē arī šovasar sarīkojumu labu kvalitāti. To vēroja 29. jūnijā atklāšanas koncertā, kad Gaŗezerā plūda iekšā līdz šim nepieredzēts skaits vidusskolnieku un pamatskolas vecuma bērnu — tā saukto „nometņotāju".

Koncerti notiek jaunās vidusskolas zālē, jo tur novietots koncertflīģelis. Viss tur ērts, patīkams, gaumīgs, izņemot — akustiku. Pagājušā gadā vidusskolas būvētājiem — architektiem — šinī ziņā acīm redzot pietrūcis vai nu izpratnes, vai intereses, jo par to pašu naudu varētu izbūvēt pavisam citādu zāli. —

Abi mūsu izcilie mūziķi — Rušēvics un Treimanis ir plaši atzīti un cildināti. Viņu parādīšanās uz skatuves arvien garantē tīru, augstas kvalitātes mākslu, un tā bija arī šoreiz.

Atbildīgā, gaumīgā programma bija iestudēta ar lielu rūpību un pietāti. Pirmajā daļā divi lielu apmēru darbi: Hendeļa Re mažora sonāta un Mocarta La mažora koncerts. Otrā daļā sešas miniatūras, no tām pirmās trīs — latviešu autori: Jāņa Kalniņa Klusā stunda, Jāzepa Vītola Romance un Jāņa Ķepīša Kapriza meitene. Šinī vietā var skaitīt klāt arī vienīgo piedevu — Jāņa Vītoliņa Suitu danci ar novecojušo, mazveiksmīgo klavieŗu pavadījumu Cimzes harmoniju garā — svešu tautu motīviem. Kāpēc to vajadzēja atskaņot? Lai gul kādā archīva plauktā! Nobeigumā Gluka-Kreislera Melodija, Lully Gavote un Franca Rīsa triku gabals La capricciosa. Diez' vai tas Rušēvicam maz bija vajadzīgs?

Abu koncertantu sadarbošanās temps un dinamika izstrādāta līdz pēdējam sīkumam. Viss izslīpēts un izjusts līdz lielai pilnībai: tiklab Mocarta rotaļīgā elegance, vai Vītola Romances dziedošā smeldze un melancholisma satrauktie brāzmojumi.

Koncerts, diemžēl, tikai vidēji apmeklēts un pārāk rezervēti aplaudēts. Vai kūtrie aplaudētāji nav vēl pieauguši līdz Rušēvicam un Treimanim?

J. Kalnietis

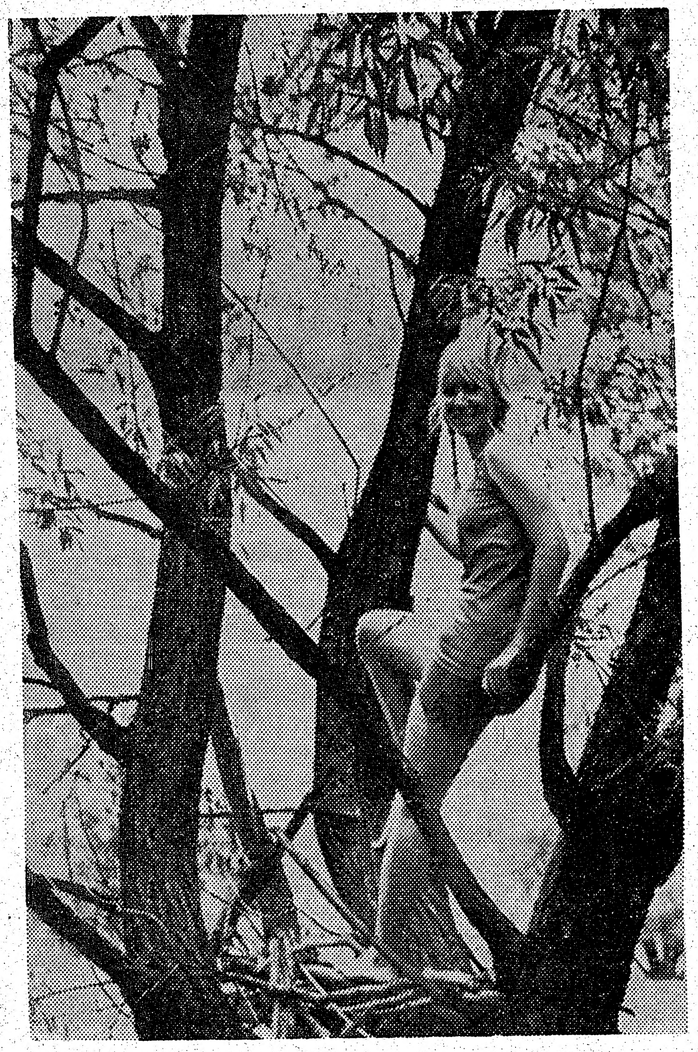

Jūlija saulē un vējos Foto: Aleksandrs Kalniņš

Favorīts uzvarēja

RIETUMVĀCIJA OTRREIZ PASAULES MEISTARS FUTBOLĀ

Laikā no 13. jūnija līdz 7. jūlijam Rietumvācijā 10. pasaules meistarsacīkstēs futbolā bija kvalificētas 16 valstis, kas kopskaitā sacentās 38 spēlēs. Sacensības notika 9 pilsētās: Diseldorfā, Dortmundā, Frankfurtē, Gelzenkirchenā, Hanoverā, Hamburgā, Minchenē, Štutgartē un Rietumberlīnē. Jau kvalifikācijas spēlēs, kas risinājās pēdējos divos gados, notika pārsteigumi, 16 „izredzēto" valstu vidū neiekļūstot tik spēcīgām vienībām kā Anglijai un Spānijai. Tas var likties izsmiekls, ka spēcīgas futbola valstis „paliek ārpusē", bet pēdējā sešpadsmitniekā iekļūst tādi futbola pundurīši, kādi šogad bija Haīti un Zaire. Taču tādi reiz nu ir meistarsacīkšu noteikumi, ka kvalifikācijas spēlēs sacenšas grupās pa atsevišķiem kontinentiem. Tā pasaules meistarsacīkstēs vienmēr būs Āzijas un Afrikas reprezentanti, kaut tiem futbola pasaulē nav nekādas nozīmes, bet piedalīties nevarēs daža laba spēcīga Eiropas valsts.

Jau krietni pirms meistarsacīkšu sākšanās vairums lietpratēju par nopietnāko uzvaras favorītu uzskatīja Rietumvāciju, it sevišķi pēc tās panākuma 1972. gadā, kad tā pārliecinoši, demonstrējot patiešām labu futbolu, ieguva Eiropas meistara titulu. Cerības deva arī pasaules meistara goda aizstāvei Brazilijai un Italijai, taču abas sniedza mazāk nekā sagaidīts, braziliešiem pēc priekšspēlēm tikai laimīgā gadījuma dēļ iekļūstot pusfināla grupā, bet italiešiem tik tālu nemaz netiekot. Toties turnīra laikā arvien vairāk otra favorīta lomā izvirzījās Holande, ar ikvienu spēli vairāk pārliecinot savu sniegumu. Nebija vairs pārsteigums, kad Holande arī sasniedza finālspēli cīņai par meistara titulu, kur tās pretinieks bija līdzšinējais favorīts Rietumvācija, kas sākuma sacensībās sevišķi nepārliecināja un daudzu acīs favorīta lomu bija zaudējusi. Notika tomēr sākotnēji paredzētais: pasaules meistara titulu izcīnīja Rietumvācija, atkārtojot savu panākumu tieši pirms 20 gadiem, kad Bernē finālspēlē pārspēja Ungāriju ar 3—2 rezultātu.

Meistarsacīkšu dokumentēšanai lai minam visu spēļu rezultātus:

Priekšspēļu A grupā: R-Vācija — Čīles 1—0, A-Vācija — Austrālija 2—0, Čīle — A-Vācija 1—1, R-Vācija — Austrālija 3—0. Čīle — Austrālija 0—0 un A-Vācija — R-Vācija 1—0. Divas sekmīgākās vienības kvalificējās pusfināla grupu spēlēm, šai priekšgrupā tātad abas Vācijas.

Priekšspēļu B grupā: Brazilija — Jugoslavija 0—0, Skotija — Zaire 2—0, Jugoslavija — Zaire 9—0, Brazilija — Skotija 0—0, Brazilija — Zaire 3—0 un Skotija Jugoslavija 1—1. Tālāk tika Jugoslavija un Brazilija.

Priekšspēļu C grupā: Zviedrija — Bulgārija 0—0, Holande — Urugvaja 2—0, Holande — Zviedrija 0—0, Bulgārija — Urugvaja 1—1, Holande — Bulgārija 4—1 un Zviedrija — Urugvaja 3—0. Tālāk tika Holande un Zviedrija.

Priekšspēļu D grupā: Italija Haīti 3—1, Polija — Arģentīna 3—2, Polija — Haīti 7—0, Italija — Arģentīna 1—1, Arģentīna — Haīti 4—1 un Polija — Italija 2—1. Tālāk tika Polija un Arģentīna.

Pusfināla I grupā: Holande — Arģentīna 4—0, Brazilija — A-Vācija 1—0, Holande — A-Vācija 2—0, Brazilija — Arģentīna 2—1, Holande — Brazilija 2—0 un Arģentīna — A-Vācija 1—1.

Pusfināla II grupā: R.-Vācija — Jugoslavija 2—0, Polija Zviedrija 1—0, R-Vācija — Zviedrija 4—2, Polija — Jugoslavija 2—1, Zviedrija — Jugoslavija 2—1 un R-Vācija — Polija 1—0.

Cīņā par 3. vietu Polija pārspēja Braziliju ar 1—0, bet drāmatiskā spēlē par meistara titulu R-Vācija uzvarēja Holandi ar 2—1 rezultātu.

Meistarsacīkšu lielākais pārsteigums nebija Holande, bet gan Polija. Tagad Polija neapšaubāmi pieskaitāma pie Eiropas galvgala vienībām. Pārsteigumu sagādāja arī Austrālija, kuŗas futbols līdz šim pasaulē nebija pazīstams. Tādēļ nav brīnums, ka Austrāliju lietpratēji pieskaitīja „lielgabalu barībai", kas piedzīvos augstus zaudējumus, kā arī bija ar Zairi un Haīti, taču Austrālija noturējās godam un turpmāk liks uz savu kontinentu skatīties ar lielāku respektu. Citādi nekādu lielo pārsteigumu turnīra gaitā nebija, ja par tādu neuzskata vienas otras spēles iznākumu, bet — tā turnīros ir parasta lieta, it sevišķi pasaules meistarsacīkstēs. Sava nozīme vienmēr ir arī laimei, ne tikai prasmei spēlēt un taktikai.

Vilšanos sagādāja Dienvidamerikas valstis, kas parasti vienmēr bijušas starp „miljiem". Šoreiz tām meistarības izcīņā nebija tikpat kā nekādas nozīmes. Arī viņu demonstrētais futbols patiešām bija zemas klases, kaut vienībās netrūka atsevišķu izcilu un techniski labu spēlētāju. Tā šogad meistarsacīkšu turnīrā dominēja Eiropas valstis, ko apliecina arī galīgā vietu kārtība. Dienvidamerikai nāksies savā spēles veidā pārorientēties, ja tā vēlas atgūt kādreizējo vietu pasaules futbolā.

Jāatzīmē, ka Skotija nezaudēja nevienu spēli, tomēr tālāk par priekšgrupu sacensībām netika. Bulgārija savukārt jau 4. reizi piedalījās pasaules meistarsacīktsēs, bet vēl nav uzvarējusi nevienu spēli. Arī šoreiz tā vairāk par diviem neizšķirtiem iznākumiem panākt nespēja.

Kopvērtējumā jāatzīst, ka visumā bija maz spraigu un patiešām skaistu spēļu, kā jau līdzīgos turnīros parasts, kad dominē spēks, izturība, cīņas spars un taktika, vairāk domājot par aizsardzību nekā uzbrukumu. Ar to arī izskaidrojams samērā lielais neizšķirto sacensību skaits un zemie spēļu rezultāti, ja neievēro dažus izņēmumus pret Haīti un Zairi, spēļu kvalitāti lielā mērā ietekmēja arī lietainais laiks un izmirkušie laukumi, kas dažu labu sacensību, piemēram R-Vācijas spēkošanos ar Poliju, padarīja par nerēgulāru.

Pasaules meistarsacīkstes futbolā, līdzīgi olimpiskajām spēlēm, notiek tikai ik pa 4 gadiem. Ar to izskaidrojams, kādēļ nule notikušais turnīrs R-Vācijā bija tikai desmitais. Līdzšinējie pasaules meistari bijuši: 3 reizes Brazilija, 2 reizes Urugvaja, Italija un R-Vācija un reizi Anglija. Nākošās pasaules meistarsacīkstes notiks 1978. gadā Arģentīnā. Tām jau kvalificējusies pati Arģentīna kā rīkotāja un R-Vācija kā titula aizstāve. Līdzšinējo 16 vienību vietā piedalīsies 20. Kas būs pārējās 18 valstis, kuŗām būs dota iespēja sacensties par augstāko titulu futbolā, noskaidrosies kvalifikācijas spēlēs līdz tiešo meistarsacīkšu sākumam.

Alfrēds Vinčels

Indriķa Rapas piemiņai

23. jūnijā uz mūžu acis slēdzis bijušais Latvijas armijas plkv. ltn. Indriķis Rapa, dzimis 1895. g. 28. maijā Dobeles pag. Bauku mājās. Pirmo dienesta pakāpi ieguvis cariskā krievu armijā 1917. g. oktobrī. Kā leitnants I. Rapa Zemgales artilerijas pulka sastāvā piedalījās Latvijas atbrīvošanas karā. 1932. g. viņš beidzis Armijas kara akadēmiju un kapteiņa dienesta pakāpē bija baterijas komandieris un virsnieku vietnieku kursu vadītājs Atsevišķajā artilerijas divizionā Cēsīs. 1935. g. 15. dec. I. Rapu paaugstināja plvk. ltn. pakāpē un pārvietoja uz Kurzemes artilerijas pulku, kur viņš darbojies diviziona, vēlāk pulka komandiera palīga amatā. Nelaikis apbalvots ar Viestura un Trīszvaigžņu ordeņiem. Kā priekšnieks viņš bija noteikts, bet arī taisnīgs un tēviškīgi gādīgs. Plkn. I. Rapa pievērsa lielu vērību pienākuma apziņas un gribas spēka izkopšanai kā savos audzēkņos, tā viņam padotajos jaunajos virsniekos, uzticīgi sekodams doktrīnai: Grūti mācībās — viegli karā! Kopš 1944. gada nelaikis ar ģimeni dzīvoja Londonā, Kanadā, un bija Londonas ev. lut. latviešu draudzes valdes priekšsēdis līdz pat mūža galam. Pēdējā gaitā I. Rapu izvadīja 26. jūnijā uz Wūdlendas kapiem. No Latviešu virsnieku apvienības Kanadā atvadījās ltn. A. Dreimanis, no Londonas ev. lut. latviešu draudzes Roberts Epneris un no pensionāru biedrības — T. Zandersons. Pēc aizgājēja sēro dzīvesbiedre Marija, meita Karina un dēls Ivars, kā arī bijušie armijas kollēgas, artilerijas virsnieku vietn. kursu audzēkņi un līdzgaitnieki.

E. Ziplāns

Indriķis Rapa †

Veļu valstī aizgājusi

I. Hofetes māmuliņa

savā 80. dzīves gadā,

mirusi 1974. g. 1. jūlijā.

Zemes klēpī guldīta 6. jūlijā Baložu kapos, Jelgavā

Pateicībā piemin

Nikolajs

Lai Tev dzimtās zemes vēji
Kluso miera dziesmu dzied!

Globālā Kultūras fonda sēde paredzēta Toronto

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ VALDES SĒDE

Sakarā ar gadskārtējo Etnisko karavānu LNAK pēdējā valdes sēde notika DV namā. To atklāja valdes priekšsēža vietnieks J. Mežaks, paziņojot, ka valdes priekšsēdis T. Kronbergs slimības dēļ nevarēs savus pienākumus uzņemties līdz 1. oktobrim. Valde T. Kronbergam nosūtīja vēlējumu drīz atveseļoties un apstiprināja J. Mežaku līdz turpmākam viņa darba turpināšanai. Līdzīgu iemeslu dēļ T. Kronbergu Baltijas tautu federācijas priekšsēža pienākumos aizstās O. Sukse.

Valdes sēdē bija ieradies arī aizjūras viesis, Zviedrijas latviešu centrālās padomes ģenerālsekretārs J. Reneslācis, kas pašreiz ar ģimeni ciemojas Kanadā un ASV. Viņš sveicināja Kanadas latviešus no ZLCP un Zviedrijas latviešiem.

Politiskās informācijas nozares vadītājs Dr. L. Luksss informēja par savu darbību un aktivitātēm NATO valstu ārlietu ministru konferences laikā Otavā. Kopā ar igauņu pārstāvi viņi apmeklējuši visas 15 valstu delegācijas, nododot tām baltiešu iesniegumu līdz ar papildu informācijas materiāliem. Šis iesniegums un materiāli galvenokārt attiecas uz Eiropas drošības konferenci un baltiešu prasībām. Iesniegto materiālu vidū bija PBLA memorands, Lietuvas atbrīvošanas centrālās komitejas memorands, Zviedrijā izdotā brošūra angļu valodā par Baltijas valstīm un brošūras franču un angļu valodā par Igauniju un tās pašreizējo stāvokli. Kā jau mūsu laikrakstā agrāk ziņots, sakarā ar ārlietu ministru konferenci Otavas laikraksts Ottawa Journal 18. jūnija numurā bija ievietojis informātīvu sludinājumu par Baltijas valstīm visas lapas apmērā. Kā valdes sēdē izteicās Dr. L. Lukss, visas delegācijas latviešus uzņēmušas atsaucīgi un uzklausījušas informāciju par Baltijas valstīm un to pašreizējo stāvokli. Valde izteica L. Luksam pateicību par aktīvu un piemērotu rīcību.

J. Mežaks informēja, ka BTFK nosūtījusi vēstules visu triju politisko partiju vadītājiem, lūdzot iespēju satikties un pārrunāt baltiešiem nozīmīgus jautājumus sakarā ar Kanadas federālā parlamenta vēlēšanām. Šie jautājumi attiecas uz inflāciju, Kanadas nostāju Eiropas drošības konferencē, Kanadas daudzkultūru problēmām, Kanadas nozīmi NATO un Kanadas diplomātiskām un tirdznieciskām attieksmēm ar totālitāro varu valstīm. Līdz šim Jaundemokratu (NDP) partijas vadītājs D. Levis (D. Lewis) atbildējis, ka viņam nav iespējams šādu satikšanos izkārtot, kas, atklāti runājot, jāsaprot, ka viņš šādas pārrunas nevēlas.

Sakarā ar prof. A. Andersona organizēto ekskursiju uz Tobago salu ALAs valde griezusies pie LNAK valdes ar lūgumu ziedot A. Dzērvītes grāmatas Latvju raksti 2 eksemplārus novietošanai Tobago mūzejos, ko valde pieņēma bez iebildumiem. Vēlamas arī tautiskas lelles, it sevišķi ar Kurzemes novadu tērpiem; interesenti aicināti tās ziedot vai nu caur LNAK vai ALA valdi.

Kopš 1968. gada pie Dienvidilinojas universitātes darbojas tā saucamais teātru centrs, kas vāc dažādus materiālus par drāmu un tās sniegumiem. Centrs izteicis vēlēšanos saņemt arī dažādus materiālus par baltiešu veikumiem šajā laukā. Valde ierosinājumu atzina par atbalstāmu un tālāko kārtošanu uzdeva kultūras nozares vadītājai I. Purvai.

Par atbalstāmu atzina arī ierosinājumu izdot Latvju enciklopēdijai papildu sējumu par pēdējo gadu aktuālitātēm, un, ja vien iespējams, visu enciklopēdiju jaunā izdevumā. Ierosinājumu vienojās nodot PBLA, ieteicot tai uzņemties šī nozīmīgā darba organizēšanu un redakcijas kollēģijas sastādīšanu.

No Ontario provinces valdības s astādītās Daudzkultūru padomes LNAK saņēmusi rakstu un aicinājumu iesniegt savus ierosinājumus. Kā zināms, šajā padomē no 23 locekļiem nav neviena baltieša, ko savā laikā jau LNAK valde norādīja. Kā izteicās Inta Purva, padome uzsākusi internas apspriedes ar atsevišķu etnisko grupu pārstāvjiem, un kādā no šādām sanāksnēm arī viņa piedalījusies.

Latviešu globālā kultūras fonda valdes sēdei priekšdarbi jau paveikti, un tā varēs notikt 20. oktobrī Toronto, domājams, Latviešu namā. Kā ziņoja kultūras nozares vadītāja I. Purva, ir cerības nākošām latviešu kultūras dienām Kanadā saņemt federālās valdības pabalstu 3500 dolaru apmērā. Pašreiz ar Latviešu mākslinieku apvienību Latvis tiek pārrunāts par tēlotājas mākslas izstādi Kultūras fonda valdes sēdes laikā nākošās kultūras dienās un Kanadas latviešu dziesmu svētku laikā 1976. gadā. Nākošo Kultūras dienu laikā 1975. gadā pēc iepriekšējo gadu parauga LNAK piešķirs zināmu balvu, šoreiz tēlotājā mākslā. Paredzams, ka tā būs tā saucamā pirkšanas balva, bet par tās piešķiršanu lems vēlāk.

Kasieris K. Tannis informēja valdi, ka īsi pirms slimības valdes priekšsēdis T. Kronbergs lasījis referātu Divreiz divi nometnē par mūsu nacionāliem jautājumiem. Priekšsēdi slimības laikā apmeklējuši Igaunijas ģenerālkonsuls un Igaunijas centrālās padomes priekšsēdis. No LNAK stipendiātēm Vizmas Maksiņas, Māras Ozoliņas un Aijas Mazsīles saņemtas pateicības vēstules par materiālo atbalstu Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursa apmeklēšanai. Sakarā ar rakstnieka Olģerta Liepiņa 80 mūža gadiem un viņa neseno viesošanos Toronto Kultūras dienu laikā LNAK valde vienojās viņam piešķirt 100 dol.

Par līdz šim paveiktajiem priekšdarbiem iecerētā latviešu kultūras centra radīšanai ziņoja A. Rāviņš. Izdarītā aptauja liecina, ka latviešu organizācijām šādā kultūras centrā būtu nepieciešamas telpas 25.000 kv. pēdu kopplatībā, ieskaitot dažādu biroju telpas un arī zāli 500 līdz 600 personām. Bez tam paredzēti arī 150 dzīvokļi, ko saskaņā ar valdības noteikumiem varētu izmantot arī pensionāri. Domājams, ka šāds pasākums varētu darboties uz kooperātīviem pamatiem. Latviešu nama valde un līdzšinējā rīcības komiteja vienojušās par plašākas sanāksmes sasaukšanu 10. septembrī, kur izšķirtos par turpmākajiem soļiem. Šajā sanāksmē aicinās visus Latviešu nama akciju īpašniekus, kā arī organizāciju vadītājus un pārstāvjus.

Sakarā ar vasaras atvaļinājumiem valde nolēma, ka jūlijā un augustā LNAK birojs Latviešu namā būs slēgts. Tāpat slēgta būs arī LNAK bibbliotēka. Steidzamos gadījumos interesenti lūgti griezties pie valdes priekšsēža vietnieka J. Mežaka vai valdes locekļiem.

Sēdes beigās Zviedrijas latviešu centrālās padomes ģenerālsekretārs J. Reneslācis izteicās, ka līdzīgas problēmas nodarbina arī Zviedrijas latviešu centrālo organizāciju, kas tagad var runāt visu turienes latviešu vārdā. Protams, latviešu skaits Zviedrijā ir daudz mazāks, un to lēš ap 4000; no tiem Stokholmā dzīvo ap 700 latviešu, tādēļ arī darbs risinās šaurākā apjomā. Ģeografiskā novietojuma dēļ Zviedrijai ir liela nozīme latviešu nacionālajā darbā, tādēļ ZLCP bieži vien PBLA uztic uzdevumus, ko citas centrālās organizācijas nevar vai negrib veikt. J. Reneslācis Zviedrijas latviešu darbu raksturoja par rosīgu un saskaņotu, tāpat sadarbība ar pārējām latviešu organizācijām ir laba. Laiki, kad Zviedrijas latvieši un organizācijas savā starpā apkaŗojās, pēc runātāja domām, tagad beigušies. LNAK valde šo informātīvo ziņojumu uzņēma atzinīgi un pateicās tālajam viesim par piedalīšanos sēdē un lūdza nodot sveicienus ZLCP un Zviedrijas latviešiem. **R. N.**

Traģiskā nāvē 1974. g. 11. jūlijā Toronto miris

Valdis Juškevics

dzim. 1915. g. 7. decembrī

Dziļās sērās

sieva Paulīne, meita Gita un radi Latvijā

Alfreds Vecumnieks

dzimis 1893. gada 27. martā,

miris 1974. gada 24. jūnijā Lavalā, P. Q.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds

Indriķis Rapa

dzimis 1895. gada 28. maijā,

miris 1974. gada 23. jūnijā Londonā Ontario.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības Fonds

Pateicība.

Sirsnīgi pateicamies visiem draugiem par līdzjūtību un skaistajiem ziediem mūsu vīra un tēva VALDA JUŠKEVICA izvadīšanā.

Sieva Paulīne un meita Gita

(40. turpinājums)

„Atzīstu jau atzīstu. Tagad iesim Sprugulī un dzersim līdz vakaram. Man jānoskalo dūša un netaisnība, ko kulaki mums, proletāriešiem, dara," saka staļļa puisis.

„Ak tev arī tāda valoda? Nu tad ej un dzer. Skaties tik, ka policija neieliek čokā. Neaizmirsti, ko nupat teicu."

„Ej d..., nelietis tāds," un viņš aiziet.

Kādu citu dienu lielu māju saimniece no Mārsnēnu pagasta atved ķēvi.

„Jums liels brauciens," saku.

„Jā, ko lai dara. Valmiera vēl tālāk. Ja ķēve paliek nemierīga, tad jāskrien, grib vai negrib. Viņa jau tecēja rīkšos vien.

„Pa ceļam iegriezos Mārsnēnu muižā pie kalēja un liku noņemt pakavus. Es jau rīkojumus izpildu uz mata, kā tie rakstīti."

„Kādu ērzeli jūs vēlaties?" ierunājas staļļmeistars.

„Mana ķēve ir Valmiermuižas divgadīgās lauksaimniecības skolas ērzeļa meita. Gribētu jau tādu zirgu, ar kuru var strādāt tīrumā un ar kuru arī varētu aizbraukt uz zaļumballi vai agstos svētkos uz baznīcu."

Vedu saimnieci stallī un rādu ērzeļus. Šeridāns nekad necieta sievietes. Līdzko viņa tuvojas steliņģim, ērzelis paliek nemierīgs, pieglauž ausis un sprauslā.

„Neejiet Šeridānam tik tuvu. Nezinu kāpēc, bet viņam sieviešu kārta nepatīk. Viņš var spert," brīdinu saimnieci.

„Nu, ja Šeridāns tāds palaidnis, tad es viņu savam kumeļam par tēvu nevēlos. Rādiet man citu!" saka saimniece.

Rādu Zultānu. Beigās, pēc vairāk nekā stundas, saimniece izvēlas angļu rikšotāju. Man un staļmeistaram viņas čalošanā klausoties, paliek nelabi.

„Tā taču mana ķēve. Kumeļi būs arī mani. Nesmejieties. Pati, kā redzat, esmu vēl jauna. Redzu, jums te jauni puiši apkārt," un viņa smaidīdama skatās uz mani.

„Vai jums ir meita? Cik viņa veca? Esmu dzirdējis anekdotus par Katrīnu Lielo. Vai jūs arī nepiederat pie tās šķiras sievietēm?" man pasprūk. Kaut kā mums abiem šī sieviete krīt uz nerviem.

„Ko jūs iedomājaties! Jūs prasāt pēc meitas. Jā, meita man varētu būt desmit gadu veca. Vīrs nomira otrā gadā. Bērni vienkārši negadījās. Vai tad jūs neredzat, ka es pati vēl ziedu kā roze? Kaimiņos visas jaunās meitas greizsirdīgas uz mani," viņa beŗ vienā bēršanā.

„Piedodiet kundze, bet mums nav laika. Darīsim darbu un tad runāsim. Ērzeļi vajadzīgi darbam. Drīz jāved sviests uz staciju," pussirdīgi saka staļļmeistars.

„Vai, kāpēc jūs tāds dusmīgs? Man dusmīgi vīrieši nepatīk. Man patīk mīlīgi, kas prot pieglausties," un viņa pieliek abas rokas pie galvas.

Kad staļļa puisis izved angļu rikšotāju sētā, saimniece atkal iesaucas: „Ak, es aizmāršīgā zoss. Gandrīz aizmirsu štenchinu. Redziet, nopirku divas pudeles uz ķēves sāderināšanos. Viņai jau tā pirmā mīlas dēka. Mans vīrs vienmēr teica, ka tādas lietas derot aplaistīt. Vai ne?" un viņa skatās, abās rokās saņēmusi pusstopus. Kad ērzelis pienāk ķēvei, saimniece iekliedzas: „Ak, cak, cak cā!" un priekā sasit abus pusstopus. Tad viņa izbrīnījusies skatās uz stikliem un slapjumu sētā.

„Visādus brīnumus savā mūžā esmu redzējis. Tik dulnu sievieti es redzu pirmo reizi. Nedomāju, ka mums Latvijā un tepat Smiltenes tuvumā dzīvo šādi indivīdi," pārskaities saka staļļmeistars.

„Tas nekas, staļļmeistara kungs. Biju uztraukusies ķēvītei līdz. Tādi jau mēs, sievieši, esam. Šeit būs pieci lati, lai staļļa puisis aizskrien un atnes jaunus," un viņa velk laukā naudu.

„Nē, kundze. Mums šodien kumēdiņi nepatīk. Neaizmirstiet, ka mums arī darbi jādara. Brauciet mājās. Varbūt lejā Smiltenē sastapsit vīriešus, kas būs prātīgāki nekā mēs," nosaka staļļmeistars, norādīdams staļļa puisim, lai viņš neņem naudu.

„Tas nu nepavisam nav prātīgi. Kā nu tā? Kā jau teicu, biju nodomājusi nosvētīt ķēvītes pirmās mīlas dēkas. Pēc vecām ieražām tas tā pieņemts. Mans nelaiķa vīrs jau vienmēr teica, ka svētīšana jādara, kad ir iemesls, un arī tad, ja tā nav. Šoreiz gan jūs nerīkojaties pareizi. Nu tad katram drusku dzeŗamnaudas," un viņa iedod divi lati staļļmeistaram, divi lati staļļa puisim un vienu latu man.

Kad paskatos uz latu un lieku kabatā, viņa piebilst:

„Man nav vairāk sīknaudas. Brauciet līdz uz Smilteni, dabūsit otru latu. Man vienai bail braukt lejā no Pilskalna. Man vispār bail no kalniem. No Mārsnēniem līdz Smiltenei kalnu nav. Visvairāk man bail no Valmieras ielām. Sevišķi, ja jābrauc no Gaujas tilta kalnā."

„Jā, jā, cienītā kundze. Jānis jūs novedīs lejā no kalna. Jāpalīdz jau ir. Mēs jau te laipni cilvēki. Nav tā kā citur."

Man gan šī lieta nepatīk. Man šis sievišķis krīt uz nerviem. Bet ko darīsi? Strādāju staļļos. Man jāklausa staļļmeistara rīkojums. Abi ar staļļa puisi sajūdzam ķēvi. Kad iesēžamies ratos, viņa vēl izlec no ratiem un nomutē staļļmeistaru un staļļa puisi.

„Tagad joki pie malas. Es nemaz tik traka neesmu kā izskatos. Man tomēr patīk dzīvot dzīvei līdz. Esmu jūtu cilvēks. Lauksaimnieki pa lielākai daļai ir auksti un praktiski. Viņi nesajūt, cik skaista ir daba. Arī pats cilvēks ir daļa no dabas. Es dzīvoju visam. Esmu tāda jau no mazatnes. Kad gāju Valmierā ģimnazijā, klases biedri mani sauca par sapņotāju. Jūsmojot par dabu, arī apprecējos ar turīgu Mārsnēnes pagasta lauksaimnieku. Vīrs mani bieži sauca par gaisa grābēju. Tāda taču es esmu. Vai ne?" un viņa paskatās uz mani.

„Neesmu pārmērīgs cilvēku pazinējs. Arī mēs šeit skolā skatām dzīvi ar citām acīm nekā, teiksim,, pilsētnieki. Katru dienu jāredz fakti un dzīves īstenība, bez kuŗas patiesībā pati dzīve nemaz nav iedomājama. Arī valodā mēs esam brīvi. Runājam par praktiskām lietām bez nosarkšanas. Tam tā jābūt. Mēs šeit netiekam sagatavoti sapņošanai, bet gan grūtam darbam. Katrs, kas beidzis šo skolu, zina, ka dzīves ceļā nozes netiks kaisītas. Redzēto un visu to, ko šorīt dzirdēju, drīz būšu jau aizmirsis," saku un sāku pievilkt grožus, jo tagad nāk braukšana lejā no Pilskalna. Tagad tikai redzu, ka jaunās saimnieces ķēve nemaz neprot turēt no kalna. Tā kā braucēju nav daudz, tad laižu vienu ratu riteni gar pašu kalna malu.

„Vai dieviņ, man bail. Es labāk kāpšu laukā. Vai jūs esat drošs, ka mēs ar godu tiksim lejā?" vaimanā kundze.

„Neuztraucieties. Zirgs jūt, ka braucēji uztraukušies," un laižu tā gar kalna malu, lai vismaz rati neapgāztos.

Kad beigās esam lejā pie Zvejnieka dzirnavām, mana blakus sēdētāja iesaucas:

„Paldies Dievam, ka viss laimīgi beidzies. Turp braucot nemaz nedomāju, kā tiksu lejā. Laikam gan viena braucot būtu atradusies dzirnavu ezerā," viņa saka nopietni.

„Kāpēc jūs nemācāt zirgu turēt no kalna?" prasu.

„Mūsu pusē nekādu kalnu nav. Tikai tādi mazi pakalni. Kad šī ķēve vēl bija kumeļš, nomira vīrs. Zināt, kā iet ar algotiem cilvēkiem. Vai tiem kāda rūpe par otra zirgu?" saka saimniece, kad piebraucam pie biedrības mājas.

(Turpinājums sekos)

Vieninieki vai pensionāri

jums patiks dzīvot jaunajos „RICHMOND SQUARE" dzīvokļos (bachelor suites)

Maksa 124 dol. mēnesī

Queen ielā, 3 ielas uz rietumiem pie Niagara ielas, no Bathurst ielas

TĀLR. 863-1048

Laikraksta
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā, 491 College St., kā arī LA spiestuvē, 125 Broadview Ave.

Ar 15. jūliju
Toronto austrumu daļā
IZIRĒJAMS DUPLEKS
— 4 istabas, virtuve un apsildāma veranda.
Tālr. 463-1314.

Vienīnieks steidzīgi meklē Toronto austrumu daļā
istabu ar virtuvi
un garāžu vai auto novietošanas iespējām.
Lūdzu zvanīt vakaros, tel. 466-3269

Trīs dzīvokļu māja
Toronto rietumu daļā.
14 istabas, atpūtas telpa, 3 virtuves, 4 vannas istabas, plats iebraucamais ceļš, dubultgarāža. Iemaksa $15.000. Viena atklāta obligācijas par 9½% uz 10 gadiem.

Divu dzīvokļu māja un veikala telpa
12 istabas, 3 virtuves, 4 vannas istabas. Šis īpašums atrodas 40 jūdzes ziemeļos no Toronto (Tottenham). Viegli izīrējams. Ļoti piemērots pensionāriem, kam vēlēšanās dzīvot nesabojātā gaisā.

TUVĀKAI INFORMĀCIJAI
lūdz zvanīt
V. MUKTAM
536-0143
SKYLINE REAL ESTATE LTD.
87 Roncesvalles Ave., Toronto

RELIĢISKĀ DZĪVE

Maskava pārvērtē ateisma taktiku

Krievu izcilākie rakstnieki un domātāji kā Tolstojs, Dostojevskis, Merežkovskis, Solovjovs, Berdjajevs un daudzi citi savos darbos izteikuši un pasvītrājuši pārliecību, ka krievu tauta bez ticības Dievam nevar iztikt un eksistēt. „Ja krievam atņem Dievu, tad tam nekas vairs nav svēts, viss ir atļauts un attaisnots. Ja nav Dieva, tad nav arī nozieguma." Tā Ivans ar visu krievu muti runā Brāļos Karamazovos. Krievs dziļi savā dvēselē izjūt šausmīgo bezdibenu, kurš tam draud, zaudējot ticību Dievam. Viņš jūt, ka bez reliģijas nevar un nevarēs ilgstoši iztikt. Tāpēc viņš turas pie reliģijas ar apbrīnojamu spītu un neatlaidību.

Saziņā ar krievu ortodoksās baznīcas pārstāvjiem brīvajā pasaulē, noskaidrojies, ka šīs baznīcas vadītājs Pad. savienībā patriarchs Aleksējs sīksti cīnījies par krievu baznīcas saglabāšanu. Apstākļi rāda, ka vara no 90 gadus vecā patriarcha pārgājusi archibīskapa Nikodema rokās, kurš bauda lielāku partijas labvēlību un atbalstu.

Ateisma propagandistu metožu un taktikas pārvērtēšana sākās kopš kāda laika ar raksta parādīšanos Komsomoļskajā Pravdā, Ļvovā, kurā asi uzbrukts pielietotām metodēm reliģijas apkarošanas kampaņā. Šinī rakstā autors atklāj pagrīdes baznīcas pastāvēšanu. Rakstā teikts: „Šodien mēs sevi atkal pievīlām ticēdami, ka daudzie ticīgie mūsu zemē atmet baznīcu un reliģiju. Tā ir pašapmānīšanās. Ir taisnība, ka lielā daļā mūsu zemes nav baznīcu un mācītāju, bet tomēr ir ticētāji. Ja tie nav ortodoksa baznīcas locekļi, tad tie ir piederīgie kādai no daudzām sektēm.

„No kurienes tie rodas? Tie nāk no tiem pašiem, kas atstāj baznīcu. Jo, kā jau ziņojumos teikts, baznīcu slēgšana vēl nepārvērš ticīgos ateistos. Gluži pretēji, tas reliģijas saites cilvēkos vairāk nostiprina un to sirdīs ticību dziļāk iededzina." Par pagrīdes baznīcas pastāvēšanu Pad. savienībā liecina arī teoloģijas prof. Kornella universitātes bīskaps Dimitrijs Konstantinovs. Viņš saka: „Es esmu pārliecināts, ka pareizticīgo baznīca šodien atgādina ledus kalnu. Mēs redzam no tā tikai vienu desmito daļu. Deviņas desmitās tiecīgo ar vajāšanām aizdzītas pagrīdē. Ja agrāk Pad. savienībā kristiānismu uzskatīja kā mantīgās šķiras izgudrojumu nemantīgo ekspluatācijai un verdzināšanai, tad tagad reliģiju uzskata kā vēsturisku fainomenu un kultūras paraugu, kas dziļi sakņojas krievu tautas vēsturē un krievu dvēselē."

„Reliģija radusies un attīstījusies gadu tūkstošos un to nav iespējams iznīcināt vienā dienā," tālāk raksta Kelte Komsomoļskajā Pravdā. „Ir lietišķi atcerēties, ka reliģija nav izdomāta laika kavēkļim. Reliģija ir vēsturisks fainomens, kas eksistēja gadu tūkstošiem un pastāv vēl šodien. Tāpat kā viss vēsturē attīstās, tā arī reliģija."

Arī zinātniskais žurnāls Zinātne un reliģija nesen uzbrukā konservātīvajiem periodiskajiem izdevumiem — Oktobris, Jaunā Gvardija un Izvestija par primitīvo pieeju reliģijai.

Neskatoties uz pārmaiņām ieskatos par reliģiju, baznīcas vajāšana un apspiešana nav atslābusi. Aiz vēl nezināmiem iemesliem jūdaisms Pad. savienībā cieš visvairāk un to draud pilnīgi iznīcināt.

Pēc britu speciālista reliģijas lietās, komūnistu politika pret baznīcu un reliģiju Krievijā izgāja cauri trim fazēm. Pirmā faze bija visnežēlīgākā un tā beidzās ar Otrā pasaules kaŗa sākumu, kad Staļins bija apstākļu spiests dot solījumu rietumu sabiedrotiem nostāju pret baznīcu mainīt. Baznīcu Staļins šinī laikā izmantoja krievu garīgam stiprinājumam un cīņai par dzimtenes atbrīvošanu. 1943. g. viņš atļāva atjaunot Maskavas patriarchātu. Šis modus vivendi turpinājās līdz 1959. g., kad Chruščovs apspiešanas politiku atjaunoja un pastiprināja.

Kāda ļoti svarīga parādība novērojama krievu intelliģencē. Krievu intellektuāļos pamodusies un pieņēmusies interese par tādiem autoriem kā Berdjajevs, Solovjovs, Tolstojs, Dostojevskis, Sartrs, jezuītu filozofs un zinātnieks Gardins un citiem. Šo autoru idejas ļoti iespaidojušas krievu intellektuāļus: rakstnieku Solžeņicinu, atomfiziķi Sachārovu, ģenerāli Grigorenko, rakstnieku Maksimovu un daudzus citus. Daži no tiem vairs nav starp dzīvajiem, daži trako mājās, daži cietumos un spaidu darbos. Tie visi atklāti uzstājušies un uzstājas pret režīmu, riskēdami ar mocībām un dzīvību. Pēc Solžeņicina izraidīts izcilākais krievu rakstnieks Vladimirs Maksimovs, kas izraidīts par viņa romāna Septiņas radīšanas dienas parādīšanos rietumos un izslēgts no Krievijas federālās republikas rakstnieku apvienības. Kāpēc viņš mīnēto romānu uzrakstījis, viņš iesniedzis rakstnieku apvienības sekretāram paskaidrojumu, kuŗu viņš nolasīja arī nesenā preses konferencē Minchenē:

„Kāpēc gan uzvarētājā sociālisma zemē žūpība kļuvusi par visu tautu aptverošu traģēdiju? Kādēļ pēc 50 gadu ilgas režīma pastāvēšanas krievu zeme sāk raustīties nacionālpolitiskā agonijā? Kāpēc nevīžība, korupcija un zagšība draud kļūt par ikdienas dzīves parādību?. Kur slēpjas sākums, kur cēlonis šādam lietu stāvoklim? Tas bija jautājums, kas mani tirdīja, kad es stājos pie savas grāmatas rakstīšanas!" Tālāk viņš izteicās: „Es nezinu, vai es tagad iegūto brīvību esmu pelnījis. Prasu vienmēr sev, kādēļ taisni es un ne citi, vispirms tie, kas iesprostoti trako mājās. Esmu dažus no viņiem redzējis. Tas bija briesmīgs skats. Kopš diviem, trim gadiem pie mums sākusies gigantiska kustība: ļaudis novēršas no marksisma un sāk atkal tuvoties Dieva ticībai, un turklāt gluži radikāli. Tātad pendelis tomēr par spīti komūnistu režīmam, sveŗas uz otru pusi. Piecdesmit gadu ilgā cīņa pret reliģiju palikusi pilnīgi bez sekmēm. Mēs tagad saprotam: mums jāpievēršas evaņģelijam, un tad mainīsies arī visi pašreizējie apstākļi. Tas, ka mēs atkal ticam Dievam, ir īsts brīnums, ko dāvinājuši mums tie miljoni, kas bez vainas aizgājuši bojā."

Krievu baznīcas pārstāvji un prāva daļa laicīgās intelliģences pārliecināti, ka intereses pamošanās uz lielo humānistu un reliģisko domātāju darbiem un idejām ir daudz nozīmīgāka vēsturiska parādība nekā visas krievu baznīcas bargais liktenis. Šo ideju izplatīšanās starp krievu intelliģenci un plašāku tautas masu atgriešanās pie reliģijas var ievest cīņu arēnā potenciālu un bīstamu ideoloģisku pretspēku marksismam un visai komūnistu būvei. Garīgam procesam attīstoties šinī virzienā, pienāks Dostojevska pravietojuma piepildījums, ko viņš tik skaidri un pārliecinoši izteicis savā pravietiskajā romānā Velni, sacīdams: „Mūsu slimā Krievija kā tas apsēstais, atnāks un nosēdīsies pie Kristus kājām."

J. Šķirmants

Dieva dusmības uguns

Jēzus ir teicis: „Uguni esmu nācis mest uz zemi, un kā Es vēlētos, kaut tā jau degtu!" (Lk. 12, 49). Tiešām — uguns deg un deg! Ne vien gara uguns, ticības uguns, ko mēs šad tad atgādināmies. Nē, arī dusmu — Dieva dusmības uguns! Pie krusta šī uguns dega visiem pavisam skaidri saredzama. Dieva pacietība bija galā; Viņš sūtīja savu uguni pret cilvēku nepaklausību. Bet — Dieva dusmu uguns neķēra vainīgos, tā trāpīja To, kas mūsu labā nostājās soda vietā, tur, kur mums pienācās būt. Saule pazaudēja tai brīdī savu spīdumu, priekškars templī pārplīsa, mirušie cēlās augšā — kas par briesmīgu Dieva dusmības uguni, kuŗas dēļ Viņš gāja nāvē! Tas bija briesmīgākais sods pasaulē, un Viņš bija satriekts vairāk nekā cilvēks spēj būt — līdz kamēr bija piepildīts, kam bija jāpiepildās. Kristus to izcieta mūsu labā un par mums, Viņš — kam pašam nebija nekādas vainas! — Cik ir tādu cilvēku pasaulē, kas tam tic un kas ir satriekti, ka Kristus viņus glāba, uzņemdamies uz sevis Dieva taisnās tiesas dienas bargo sodību? Cilvēku prāti šai jautājumā šķiŗas, bet šai jautājumā izšķiŗas arī cilvēku likteņi. Tie, kuŗu acis Dieva dusmības uguns liesmošanu ir saskatījuši, nevar cittādi kā uz dzīvību un nāvi piekŗerties savam Kungam, kas viņu vietā ir metiesDieva dusmu ugunī, lai viņi tiktu izglābti. Tie arī redz, ka šī uguns deg joprojām, joprojām mums ir vajadzīgs Pestītājs — tas, kuŗš par mums Lielā piektdienā mira un tāpat par mums Lielajā dienā cēlās augšā. Viņā — mūsu Kungā un Pestītājā — Dieva dusmības ugunis pārvēršas Dieva mīlestības ugunī. Vai mēs vēl domājam bēgt un vairīties Viņa?

Mārcis Sala

KAUT TĀ BŪTU

Kaut tā būtu,
Kungs, kā lūdzu:
lai es Tavs uz mūžību.

Ne ar vārdu
plūdiem plašiem,
bet ar ticību un darbiem
apliecinu, ka es Tavs.

Mani spēki ļoti vāji,
ar tiem tikai tumsā grimstu;
sniedzi roku, Jēzu, savu,
lai es gaismā paceļos.

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral. Ave.

28. jūlijā pl. 10 rītā dievkalpojums baznīcā.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja **draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 126 Vanhorne Ave., Willowdale, Ont., tālr. 493-8211. Draudzes mācītāju var satikt birojā trešdienās no pl. 5 līdz 8 vakarā, piektdienās no 12 dienā līdz 7 vakarā. arī citā laikā, iepriekš piesakoties. Māc. A. Čops, 84 John Street, Weston. Tel. 249-6593.**

21. jūlijā pl. 10 rītā baznīcā. Sidrabenē pl. 11 rītā. Māc. A. Čops.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

21. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str.

Katoļu dievkalpojums Toronto jūlija un augusta mēnesī nenotiks; nākošais būs tikai svētdien, 15. septembrī, pl. 12.30, lietuviešu baznīcā, 1021 College ielā.

BRAMPTONĀ

28. jūlijā plkst. 1,30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

21. jūlijā plkst. 11 priekšpusdienā dievkalpojums.

28. jūlijā plkst. 5 pēcp. dievkalpojums.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

28. jūlijā pl. 19.00 dievkalpojums baznīcā.

4. augustā pl. 19.00 dievkalpojums baznīcā.

11. augustā pl. 11.00 dievkalpojums Ezerkalnos: dziesmu lapiņas.

25. augustā pl. 19.00 dievkalpojums baznīcā.

8. septembrī pl. 13.30 dievkalpojums baznīcā.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

21. jūlijā pl. 12,15 dienā dievkalpojums Sprīdīšos.

28. jūlijā pl. 11 rītā Kapu svētki Beechwood kapos 24. nodalījumā labā laikā, lietainā laikā — pl. 8 vak. baznīcā.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 19. gadagājumā

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums kartu svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagara WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

Meklē Alfredu Ābrantu
Pēteŗa dēlu, dzim. 1919. gadā (brālēnu) un

Annu Tēraudu, Jāņa meitu,
dzim. 1909. gadā (draudzeni).

Rakstīt Vilmai Sebežai, Latvijas P.S.R.
Rīga - 12, Pērnavas ielā 23 - 2.

Kristīgam garam un latviskai videi

ATKLĀTA SIDRABENES NOMETNE

Saulainajā 7. jūlija svētdienas pievakarē Latvijas un Kanadas karogi tika pacelti Sidrabenes nometnes kalnā, un Sv. Andreja draudzes priekšnieks Jānis Pētersons pavēstīja 1974. g. vasaras nometni par atklātu. No karoga kalna nometnes bērni, skaitā 61, 21 vadītājs un administrātīvais personāls, kā arī pāri par 100 vecāku svinīgā gājienā soļoja uz Sidrabenes brīvdabas baznīcu, kur nometnes vadītājs māc. J. Cālītis noturēja atklāšanas svētbrīdi, mudinot arī nometnes dzīvē atrast „mūžības maizi — Kristu".

Šovasar zēnu un meiteņu nometnes vada Kate Lapiņa un Dzintra Ozola, abas no Hamiltonas, bet mazo bērnu nometni Leonora Klepere. Uz pirmās nedēļas basketbola programmu J. Daugavieša vadībā bija pulcējušies 16 zēnu.

Nometnes plānošana iesākās jau februārī, daudz uzmanības veltīts vadītāju izvēlei un sagatavošanai. Īpašu nozīmi piešķīra vadītāju latviskai stājai, kā arī labai gribai strādāt ar nometnes jauniešiem. Tika izmantoti dažādi vadītāju sagatavošanas kursi, gan pašu, gan citu organizēti. Rezultātā š.g. nometnē vērojams, ka vadītāji vēlas pavadīt daudz laika ar nometņotājiem, uzņemoties personisku kontaktu, un savā starpā vadītāji saauguši par sevišķi motivētu vienību.

Vadītāji ar lielāko pieredzi ir Andis Ūdris no Klīvlandes, Aija Mazsīle no Toronto un Daina Kaķe no Sūsenmarijas (Sault St. Marie). Šogad saimju vadītāji ir Jānis Ozoliņš, Valters Cifersons, Inese Bite, Anita Zute, Sandra Klepere, Anita Hofmane un Sandra Lagzdiņa. Lielu prasmi rāda arī vadītāji: Arturs Lapiņš, Juris Dilevko, Andris Pālens, Sarma Eglīte, Viktorija Gregore, Dina Kalna, Laila Pļaviņa. Par ēdināšanu rūpējas Rasma Gaile, bet virtuvē palīdz Daina Zilāne, Melli un Gunārs Paukšēns. Administrātore ir Zigrīda Kalna, māsa Gaida Rāviņa, bet ārsts Dr. Andris Rubenis.

Lielākās rūpes nometnē ir latviešu valodas lietošana. Vadītāji ir iecerējuši Sidrabenes nometnē izveidot vidi, kur jaunieši un bērni varētu izkopt savu valodu un latviskumu. Kā jauku pazīmi var konstatēt, ka tieši jaunāko gadu gājums šogad šinī ziņā ir centīgākais. 8. g. v. Pēteris Olte bija tikai daļēji apmierināts ar nometnes pirmo balli, konstatēdams, ka „tā nebija īsta balle, mēs nedejojām tautas dejas." Turpretī ir skumji dzirdēt vairākus piemērus, kur vecāki atved bērnus uz latviešu nometni un sarunājas ar viņiem angliski! Īpaša programma latviešu valodas nepratējiem būs no 18.—25. augustam, kuŗu vadīs skolotāja Māra Pētersone. Uz to ieinteresēti vecāki aicināti sūtīt savus bērnus.

Sidrabenes 7 nedēļu programmā ietilpst daudz nodarbības veidu. Bērnu ieaugšanu ticībā veicinās programma, ko izstrādāja māc. I. Gaide un J. Cālītis, arī iedalot rēgulāru laiku vakara svētbrīžiem trešdienas vakaros. Būs izdevība iepazīties ar Sidrabenes skaisto dabu, kā arī ar pārējām katram nometņotājam iemīļotām nodarbībām — sportu, rokdarbiem, mūziku, u.c. Būs laiks atpūtai, kā arī visur un vienmēr — draudzībai. Tiek plānoti vairāki izbraukumi ar Saulaines nometnes jauniešiem un nometnes svētki 28. jūlijā, bet sporta svētki 11. augustā.

Nedēļas vidū, kad jau bija pierasts pie dažiem jauninājumiem, piemēram, saldumu vispārīgu nelietošanu, pēc labi paveikta projekta kāds jaunāks nometņotājs saņēma apbalvojumu — saldumus. Viņš, pārsteigts par tādu laimi, pieskrēja pie vadītājas un nopietni noprasīja, vai viņam atļauts tos ēst vai jātaupa līdz nometnes beigām! Ja arī visas citas labās lietas nometnē tikpat ātri ietekmētu jauniešus, tad lielais darbs, ko tik daudzi veltījuši, lai 1974. g. Sidrabenes vasara būtu pilnīga un jauka, attaisnotos. Uz nometni var pieteikties pie Z. Kalnas, 383 Jarvis Street, Toronto, Ont.

Īru dumpinieki . . .

(Turpinājums no 6. lp.)

tāms par pašnāvnieku, ko nevar izvadīt ar reliģisko ceremoniju. Bez tam Londonā mācītājs runājis naidīgi pret angļiem, kūdot uz nemieriem, kas neatbilst garīdznieka stājai. Baznīca esot izlietota politiskai propagandai. (Šis garīdznieks jau ir no saviem pienākumiem atbrīvots.)

Tajā pašā laikā bada streiku pārtrauca abas Praisu māsas, kā arī divi citi īri. Ar to saspīlētais stāvoklis mazliet atslāba. Iekšlietu ministram būs vēl daudzreiz jāpaskaidro, ko un kā viņš licis abām bada streikotājām pateikt un piesolīt, kas viņas pamudināja streiku pārtraukt.

Pēc pēdējām ziņām premjērs Harolds Vilsons gatavojoties apmeklēt Kremļa kungus Maskavā. Bijušais premjērs Eduards Hīts nupt atgriezies no komūnistiskās Ķīnas apmeklējuma. Arī šajā ziņā abi partiju vadītāji ir „opozicijā".

A. L.

Paziņoju,
ka mans ārstes kabinets
ir kopš pagājušā gada pārcelts
no 1482 Bathurst Street uz
131 SOUDAN AVENUE
Toronto M4S 1V5
(Yonge - Eglinton rajonā)

Pieņemu arī jaunus slimniekus.
Telefons 485-9501

Ārste Velta Černavske

Longīns Apkalns

Latv

Pirms gada
dziesmu svētku
nības Ķelnē. 3.
šu dziesmu svē
deklarātīvo pra
dai aktīvi jā
kultūras jaunra
tauta dzimtenē
Latvija nav til
josla, tā ir iezī
ko visos laikos
veido latviskās
Sava veida L
būs tur, kur b
latviešu gars, k
vi latvieši.

Daudz runā
zemi, bieži dau
tenis. Parāk n
viskā gara gai
maini līkumotā
pētajā dzimten
tiek vērtēta no
loģijas viedokļa
dā jo vairāk
dividuālām p
lai kur tās a
un ap sevi ne
gara telpu. La
mies, ka J. R
dzīvodams Šve
dzīvoja tomēr
nā Latvijas g
apliecina viņa
darbi. Jaunlai
tūra bez viņien
nabaga, tik pe
kāda tā rādās
zem okupantu
jiem veikumie
paliktu pāri v
mestu visu, ka
Latvijas zemes
tautas vidū. K
daudzie dziesm
gades aprak
skaidri un n
teikt, ka pat
svētī Latviju
ku tās autors
Latvijas zemes

Laikiem var
viešu tautas
jā dzīvo īstāk
telpā nekā ta
grafiskajā Lat
Pēdējie tad va
emigrācijā paš
Tādus apstākļu
tautas, kas za
Tādos gadīju
par „iekšēju e
nībā latvju tau
jas emigrācija
tikai tā viņa c
gadsimtiem va
mēros saglabā
vērtības.

Latvju kultūr
ārpus Latvijas
okupantu spied
dzis kritisko ro
režīms nekad
da un domas
jam krievu im
Staļins 1945. ga
vienoja rasismu
tu vidū tika iz
kungu tautu. Š
liet noslēpa jo
varas laikā. Ta
tijas jaunā 196
ma galīgi nosp
riālisma ceļu,
vienotu padom
nū vienīgu p
kam, protams,

Tieši tagad,
dati vēstī lielu
ru Rīgas pilsē
gadus ieplūst

Longīns Apkalns

Latvietība - dabas spēks

Pirms gada sākās mūsu dziesmu svētku simtgades svinības Ķelnē. 3. Eiropas latviešu dziesmu svētkus atklāja ar deklarātīvo prasību, ka trimdai aktīvi jāpārņem latviešu kultūras jaunrades vadība, jo tauta dzimtenē to vairs nespēj. Latvija nav tikai ģeografiska josla, tā ir iezīmīga gara telpa, ko visos laikos un visās vietās veido latviskās dvēseles spēks. Sava veida Latvija vienmēr būs tur, kur brīvi izvērsīsies latviešu gars, kur pulcēsies brīvi latvieši.

Daudz runāts par Latvijas zemi, bieži daudzināts tās likteņis. Parāk maz pētītas latviskā gara gaitas, viņa brīnumaini līkumotās takas. Ja okupētajā dzimtenē katrā norisē tiek vērtēta no kollektīva ideoloģijas viedokļa, tad mums trimdā jo vairāk jāraugās uz individuālām personībām, kas, lai kur tās atrastos, ceļ sevī un ap sevi neviltotu latviska gara telpu. Lai tikai atceramies, ka J. Rainis, 15 gadus dzīvodams Šveices Kastaņolā, dzīvoja tomēr patiesā un varenā Latvijas gara telpā, kā to apliecina viņa tai laikā radītie darbi. Jaunlaiku latviskā kultūra bez viņiem būtu pelēka un nabaga, tik pelēka un nabaga, kāda tā rādās šodien Latvijā zem okupantu sloga. No lielajiem veikumiem latvju kultūrā paliktu pāri visai maz, ja atmestu visu, kas nav radies uz Latvijas zemes tur dzīvojošās tautas vidū. Kādēļ pirms gada daudzie dziesmu svētku simtgades aprakstītāji baidījās skaidri un nepārprotami pateikt, ka pat himnas Dievs, svētī Latviju vārdus un mūziku tās autors uzrakstīja ārpus Latvijas zemes un tautas?

Laikiem var būt tā, ka latviešu tautas locekļi emigrācijā dzīvo īstākā Latvijas gara telpā nekā tautas locekļi ģeografiskajā Latvijas territorijā. Pēdējie tad var atrasties garīgā emigrācijā paši uz savas zemes. Tādus apstākļus pazīst arī citas tautas, kas zaudējušas brīvību. Tādos gadījumos mēdz runāt par „iekšēju emigrāciju". Īstenībā latvju tauta ir šādas iekšējas emigrācijas vecmeistars, jo tikai tā viņa cauri apspiestības gadsimtiem varēja tik lielos apmēros saglabāt savas folkloras vērtības.

Latvju kultūras vadība jāiznes ārpus Latvijas territorijas, jo okupantu spiediens tur aizsniedzis kritisko robežu. Boļševiku režīms nekad nav pieļāvis vārda un domas brīvību. Sensenajam krievu imperiālismam J. Staļins 1945. gada 24. maijā pievienoja rasismu: krievi citu tautu vidū tika izvirzīti par jauno kungu tautu. Šo rasismu mazliet noslēpa joviālā Chruščova varas laikā. Taču boļševiku partijas jaunā 1969. gada programma galīgi nospraudusi šo imperiālisma ceļu, kas ved uz vienu vienotu padomju kultūru ar vienu vienīgu padomju valodu, kam, protams, jābūt krievu.

Tieši tagad, kad statistikas dati vēstī lielu krievu pārsvaru Rīgas pilsētā, kad zemē ik gadus ieplūst pāri par 10.000 krievu un tikpat liels skaits latviešu atstāj republikas territoriju, kad dzimstības skaitļi noslīdējuši tikpat zemu, cik augstu sakāpis izirušo laulību skaits, zināmas aprindas pieprasa bezapdoma „kultūras apmaiņu" ar okupēto dzimteni. Šie prasītāji neatklāj, cik tālu okupētās Latvijas kultūras dzīve jau aizgājusi pa jaunās partijas programmas nospraustu kungu virstautas ceļu, neatklāj, ka vienpusīgajai „apmaiņai" tiek piegādātas „vērtības", kas tikai no ārpuses vēl izskatās latviskas, savā kodolā turpretī slēpj krieviskās ideoloģijas materiālus. Tas citādi nemaz nevar būt, jo padomju mākslinieki, kas grib baudīt imperijas „jaunās šķiras' labumus un ērtības, var eksistēt tikai kā režīma ierēdņi, kas saslēgti savās arodsavienībās. Rīgas komponistu savienībā par programmas īstenošanu, piemēram, rūpējas partijas organizācijas sekretārs Pauls Dambis.

Rūgti maldās tie, kas domā, ka tādi vīri kā P. Dambis un I. Ziedonis, cītīgi darbodamies partijā, var iemidzināt krievu modrību un darīt kaut ko latvietības labā. Okupanti līdz šim gan vienmēr pratuši gādāt, lai partijas biedri bez izlocīšanās rūpētos par programmas plāna īstenošanu, jo katrai nepaklausībai uz pēdām seko personisku privilēģiju zaudējums. Tikai verdziska padevība partijas līnijai pagaidām nodrošina latviešu kultūrai priekšrocības pārkrievinātajā Rīgā: galvenie teātri un opera vēl drīkst lietot latviešu valodu; vēl Latvija var atsaukties uz tā sauktajām republikas tiesībām. Okupanti nesteidzas šīs priekšrocības likvidēt, jo ar minēto izspiešanas taktiku viņi tikpat panāk padomju kultūras izplešanos un latviešu kultūras zudumu. Drāmatisko uzskaiti par pagrimumu latviešu mūzikas kultūras sektorā, kuŗu ar pavisam mazu aizplīvurojumu sniedza galvenais referāts Latvijas komponistu savienības 7. kongresā, nav atstāstījis neviens trimdas laikraksts vai žurnāls.

Visu to ņemot vērā, 3. Eiropas latviešu dziesmu svētkos atskanēja vairākkārtēji aicinājums apzināties, ka latviešu kultūras vadībai tagad jāatrodas ārpus Latvijas territorijas. Tanīs laikos, kad tapa Latvijas valsts, Andrejs Jurjāns dzīvoja Čarkovā, Jāzeps Vītols Pēterpilī, Emīlis Melngailis Taškentā, Alfreds Kalniņš Pērnavā un Tērbatā. Neder strīdēties, vai šobrīd ārpus Latvijas darbojas nupat minētajiem pielīdzināmi kultūras darbinieki. Jārīkojas tomēr tā, it kā viņi būtu. Viņu eksistences varbūtība ir viena no svarīgākajām Latvijas atjaunošanas ķīlām.

Ķelnes deklarācija par latvju kultūras avangardu trimdā sacēla lielāku ievērību okupantu režīma aprindās nekā trimdā, kur pret to nostājās tikai atsevišķi „kultūrsakarnieki" dažos iespiedumdarbos, kas nenoliedzami iet krievu pavadā. Okupācijas režīma rakstos vispirms tika izcelta pretišķība, kas it kā saskatāma starp trimdas pretenziju iet latviešu kultūraš priekšgalā, un latviešu kultūras nedalāmību, kas tai pašā laikā tiek uzsvērta — Ķelnes deklarācija nobeidzās ar vārdiem: „Latviešu tauta, latviešu kultūra nav dalāma. Tā ir — dabas spēks".

Tagad, gandrīz gadu vēlāk, okupantu galvenais trimdiniekiem domātais laikraksts iespiedis rakstu, kuŗā, pieskaroties Ķelnes deklarācijai, ļoti uzskatāmi izklāstīti sovjetizācijas principi, pēc kuŗiem tiek manipulēta kultūras dzīve padomju Latvijā. Kroplības raksta stilā liek spriest, ka tas, vismaz daļēji, tulkots no krievu valodas, tātad pauž kungu varas viedokli. Rakstītāji vairākkārt piemin, ka trimdas kultūras darbinieku veikumi viņiem neesot pieņemami, tādēļ neesot ne „mazākā pamata runāt par kaut kādu nedalāmu tautas kopkultūru". Te nu mūsu „kultūras apmainītājiem" okupantu režīms sarīkojis pilnīgu bankrotu: viņi var bagātīgi saņemt un izplatīt trimdinieku vidū padomju kultūras produktus, taču viņiem nav nekādu izredžu no savas puses dot kaut ko latviešiem okupētajā dzimtenē. Jābrīnās, ka pēc visa tā šur tur vēl runā par krievu režīma pakalpīgu un padomju tituliem apbalvotu autoru uzņemšanu trimdas dziesmu svētku kopkoŗa programmā. Okupētajā Latvijā rakstītos skaņdarbus trimdā jau sen dzied un spēlē. Taču tagad viņi tiek celti uz latviešu nacionālās kultūras altāŗa, jo tāda nozīme mūsu dziesmu svētkiem līdz šim allaž bijusi. Tā ir ļoti apstrīdama rīcība tieši tagad, kad okupācijas režīms krasāk kā jebkad noliedz jebkādu brīvas kultūras apmaiņas iespēju ar tautu dzimtenē, apzīmējot katru individuāli patstāvīgu kultūras iniciātīvu trimdā par svešķermeni, kam ar „padomju latvietību" neesot un nedrīkstot būt ne mazākā sakara.

Ķelnē deklarētā nedalāmā latviešu kultūra un tās pielīdzināšana dabas spēkam okupantus visai satraukusi, jo viņi zina, ka pret dabas spēkiem visas partiju dogmas izrādās bezspēcīgas. Nav šaubu, ka tieši okupantu aprindās šo dabas spēka fainomenu, kas, neatkarīgi no robežām un nāves joslām, arī nākotnē vedīs latviešus kopā, novērtē pareizi, un tā traucēšanai piegriež lielu vērību. Pārkrievināšanai pastiprinoties, uz trimdiniekiem gulstas arvien lielāka atbildība. Vienmēr no jauna ir jāatgādina Ķelnes deklarācijas pamatteze. Latviešu kultūras vadībai atrodoties ārpus apspiestības robežām, pastāvcerība, ka šai kultūrai būs arī aktīvitāte nākotnē. Latvietības nākotni atnesīs brīvā, individuālā, latviskā gara īpatsvars, ne pelēcīgi smacīgā brāķa ideoloģija, ko vēro starp okupantiem un viņu līdzskrējējiem.

Grāmatas dāvanām un pašu priekam

J. Zariņš — Kāvu gados III d.	$10.00
A. Rasa — Tā stunda ir klāt, stāsti	$5.50
A. Austriņš — Garā jūdze, rom.	$7.50
J. Rudzītis — Tālos ceļos, savos ļaudīs	$6.00
Janis Gailis — gleznu repr. mape - krāsās	$25.00
K. Arums—Ganu zēns un velns un citas pasakas	$2.50
A. Lindgrēma — Trakais Emīls, bērnu bilž. gr.	$4.00
88 Latviešu tautas dejas un apdares	$25.00
T. Puisāns — Nogrimušās jaunavas mantojums	6.50
L. Bārene — Ardievas, romāns	6.00
J. Babre — Svētums nav greznība	6.50
Kā to sauc (latviski un angliski) bērniem	7.00
A. Brigadere — Sprīdītis, ilustr.	$9.60
Alise Osis-Stunda — Dzejnieks un nepazīstamā (Eduards Vulfs 1. pasaules kaŗa vidē)	6.50
T. Krūka — Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, rom.	6.00
Ā. Zveja — Vārdi - atspulgi, dzeja	4.00
K. Ieviņš — Dvēseļu nemiers, rom.	6.50
M. Kovaļevska — Deviņpadsmit	11.00
E. Spēks — M. T. Viktoria, rom.	7.00
R. Līdums — Latvieši - brīvības meklētāji	6.00
A. Bērziņš — Kārlis Ulmanis	$8.00
Ē. Raisters — Es Rīgu sirdī jūtu, dz.	5.50
G. Janovskis — Uz neatgriešanos, rom.	$6.50
P. Jurevičs — Pretstatu pasaule, esejas	6.50
H. Krauja — Nemiera vīns, dzejoļi	4.50
I. Brēdrichs — Vakarvējš, dzejas	5.50
Baltic States (Studijas par Baltijas valstīm)	10.00
A. Dzērvīte — Latvju raksti	25.00
J. Klīdzējs — Tās balsis, tās balsis	6.00
Archīvs XIII	7.00
J. Grīnblats — Jaunkundz, nepareizi savienots	5.60
A. Ivaska — Solis silos, dzejas	6.50
E. Aistars — Goda diena, rom.	5.50
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	5.50
Dr. H. Tichovskis — Bīskaps Jāzeps Rancāns — dzīve un darbs	7.50
V. Kārkliņš — Dieva zeme, rom.	$7.50
Z. Mauriņa — Dzīves jēgu meklējot, esejas	6.00
Ē. Stons — Dzīves alkas, rom.	7.50
Ģen. O. Dankers — No atmiņu pūra	7.50
A. Grīns — Zemes atjaunotāji	12.00

Daugavas Vanagu grāmatnīcā

491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pasta sūtījumiem 10% no pasūt. Tālr. 921-7121

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$21.—
☐ 6 mēnešiem	$11.50
☐ 3 mēnešiem	$ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents Δ pagarinājums Δ

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Ontario uzskata, ka iedzīvotāji 65 gadi un vecāki, neredzīgie un invalidi būtu nodrošināti vismaz ar 2600 dol. ienākumu gadā

Ontario province jūlijā ievedīs īpašu pabalstu programmu, ievedot speciālus fondus *papildus* līdzšinējiem valsts garantētiem papildienākumiem, lai nodrošinātu vecos ļaudis, kas ir pilntiesīgi Ontario provinces iedzīvotāji, ar 2600 dol. gada ienākumu. Neredzīgie un invalidi, kas tiesīgi saņemt ģimenes pabalstu (Family Benefits) būs tiesīgi saņemt arī šos speciālos pabalstus. Sākot ar 1. septembri ārstu vai zobārstu parakstītās zāles varēs iegādāties bez maksas tie, kas būs tiesīgi saņemt speciālus atbalstus, kā aprakstīts augšējā paragrafā, t.i. ģimeņu atbalstus vai valsts garantēto papildienākumu. Kartītes zāļu iegādei izsūtīs automatiski, *jums nebūs tās īpaši jāpieprasa.*

Kas saņems šos speciālos pabalstus?

Ja jūs esat 65 gadus vecs vai vecāks
(ar 2600 dol. vai mazāk ienākumu gadā) . . . un jūs pašreiz saņemat abus — vecuma pensiju un garantēto papildienākumu (Guaranteed Income Supplement) . . .
jūs saņemsit automatiski savu pabalsta čeku katru mēnesi.
Jums nebūs tas īpaši jāpieprasa.

Ja jūs esat 65 gadus vecs vai vecāks
(ar gadskārtējo ienākumu mazāk par 2600 dol) . . . un jūs nesaņemat nekādu valsts garantēto papildienākumu . . .
lūdzu sazināties ar mums, zvanot uz zemāk minēto tālruņa numuru.

Ja jūs esat neredzīgs vai invalids . . .
un jūs saņemat pašreiz pabalstu Ontario ģimeņu pabalsta (Family Benefit) programmas ietvaros . . .
jūs saņemsit automatiski savu pabalsta čeku katru mēnesi.
Jums nebūs tas īpaši jāpieprasa.

Ja jūs esat neredzīgs vai invalids . . .
un jūs nesaņemat provinces atbalstu . . .
lūdzu sazināties ar mums,
zvanot uz zemāk minēto tālruņa numuru.

Vēl kādi jautājumi?* Zvaniet mums, par telefona sarunu nav jāmaksā. Uzgrieziet "0" un lūdziet telefonisti savienot ar *Zenith 8-2000.* Ja dzīvojat Lieltoronto robežās, varat zvanīt caur vietējo telefona centrāli, uzgriežot *965-8470.

Ontario
GUARANTEED ANNUAL INCOME SYSTEM
William Davis, premier

Arthur Meen, Minister of Revenue
Rene Brunelle, Minister of Community and Social services
Frank Miller, Minister of Health

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

J. Dūks — Latviešu tauta lielo maldu un iznīcības ceļos 1915 — 1940	$7.50
Ed. Freimanis — Ielas dārznieks, dzej.	$5.00
Kāre— Vienkāršība, dzej.	$6.50
A. Sābris — Lokanums un spīts	$6.00
Elv. Kociņa — Jādzīvo vien ir, rom.	$8.00
R. Aizupe — Sešpadsmit gadi Sibirijā	$12.00
M. Ozolnieks — Dzīves cīņa, stāsti	3.25
V. Kārkliņš — Teika par septiņiem kuģiem, rom.	$8.00
Z. Liepa — Atspulgu nams, dzej.	$5.00
V. Pelēcis — Malenietis karā, atm.	$5.50
P. Krūza — Virtuves māksla	9.60
E. Dunsdorfs — Latvijas vēsture 1710—1800	$22.50
Latvju dainas — Reiņa Birzgaļa ilustr.	8.00
Bergmaņu Valerijas — Velga, rom. I	6.00
Olģerta Liepiņa — Stirnas pār kalniem I—II	15.00
Ceļa zīmes Nr. 53	2.50
G. Janovskis — Kur gaiļi nedzied, rom.	7.50
Al. Grīns — Trīs Vanagi, rom.	6.00
A. Barons — Paaudžu mezglos, rom.	6.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā, dzej.	4.00
Indriķa Livonijas chronika	6.00

DV GRĀMATNICA
491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5. Tālr. 921-7121

Pārsniedzot $10 pasūtinājumu, pieskaitiet 5% pasta izdevumu segšanai. Zem desmit dolariem 10 % pasta izd.

Ja esat nodomājuši iegādāties
jaunu 1974. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6,

ziggy's
fantastic foods

Līdzšinējais TIP-TOP MEATS delicatessen

Eiropiešu delikatešu un gaļas veikali

Minētajos veikalos jūs vienmēr atradīsit

„SPECIĀLAS CENAS"

1727 Bloor St. W. (pretim Keele pazemja stacijai) ● Yorkdale Shopping Centre ● Fairview Mall ● Ziggy's at Sherway Gardens ● Scarborough Town Centre ● Bramalea City Centre ● Huron Square Shopping Centre, Cooksville, 2500 Hurontario St. ● Westcliffe Mall, Hamilton, Mohawk Rd. & Upper Paradiese ● un šādos LOBLAWS veikalos: 480 St. Clair Ave. West ● 2877 Bayview (Bayview Village S. C.) ● Eastgate Square ● Stoney Creek White Oaks Plaza, London ● 596 Montreal Rd., Ottawa ● 2085 Carlingwood, Ottawa ● 2241 Riverside Dr. (Billings Bridge), Ottawa ● 1040 Princess Street, Kingston.

Tīka mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. **EINAR CLAUSEN** Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea, tel. 459-0760

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽADIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 nakti, pirmd. līdz ceturtdienai lesk. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

VALUTE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalejs
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARKĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Arturs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 536-5794
2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

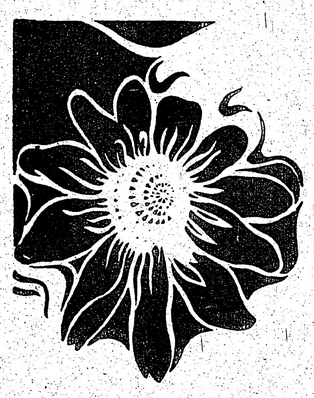

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $10.00 mēnesī
23" $10.00 mēnesī
krāsu $18.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1461
805 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

BROADVIEW DELIKATESU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Saviem radiem un draugiem Latvijā
Jūs varat nosūtīt
PĀRTIKU ▪ RUBĻU CERTIFIKĀTUS
AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS
Tuvāka informācija
DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Sakarā ar vasaras atvaļinājumu
PĀRTRAUCAM SAIŅU SŪTĪŠANU
no 22. JŪLIJA LĪDZ 10 AUGUSTAM,
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont.,

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI
- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM
- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

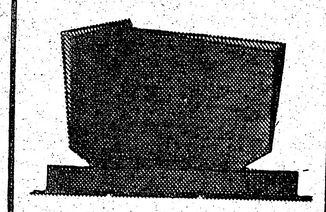

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

LATVIEŠU AKMEŅI

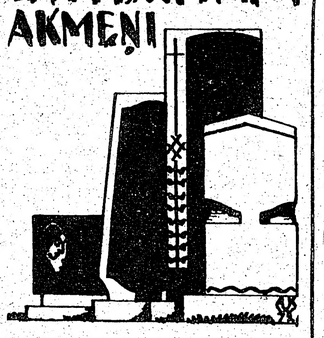

latvieša izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
I. JANKOVSKIS, PRES.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

Trimdas dzives . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

jau bijusi informācija presē un DV Mēnešrakstā. DV saime ir ievērojami atbalstījusi mūsu trimdas kopējos pasākumus nacionālpolitiskā laukā, piedaloties ar 3000 dolariem Eiropas drošības konferences akcijā, atbalstot Madrides latviešu raidījumus ar 1000 dol. un piešķirot ievērojamas summas citiem kultūras un informācijas darba pasākumiem.

Priekšnieka ziņojumu papildināja atsevišķo zemju pārstāvji, norādot gan uz savas zemes grūtībām, gan arī uz panākumiem. Šeit parādījās lielās atšķirības atsevišķo saimju darbībā, biedru aktīvitātē un atsaucībā. Atzina, ka sveštautieši — DV biedru slievas un vīri — var būt DV saimes locekļi, ja tie izprot DV mērķus un uzdevumus un vēlas veicināt to piepildīšanu.

Sekoja atsevišķo daļu ziņojumi, kas ievadīja dzīvas pārrunas. Kopsavilkumā sēdes beigās sestdien, 29. jūnijā, sēdes dalībnieki pieņēma šādus atzinumus:

1. DV organizācijā vanadzes aicinātas darboties ne tikai saimnieciskos pienākumos, bet gan visās organizācijas nozarēs. 2. CV aicina visas zemes valdes latviešu jaunatnes nacionālās audzināšanas darbā rīkot seminārus, kuŗos apskatītu mūsu tautai un valstij svarīgās vēsturiskās un politiskās norises. 3. CV atgādina, ka DV Mēnešraksts jāabonē vismaz 37% no attiecīgās zemes biedru skaita. 4. CV nolemj palīdzības darbu tautiešiem apspiestībā turpināt līdzšinējā veidā un lūdz Aprūpes nozari laiku pa laikam apsvērt arī citus palīdzības darba veidus un iespējas. 5. CV uzdod visām zemju valdēm iekārtot archīvus fotografiju, filmu, skaņu lenšu un svarīgās sarakstes un dokumentu uzglabāšanai. 6. CV uzdod visām zemēm, nodaļām un kopām rakstīt savas vēstures un darbības chroniku. Šis darbs jādara sistēmatiski, un kur to vēl nedara, darbu uzsākt ar 1973. gadu. Uzkrājušos materiālus un likvidēto nodaļu archīvus nodot attiecīgo zemju valžu archīvos. DV CV ārējās informācijas darbā: 7. Nacionāli politiskā darbā saslēgties ap mūsu centrālām organizācijām PBLA vadībā. 8. Turpināt materiāli atbalstīt LNF Zviedrijā un lūgt politiskā laukā savu darbu koordinēt ar PBLA. 9. Turpināt Madrides latviešu raidītāja financiālu atbalstu, kā arī ar raidījuma materiāliem. 10. Morāli un materiāli atbalstīt PBLA Latvijas brīvības fondu. DV zemju valdes un atsevišķas nodaļas/apvienības par iestāšanos Fondā lemj pašas. 11. Ieteic zemju ārējās informācijas nozarēs daļas vadītājiem iekārtot politiskās informācijas bibliotēku un sastādīt attiecīgu informācijas materiālu un grāmatu katalogu. 12. CV nolemj pagaidām WACL (Pasaules pretkomūnistiskā līgā) neiestāties, bet turpināt sadarbību līdzšinējā veidā. 13. DV iepazīstas ar DV Kanadas valdes lēmumu izdot „The Greatest Tyranny" jaunā redakcijā un atzīst to par vēlamu. 14. CV atgādina visām DV zemes valdēm izveidot iekšējās un ārējās informācijas nozares. 15. CV ieteic zemju valdēs pie nodaļām/apvienībām, kur tas iespējams, izveidot ārējās un iekšējās informācijas darba kopas. 16. Iekšējā informācijas darbā nozares darbinieku uzdevums ir sniegt kārtēju informāciju latviešu presē par DV darbību un rīkot sanāksmes ar referātiem un pārrunām par DV organizāciju. Jaunatnes nozares darbā: 17. Visās DV darbības zemēs iedzīvināt DV jaunatnes darbību saskaņā ar vadlīnijām. 18. Zemju valdēm jau tagad domāt par DV jaunatnes atbalstīšanu braucienam uz DV 3. globālām dienām 1976. gadā Londonā, kur notiks pirmais DV jaunatnes salidojums pasaules mērogā. 19. Sporta nozares darbā turpināt un aktīvizēt DV globālās šaušanas sacīkstes. 20. Veicināt plašāku piedalīšanos DV globālās korespondences šacha meistarībās. Tālākie atzinumi: 21. CV principā atzīst, ka vēlams sagatavot filmu par DV organizācijas 30 gadiem un ja priekšnoteikumi ir pieņemami, atstāj gallīgo lēmumu pieņemšanu rakstveidā CV sēdē. 23. CV uzdod DV Vācijas valdei pētīt, kārtot un veicināt aizlieguma atcelšanu Bērzaines apbūvei, kā arī īstenot pašu apbūvi. Ieteic pieaicināt lietpratējus, kas izstrādātu kā apbūves plānošanu, tā arī eventuālās jaunbūves saimniecisko izmantošanu. Sēdes laikā dalībnieki iepazinās ar plašajiem archīva materiāliem, kas pašlaik glabājas Latviešu mājas telpā. Tur ir vairāki tūkstoši latviešu kaŗavīru pasu, Vācijā nonākušo latviešu trimdinieku kartotēka un trimdas latviešu vidusskolu dokumenti no pirmajiem pēckaŗa darbības gadiem. Pēc ilgām un ļoti vispusīgām pārrunām, kur piedalījās arī Latvijas sūtniecības pārstāvis P. Priedītis un LNPL prezidija priekšsēdis A. Abakuks, CV pieņēma atzinumu: Centrālā valde uzdod prezidijam saziņā ar latviešu organizācijām Anglijā rūpēties par latviešu archīva Almēlijā tālāku saglabāšanu un sakārtošanu.

CV piešķīra Pīlkv. V. Janumа balvu 1975. gadam, to sadalot starp Gaŗezera vasaras vidusskolu ASV — 750 dol. un DVF tautas deju kopām Saktu un Saktiņu — 250 dol. Balvas pasniegs 1975. gada 7. janvārī. Izskatīja apbalvojamo pieteikumus un piešķīra DV nozīmes zeltā un DV atzinības rakstus. Sēdes dalībnieki noklausījās DV 3. globālo dienu rīcības komitejas priekšsēža I. Pālīša ziņojumu un izteica savus uzskatus un ierosinājumus šo svinību norises programmai. Pārrunāja arī kritušo piemiņas brīžus Lommeles kapsētā, kas turpināmi kā mūsu kritušo cīnītāju piemiņas godinājums.

Sēdes beigās sēdes dalībnieki nolēma izteikt pateicību DV Mēnešraksta atbildīgajam redaktoram V. Hazneram, redakcijas locekļiem, līdzstrādniekiem un apgāda vadītājam K. Benconam. DV CV izsaka pateicību arī zemju, nodaļu/apvienību un kopu valdēm, organizācijas biedriem un visiem DV darba atbalstītājiem par darbību un veikumiem 1973. gadā. CV sevišķu pateicību izsaka bij. Kanadas valdes priekšsēdim un CV loceklim E. Krūkam.

CV vārdā jo sirsnīgu pateicību DVF valdei un darbiniekiem, LNPL un Latviešu mājas komitejas priekšsēdim A. Abakukam un visiem darbiniekiem izteica DV priekšnieks J. Frišvalds. Ļoti raito un sekmīgo darba posmu beidzot, sēdes dalībnieki nodziedāja Daugavas vanagu dziesmu.

Sestdienas vakarā visi bija aicināti piedalīties DVF rīkotajās Jāņu svinībās, kas bija pulcinājušas apmēram 600 ligotāju no visām Anglijas malām.

I. D.

Maskavas plāni . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

cekli ir tikai laika jautājums. Attieksmju uzlabošanās starp Maskavu un Pekingu nevar notikt ķīniešu territorālo prasību dēļ, un Maskava neielaidīsies arī nekādās ideoloģiskās koncesijās pret Pekingu.

Pēc Maskavā akreditēto ārzemju diplomātu vērtējuma Ķīnas problēmai ir varbūt izšķirīga nozīme, kāpēc Maskavas un Vašingtonas sadarbība formāli pastāv. Gar Ķīnas un Pad. savienības robežām abās pusēs ir salkoncentrēti ievērojami bruņoto spēku kontingenti. Pagaidām tā ir tikai ieroču žvadzināšana — sava veida propaganda vai aukstais kaŗš.

Pagājuši jau vairāki mēneši kopš padomju helikopteŗa apkalpes sagūstīšanas sarkanās Ķīnas territorijā. Šis starpgadījums nav vēl nokārtots, un te iespējami vislielākie pārsteigumi. Ķīnieši apgalvo, ka padomju lidaparāts atradies spiegošanas misijā. Var gadīties, ka noķertos krieviņus ķīnieši grandiozā teātrālā uzvedumā tiesā kā naidīgas valsts spiegus.

Maskava par jaunu pieprasījusi Pekingai atbrīvot „glābšanas misijā nomaldījušos" padomju lidotājus vai arī būšot gaidāmas noteiktas konsekvences. Šie Maskavas ultimāti nav nemaz nobaidījuši Pekingu. Pēc prezidenta Niksona aizbraukšanas no Maskavas Ķīnas jautājums atkal uzpeldējis padomju preses slejās. Zīmīgi, ka tagad Maskava cenšas tēlot miermīlīgāku lomu. Par „neizbēgamām konsekvencēm' tagad vairs nerunā, bet izteikta prasība noorganizēt sagūstīto lidotāju satikšanos ar starptautiskā Sarkanā krusta pārstāvjiem. Tā būtu jauna pļauka Maskavas prestižam, ja sagūstītos krievus ķīnieši tiesātu kā spiegus, kas ir apdraudējuši Ķīnas drošību. Pagaidām starp Maskavu un Ķīnu risinās kaķa un peles spēle. Nav šaubu, ka Maskava grib nogaidīt tagadējās iekšpolitiskās tīrīšanas rezultātus Pekingā. Pārsteigumu sagādā fakts, ka pēc gada pārtraukuma Pekingā atgriezies Maskavas pārstāvis ķīniešu un krievu robežstrīda izmeklēšanai.

Labi informētas Maskavā pārstāvēto rietumu diplomātu aprindās runā, ka Maskava jau labu laiku lielā slepenībā veic priekšdarbus jaunam starptautiskā komūnisma pasaules kongresam. Protams, ka šajā kongresā visi delegāti apliecinās gatavību akceptēt Maskavu par starptautiskā komūnisma vadītāju. Domā, ka šajā kongresā Maskava pieprasīs arī Pekingas izslēgšanu no „patieso komūnistu" saimes. Ja tā notiks, Pad. savienības un sarkanās Ķīnas robežjautājums neatrisināsies. Gluži otrādi — abu sarkano milžu attieksmes vēl vairāk saasināsies.

Jājautā, kā Vašingtona reaģēs uz Maskavas organizēto starptautiskā komūnisma internacionāles oficiālu atjaunošanu. Nav domājams, ka Kisingers ar palmas zaru rokā brauks uz Maskavu piedalīties šajā kongresā kā neitrāls novērotājs. Manuprāt jāšaubās, vai līdz tam laikam Kisingers vēl būs ASV ārlietu ministrs. Kisingera tuvākie līdzstrādnieki ir vairākkārt izteikušies, ka iespējams, ka viņu šefs, ja ne tuvāko nedēļu, tad tuvāko mēnešu laikā personisku vai kādu citu iemeslu dēļ atlūgsies no amata. Tas notikšot arī tad, ja Niksons Kisingeram par palikšanu amatā piesolītu pusi karaļvalsts. Kad Kisingers Niksona žēlabu pavadīts patiešām atstātu ASV ārlietu ministra amatu, tad, objektīvi sastādot šī diplomātu diplomāta daudzo starptautisko misiju bilanci, būtu jākonstatē, ka nekādus lielos kalnus viņš nav apgāzis. Amerikāņu spēku atvilkšana no Dienvidvietnamas ir viena lieta, bet vai Indoķīnā ir panākts paliekams miers, ir cita lieta. Tieši šajā Dienvidaustrumāzijas telpā Maskava aizvadītajos gados nav mazinājusi savu dinamisko ekspansijas politiku uz ASV rēķina. Ir jājautā, vai pasaules miera nodrošināšanas ietvaros Kisingers Vašingtonas vārdā tieši šeit nav pārkāpis robežu, kaitējot ASV vitālām interesēm.

Vidējos austrumos Kisingers patiesībā panācis tikai pamieru. Viņa misija šeit iztēlota par lielu diplomātijas meistardarbu. Diplomātisko attieksmju atjaunošana ar vairākām arabu valstīm ir nenoliedzams panākums. Tanī pašā laikā Kremļa diplomāti nav nemaz nobažījušies par zaudētām pozicijām. Agri vai vēlu žīdu un arabu attieksmes var atkal uzliesmot liela apmēra militārā sadursmē. Un tad Kremļa emisāri arabiem varēs atgādināt: „Vai mēs jums jau neteicām?" Ar Eiropas sabiedrotajiem Kisingeram nekāda labā saprašanās nekad nav bijusi.

Vēl pāragri spriest, kā praksē īstenosies jaunais nesen Briselē parakstītais NATO solidāritātes nolīgums. Ja Niksonu kopā ar Kisingeru uzskata par Vašingtonas un Maskavas sadarbības krusttēvu, tad, senātora Džonsona vārdiem runājot, abi pieminētie ASV politiķi ar lielām grūtībām ir izperinājuši tikai vanckaru. Šodien neviens nevar pateikt, kā nākotnē izveidosies arī Vašingtonas un Pekingas attieksmes. Vašingtonas, Maskavas un Pekingas trijstūris ir ļoti bīstams fainomens, kuŗā itin viegli divas trijstūŗa malas var saplūst vienā, kas vērsta pret atlikušo trešo malu. Protams, ka Vašingtona var turpināt žonglieŗa lomu, veikli izmantojot savā labā Pekingas un Maskavas pretišķības.

Melnajā kontinentā ASV ir vājas pretinieces Pad. savienības un arī Pekingas politiskās un saimnieciskās ekspansijas akcijām. Dienvidamerika arvien ir bijusi darba kārtas pēdējā punktā, un tieši te pēc Perona nāves Arģentīnā un pēc apvērsuma Čīlē var sagaidīt jaunas politiskas zemestrīces.

Nenoliegsim, ka aizvadītos gados Kisingers varbūt ir aizkavējis vienu otru lielu katastrofu un apdzēsis ugunsgrēka liesmas nevienā vien vietā. Varbūt ka viņa prāgmatiskā, elastīgā politika bija piemērotākais veids, kā pasargāt pasauli no katastrofas aizvadītajos kritiskajos gados. Atstāsim Kisingera politikās karjēras izvērtēšanu nākotnei. Nav šaubu, ka jau tagad vēstures lapās viņš sevi ierakstījis. Pasaules komūnistu internacionāles atjaunošana, jauna kaŗa uzliesmošanas iespējas Vidējos austrumos un nepārtraukta Kremļa ekspansijas politikas turpināšana Vašingtonai atstāj tikai vienu iespēju — pieņemt Kremļa izaicinājumu. Tas nozīmē jaunu bruņošanās sacensības kāpināšanu. Šīs sacensības gala rezultātā ASV technoloģiskās un saimnieciskās attīstības dēļ izveidosies par visvarenāko militāro spēku pasaulē. Lai tas nenotiktu, Kremlis sadarbības ietvaros mēģinās darīt iespējamo, lai iemidzinātu rietumu sabiedrisko domu.

Prezidents Niksons vēl nekravā somas, lai priekšlaicīgi atstātu Balto namu. Nav šaubu, ka arī viņš nodrošinājis sev kādu lappusi vēstures grāmatā. Ir pāragri zīlēt, vai viņš Balto namu atstās kā savas tautas nesaprasts tālredzīgs un gudrs prezidents, vai arī kā viens no visnecienīgākiem vīriem, kāds jebkad amerikāņu vēsturē uzturējies Baltajā namā.

Var diezgan droši apgalvot, ka senātora Džeksona eventuālā demokratu prezidenta amata kandidāta vārds un tagadējā ASV aizsardzības ministra Šlesingera vārds tiks biežāk pieminēti. Šie abi amerikāņu politiķi jau iekļuvuši Maskavas melnajā sarakstā. Viens stāv par sadarbības izbeigšanu, otrs katēgoriski prasa ASV militāro spēku kāpināšanu. Uzskatīsim viņus par mūsu politisko cerību un optimisma bateriju pielādētājiem. Nepārtraukts spriegums un grība iestāties par latviešu tautas un valsts nākotni ir mūsu vēsturiskā sūtība, un tā mum ir jāīsteno. Politiķi pasaules mētropolēs var mainīties, bet mūsu prasības un mērķi paliks tik ilgi, kamēr tos ievēros.

Aleksandrs Ķegumnieks